

ЗВІТ

за підсумками дослідження спроможності державних органів та органів місцевого самоврядування Луганської області щодо забезпечення системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі

проект ПРООН
«Верховенство права та правосуддя на рівні громад у районах України, постраждалих від конфлікту»

м. Сєвєродонецьк
листопад, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДҐРУНТЯ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	9
1. Огляд державних механізмів запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.....	9
2. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.....	13
II. СИСТЕМА РОБОТИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	16
1. Ситуація щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі у Луганській області.....	16
2. Координація роботи, міжвідомча взаємодія та співпраця із міжнародними організаціями з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.....	25
3. Система надання послуг постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.....	42
4. Регіональні цільові програми, до яких включено заходи із запобігання та протидії насильству.....	49
III. АНАЛІЗ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОБОТИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	53
1. Актуальність підвищення рівня обізнаності населення щодо теми домашнього насильства та насильства за ознакою статі у пілотних громадах Луганської області.....	53
2. Спроможність громади у забезпеченні роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.....	56
3. Ситуація в міських/селищних/сільських Радах, об'єднаних територіальних громадах – пілотних територіях проекту:.....	60
3.1. Біловодська ОТГ.....	60
3.2. Білокуракінська ОТГ.....	65
3.3. Красноріченська ОТГ.....	70
3.4. Кременська міська Рада (потенційна ОТГ).....	74
3.5. Марківська селищна Рада (потенційна ОТГ).....	79
3.6. Новоайдарська селищна Рада (потенційна ОТГ).....	83
3.7. Новопсковська ОТГ.....	87
3.8. Попаснянська міська Рада (потенційна ОТГ).....	91
3.9. Троїцька ОТГ.....	95
3.10. Чмирівська ОТГ.....	99
IV. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	104
Додатки	115

ВСТУП

Оцінку спроможності державних органів та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в Луганській області проведено у період з 03 вересня по 30 листопада 2018 року в рамках проекту ПРООН «Верховенство права та правосуддя на рівні громад у районах України, постраждалих від конфлікту».

Інформація про проект

Проект «Верховенство права та правосуддя на рівні громад у районах України, постраждалих від конфлікту» було розпочато у січні 2016 року в рамках програми «Верховенство закону для стабілізації в Україні» та є невід'ємною частиною програми "Відновлення та розбудова миру в Україні" - компонент 3: «Безпека громади та соціальна згуртованість». Проект призначений для вирішення як причин, так і наслідків конфлікту, підтримки стабілізації зусиль та сприяння конструктивним та системним змінам.

Проект направлений на підтримку постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі шляхом підвищення поінформованості працівників органів юстиції та правоохоронних органів щодо інформаційно-пропагандистської діяльності та діяльності служб підтримки постраждалих.

Очікувані результати від реалізації проекту включають покращення безпеки громадян та доступ до правосуддя, а також зміцнення потенціалу, компетентності та підзвітності правоохоронних органів та органів правосуддя для якісного реагування на насильство.

Актуальність

Для Луганського регіону тема насильства є актуальною. З 14 квітня 2014 року до 30 квітня 2018 на території області проводилася Антитерористична операція (АТО), на заміну якій згодом була введена Операція об'єднаних сил (ООС). Ситуація залишається нестабільною. На лінії зіткнення продовжуються військові дії; рівень небезпеки для цивільного населення високий; переживання стресу є надмірним; продовжується переселення людей на безпечні території, повертаються до своїх сімей учасники бойових дій, які пережили травматичні події тощо – все це робить значну частину населення, зокрема жінок, дітей, людей із особливими потребами, найбільш уразливою до дискримінації та насильства.

Тому саме ці категорії населення потребують більшої уваги з боку державних структур та організацій щодо захисту від насильства та створення умов для адаптації у мирному середовищі. Керівники державних органів та органів місцевого самоврядування (об'єднаних територіальних громад), фахівці соціальних служб, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, працівники Національної поліції України, медики мають бути готовими до роботи на досягнення зазначеної вище мети, вдосконалювати відповідні професійні компетенції.

Крім того, на частині території Луганської області, підконтрольної Уряду України, розпочався процес об'єднання громад. На сьогоднішній день уже створено 9 об'єднаних територіальних громад (далі - ОТГ). Процес об'єднання продовжується, і у 8 громадах очікуються вибори.

У процесі зміни адміністративно-територіального устрою відбувається набуття ОТГ нових повноважень та відповідальності, перерозподіляються бюджетні надходження та самостійно плануються витрати на покриття потреб громади. Важливі управлінські процеси перебувають у динаміці та вимагають серйозної підтримки. Оскільки будь-які зміни у суспільстві – це не лише розвиток, але й значний ризик, аби за адміністративними діями та рішеннями не втратити з поля зору Людину, продовжувати турбуватися про таке середовище, яке буде дружнім до громадян, сприятиме оптимізації життя та відчуттю безпеки.

У ході цієї реформи особливо актуальним є питання забезпечення якісного та безперебійного функціонування системи соціального захисту населення, зокрема у напрямі запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Виходячи із вищеописаної актуальності, об'єктами даного дослідження обрано державні органи (Луганська обласна державна адміністрація) та органи місцевого самоврядування (об'єднані територіальні громади) Луганської області – пілотні території проекту (Біловодська, Чмирівська, Красноріченська, Білокуракінська, Троїцька, Новолпсковська об'єднані територіальні громади, потенційні ОТГ - Новоайдарська, Кремінська, Попаснянська, Марківська).

Дослідження проведене з метою здійснення оцінки спроможності державних органів та органів місцевого самоврядування Луганської області щодо забезпечення системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Тому, для досягнення цієї мети було визначено декілька завдань, вирішення яких допомогло з'ясувати ситуацію в Луганському регіоні.

Для цього було здійснено 11 виїздів та проведено опитування (за наведеними нижче критеріями) у Луганській обласній державній адміністрації, міських/селищних/сільських Радах регіону (об'єднаних територіальних громадах), проведено засідання фокус-груп із керівниками виконкомів місцевих рад; представниками правоохоронних органів та соціальних служб, під час роботи яких було обговорено ситуацію з насильством на відповідній території.

Завдання дослідження

1. Здійснити огляд національного законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, що регулює діяльність державних органів та органів місцевого самоврядування, а також їхніх повноважень у сфері соціального захисту громадян, зокрема в забезпеченні роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.
2. Розглянути діючу систему роботи Луганської обласної державної адміністрації щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за

ознакою статі (актуальність проблеми в регіоні; координація роботи з питань попередження та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі наявна система надання послуг постраждалим у регіоні; співпраця державних органів влади та органів місцевого самоврядування Луганської області із міжнародними проектами, направленими на запобігання та розвиток системи послуг для постраждалих від насильства, а також для осіб, які його вчиняють).

3. Здійснити аналіз спроможності громад у забезпеченні якісної роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі за наступними критеріями:
 - 1) Назва та склад громади;
 - 2) Загальна кількість населення громади;
 - 3) Загальна кількість дитячого населення громади;
 - 4) Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами;
 - 5) Забезпеченість кадрами Головного Управління Національної поліції України в Луганській області у відповідному територіальному підрозділі (дільничні офіцери поліції);
 - 6) Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі, жорстоким поведінням з дітьми;
 - 7) Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі (за даними Департаменту праці та соціального захисту Луганської обласної державної адміністрації та Головного Управління Національної поліції України в Луганській області);
 - 8) Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
 - 9) Існуюча в громаді система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
 - 10) Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Актуальні послуги, які потребують запровадження у громаді та розвитку;
 - 11) Наявність досвіду співпраці громади із міжнародними організаціями у запровадженні та розвитку системи соціальних послуг із протидії насильству;
 - 12) Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють за напрямом запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
 - 13) Наявність у громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення;
 - 14) Обсяги фінансування заходів із запобігання та протидії насильству в зазначених Програмах;
 - 15) Сильні сторони та зони розвитку в забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству в громаді.

4. За результатами дослідження визначити рівень спроможності державних органів та органів місцевого самоврядування забезпечувати систему роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в Луганській області та надати Рекомендації Луганській обласній державній адміністрації та міським/селищним/сільським Радам внаслідок забезпечення роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі шляхом створення ґендерно-орієнтованих програм та бюджетів.

Спроможність державних органів влади та органів місцевого самоврядування (об'єднаних територіальних громад) забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за шкалою від 0 до 4-х, де:

- 4 – спроможна громада - у громаді наявні в повній мірі ресурси (мотиваційні, організаційні, кадрові, фінансові) для забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії насильству;
- 3 – спроможна громада, але необхідне посилення політичної волі для прийняття певних управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням та використанням наявних ресурсів;
- 2 – потенційно спроможна громада – наявні ресурси вимагають посилення;
- 1 – громада потребує зовнішньої підтримки у розвитку ресурсів;
- 0 – неспроможна громада, у якій відсутні будь-які можливості та ресурси

за такими критеріями:

- Актуальність питання для життя громади:
 - рівень зафіксованих випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми станом на період дослідження;
 - наявність динаміки до збільшення виявлених випадків;
- Усвідомлене ставлення керівництва органів влади до забезпечення постійної профілактики та кваліфікованої протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Кадрове забезпечення соціальних служб;
- Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду);
- Можливості місцевого бюджету щодо забезпечення діяльності із запобігання та протидії насильству:
 - наявність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та інше;
 - фінансове забезпечення передбачених у програмі заходів із запобігання та протидії насильству;
 - можливість місцевого бюджету надавати фінансову підтримку діяльності місцевих громадських організацій, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству.

Детальні показники та індикатори оцінки спроможності державних органів влади та органів місцевого самоврядування (об'єднаних територіальних громад) щодо забезпечення роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні наведено у *табл. 1*

Оцінка спроможності державних органів влади та органів місцевого самоврядування (об'єднаних територіальних громад) щодо забезпечення роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні

Рівень спроможності громади	Бал спроможності	Показники та індикатори спроможності громади щодо забезпечення роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі				
		Актуальність питання для життя громади	Усвідомлене ставлення керівництва органів влади до забезпечення постійної роботи	Кадрове забезпечення		Можливості місцевого бюджету щодо забезпечення діяльності із запобігання та протидії насильству
				Центру надання соціальних послуг/ Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді	територіального підрозділу ГУ НПУ України в Луганській області (дільничними офіцерами поліції)	
Спроможна громада – у громаді наявні в повній мірі ресурси (мотиваційні, організаційні, кадрові, фінансові) для забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії насильству	4	Значна кількість виявлених фактів насильства; Наявність динаміки до збільшення звернень громадян з приводу насильства, а також виявлення випадків насильства соціальною службою у кожному наступному звітному періоді; Збір статистичних даних ведеться якісно з урахуванням даних усіх наявних суб'єктів;	Керівники громади ознайомлені із статистикою випадків насильства, розуміють його наслідки для життя громади та громадян; приймають усвідомлені управлінські рішення для забезпечення роботи із протидії насильству системно;	Фактична штатна чисельність працівників (фахівці із соціальної роботи, дільничні офіцери поліції) відповідає затвердженими відомчими Типовим структурі та штатам відповідно до загальної кількості населення громади та відповідного навантаження на одного працівника з обслуговування громадян; Фахівці пройшли спеціалізовану підготовку за програмами щодо запобігання та протидії насильству. По усім зареєстрованим випадкам громадяни отримали правові та соціально-психологічні послуги.	Наявність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та інше; Наявність повного фінансового забезпечення передбачених у програмі заходів із запобігання та протидії насильству; У місцевому бюджеті виділяються кошти для фінансової підтримки діяльності діючих місцевих громадських організацій, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству.	
Спроможна громада, але необхідне посилення політичної волі для прийняття певних управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням та використанням наявних ресурсів	3	Значна кількість виявлених фактів насильства; Наявність динаміки до збільшення звернень громадян з приводу насильства, а також виявлення випадків насильства соціальною службою у кожному наступному звітному періоді; Збір статистичних даних ведеться якісно усіма наявними суб'єктами, але узагальнення потребує системної координації.;	Керівники громади ознайомлені із статистикою, але недооцінюють важливість питання та наслідків ситуації насильства для життя громади, відповідно приймають управлінські рішення для забезпечення роботи із протидії насильству за остаточним принципом;	Фактична штатна чисельність працівників (фахівці із соціальної роботи, дільничні офіцери поліції) не відповідає затвердженими відомчими Типовим структурі та штатам на 1-2 штатні одиниці (наявність вакансій або гранична чисельність фахівців, затверджена на місцевому рівні, нижча, ніж Типова); Фахівці пройшли спеціалізовану підготовку за програмами щодо запобігання та протидії насильству, але потребують підвищення кваліфікації з цієї теми; По усім зареєстрованим випадкам громадяни отримали соціально-психологічні послуги за рахунок збільшення робочого дня працівників.	Наявність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та інше; Наявна можливість місцевого бюджету надавати фінансову підтримку діяльності діючим місцевим громадських організацій, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству, але вона не використовується; Наявність мінімального фінансового забезпечення передбачених у програмі заходів із запобігання та протидії насильству за остаточним принципом (інформаційні заходи, акція !16 днів проти насильства);	
Потенційно спроможна громада – наявні ресурси (мотиваційні, організаційні, кадрові, фінансові) вимагають посилення	2	Наявна певна кількість виявлених фактів насильства; Наявність динаміки до збільшення звернень громадян з приводу насильства, а також виявлення випадків насильства соціальною службою у кожному наступному звітному періоді; Збір статистичних даних ведеться, але не охоплює даних усіх наявних суб'єктів через брак фахівців, які працюють за напрямком протидії насильству;	Керівники громади ознайомлені із статистикою, але недооцінюють важливість питання та наслідків ситуації насильства для життя громади; відповідно приймають управлінські рішення для забезпечення роботи із протидії насильству за остаточним принципом вибірково;	Фактична штатна чисельність працівників (фахівці із соціальної роботи, дільничні офіцери поліції) не відповідає затвердженими відомчими Типовим структурі та штатам на 3-4 штатні одиниці (гранична чисельність фахівців, затверджена на місцевому рівні, нижча, ніж Типова); Фахівці потребують спеціалізованої підготовки за програмами щодо запобігання та протидії насильству або підвищення кваліфікації з цієї теми; Частина громадян, які зареєстрували звернення щодо випадків насильства, отримали соціально-психологічні послуги.	Наявність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та інше або їх поточна розробка; Наявна потенційна можливість місцевого бюджету надавати фінансову підтримку діяльності місцевих громадських організацій, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству, але таких організацій у громаді немає; Відсутність фінансового забезпечення заходів із запобігання та протидії насильству (у разі розробки програми) або фінансуються лише вибірково інформаційні та творчі заходи (у разі наявності програми);	

<p>Громада потребує зовнішньої підтримки у розвитку ресурсів (мотиваційних, організаційних, кадрових, фінансових)</p>	<p>1</p>	<p>Наявна певна кількість виявлених фактів насильства;</p> <p>Динаміка звернень громадян з приводу насильства, а також виявлення випадків насильства соціальною службою не простежується, або стабільно низька/нульова у кожному наступному звітному періоді;</p> <p>Збір статистичних даних ведеться, але не відображає реальної ситуації.</p>	<p>Керівники громади ознайомлені із статистикою, але недооцінюють важливість питання та наслідків ситуації насильства для життя громади, відповідно приймають управлінські рішення для забезпечення роботи із протидії насильству у вигляді підтримки одиничних заходів;</p>	<p>Фактична штатна чисельність працівників не відповідає затвердженими відомчими Типовим структурі та штатам на 3-4 штатні одиниці;</p> <p>Фахівці потребують спеціалізованої підготовки за програмами щодо запобігання та протидії насильству;</p> <p>Відсутність фахівців із соціальної роботи;</p> <p>Надано одиничні послуги громадянам, які зареєстрували звернення щодо випадків насильства.</p>	<p>Відсутність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству, але за планом роботи служб наявні окремі заходи;</p> <p>Відсутність можливостей місцевого бюджету надавати фінансову підтримку діяльності місцевим громадським організаціям, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству та відсутність таких організацій у громаді;</p> <p>Відсутність фінансового забезпечення заходів із запобігання та протидії насильству. Фінансування вибіркове за планами роботи служб.</p>
<p>Неспроможна громада, у якій відсутні будь-які можливості та ресурси</p>	<p>0</p>	<p>Наявна певна кількість незареєстрованих фактів насильства;</p> <p>Динаміка звернень громадян з приводу насильства, а також виявлення випадків насильства соціальною службою не простежується, є нульовою;</p> <p>Збір статистичних даних не ведеться;</p>	<p>Керівники громади не ознайомлені із статистикою, недооцінюють важливість питання та наслідків ситуації насильства для життя громади, відповідно не приймають управлінські рішення для забезпечення роботи із протидії насильству;</p>	<p>У громаді немає Центру надання соціальних послуг/Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.</p> <p>Відсутність у громаді дільничного офіцера поліції, фахівців із соціальної роботи;</p> <p>Послуги громадянам, які зареєстрували звернення щодо випадків насильства не надаються.</p>	<p>Відсутність місцевих програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та заходів;</p> <p>Відсутність можливостей місцевого бюджету надавати фінансову підтримку діяльності місцевим громадським організаціям, які можуть забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству та відсутність таких організацій у громаді;</p> <p>Відсутність фінансового забезпечення заходів із запобігання та протидії насильству.</p>

I. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПІДґРУНТЯ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

1. Огляд нормативно-правових актів із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі

Протягом останніх років Україна взяла курс на ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція). У першу чергу, постало питання про приведення у відповідність із положеннями Конвенції національного законодавства у сфері запобігання та протидії насильству.

Так, 07 грудня 2017 року набув чинності **Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»**, у зв'язку із чим Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» втратив чинність.

Цей Закон включає положення, які відповідають міжнародним стандартам протидії насильству, забезпечують комплексний підхід до запобігання будь-яким формам насильства стосовно жінок, профілактику насильства та розширюють коло суб'єктів, на яких розповсюджується дія цього Закону (подружжя чи колишнє подружжя або іншої особи, з якою кривдник перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах тощо).

У Законі запроваджуються додаткові заходи, спрямовані на створення запобіжних і захисних механізмів боротьби з усіма формами насильства за ознакою статі: домашнє насильство, сексуальне насильство, переслідування, сексуальні домагання, примусові шлюби, каліцтва жіночих геніталій, примусові аборти, примусова стерилізація.

Запроваджено правові норми, спрямовані на особливий захист дітей, які постраждали від домашнього насильства. Зокрема, постраждалою дитиною вважається не лише дитина, стосовно якої вчинено ті чи інші правопорушення (коли насильство спрямоване безпосередньо на дитину), а й дитина, яка стала свідком (очевидцем) такого насильства.

Визначено повноваження у наданні допомоги постраждалим від домашнього насильства широкому колу органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також державним та недержавним установам і організаціям.

Також передбачено залучення до здійснення профілактичних заходів підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій, фізичних осіб – підприємців, а також фізичних осіб, які надають соціальні послуги, відповідно до законодавства.

Законом передбачається вдосконалення роботи служб підтримки потерпілих від насильства, зокрема державних телефонних "гарячих ліній", та збору впорядкованих за категоріями відповідних статистичних даних.

Надзвичайно важливою є норма про координацію під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Така координація спрямована на забезпечення комплексного та узгодженого

реагування на випадки домашнього насильства та здійснення відповідно до Закону повноважень у цій сфері.

При цьому, можна відзначити, що лише координація заходів у сфері боротьби з домашнім насильством та насильством за ознакою статі дозволить забезпечити ефективні спільні та узгоджені дії усіх суб'єктів, що здійснюють заходи у цій сфері.

Окрім цього, цим Законом внесені зміни до інших законодавчих актів, які відповідно до їх сфери врегулювання вмістили норми, пов'язані з цими правовідносинами, а саме:

- Кодексу законів про працю України;
- Кодексу України про адміністративні правопорушення;
- Цивільно-процесуального кодексу України;
- Закону України „Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;
- Закону України „Про охорону дитинства”;
- Закону України „Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю”;
- Закону України „Про соціальні послуги”;
- Закону України „Про судовий збір”;
- Закон України „Про Національну поліцію”.

З 11 січня 2019 року «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 6 грудня 2017 року.

Зазначені законодавчі зміни дозволяють практично реалізовувати основні положення Стамбульської Конвенції, законопроект з ратифікації якої з листопада 2016 року знаходиться на доопрацюванні профільного комітету Верховної Ради України і все ще готується на повторне перше читання

Протягом 2018 року відповідно до даного Закону було прийнято низку **підзаконних актів**, які регулюють питання:

- організації взаємодії усіх суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі (*Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018р. №658*);
- зміст послуг, що надаються мобільними бригадами соціально-психологічної допомоги та притулками для осіб, які постраждали від насильства (*Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» від 22.08.2018р. №654 та «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі» від 22.08.2018р. №655*).

Так, Урядом врегульовано **порядок взаємодії державних органів та установ з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі**.

Документом передбачено запровадження дієвого механізму виявлення фактів вчинення насильства та реагування на них місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, органами Національної поліції, закладами освіти та охорони здоров'я, службами для постраждалих осіб. Також буде здійснюватися інформаційний обмін між суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству, та моніторинг реалізації таких заходів.

Основною метою запровадження порядку взаємодії є узгодження заходів реагування на випадки насильства та надання дієвої допомоги постраждалим особам, що реалізуються різними суб'єктами, розроблення та виконання програм для кривдників та постраждалих осіб.

Урядом прийнято рішення щодо впровадження **механізму екстреного реагування на випадки насильства**. Визначено, що мобільні бригади як спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства, надаватимуть їм психологічну допомогу та фахові консультаційні послуги із виїздом у територіальні громади, а також у телефонному режимі.

Функціонування таких мобільних бригад сприятиме підвищенню спроможності територіальних громад забезпечувати доступ їх мешканців до якісних соціальних і реабілітаційних послуг та екстрене реагування на випадки насильства суб'єктами, що реалізують заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

В Україні створюватимуться **притулки для осіб, постраждалих від домашнього насильства**. Це будуть місця безпечного тимчасового перебування та комплексної допомоги, з наданням психологічних, соціально-побутових, соціально-медичних, інформаційних, юридичних та інших послуг.

Притулки створюватимуться місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до потреб територіальної громади.

Реалізація прийнятої постанови сприятиме впровадженню в національне законодавство міжнародних стандартів у сфері надання допомоги жертвам насильства, вдосконаленню системи соціального захисту постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, запровадженню в територіальних громадах нових послуг для таких осіб.

Своєчасне отримання у притулках якісних соціальних і реабілітаційних послуг жертвами домашнього насильства сприятиме відновленню їхніх соціальних функцій, морального, психічного та фізичного здоров'я.

10 жовтня 2018 року Розпорядженням Кабінету Міністрів України №728-р було схвалено *Концепцію Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року*. Метою програми є забезпечення розбудови системи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі відповідно до міжнародних стандартів і Закону України «Про запобігання та протидію

домашньому насильству» в умовах децентралізації та запровадження комплексних дій та заходів, спрямованих на зменшення масштабу такого явища.

Виконання Програми дасть змогу знизити рівень домашнього насильства, насильства за ознакою статі та забезпечить захист прав постраждалих осіб через удосконалення системи запобігання та протидії такому насильству, удосконалення відповідної нормативно-правової бази, запровадження дієвого механізму взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Зокрема, за результатами виконання Програми буде забезпечено:

- зростання довіри громадян до суб'єктів, що здійснюють заходи у зазначеній сфері, подолання психологічних та інших бар'єрів у прийнятті та реалізації рішень щодо звернення до цих суб'єктів з приводу такого насильства;
- доступність і якість надання необхідних соціальних послуг;
- зростання кількості притягнутих до відповідальності кривдників;
- підвищення рівня обізнаності населення з даних питань;
- спеціальну підготовку фахівців з числа суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі тощо.

Актуальними також залишається спільний наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства освіти та науки України, Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення» від 19.08.2014 № 564/836/945/577, яким затверджено механізм взаємодії суб'єктів у випадку жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення.

А також - спільний наказ Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї» від 07.09.2009р. №3131/386.

Зазначені законодавчі акти вимагають від органів державної влади та органів місцевого самоврядування переосмислення своєї ролі у процесі забезпечення їх виконання та спрямування управлінських рішень на здійснення якісної профілактичної роботи із запобігання насильству; створення системи соціально-психологічних послуг та прийняття ґендерно-інклюзивних програм на регіональному та місцевому рівнях.

Слід також зазначити, що згідно з п.3 статті 27 Закону на Міністерство внутрішніх справ України було покладено обов'язок затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника, а відповідно до п.4 Прикінцевих положень строк для приведення підзаконних нормативно-правових актів з дня набуття чинності Законом.

Станом на сьогодні відповідна Інструкція Міністерства внутрішніх справ досі не прийнята.

2. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, а також жорстокого поводження з дітьми

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування» місцеве самоврядування в Україні – гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські Ради та їх виконавчі органи. Система місцевого самоврядування включає територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту.

На сучасному етапі розбудови України як демократичної, соціальної та правової держави розвиток місцевого самоврядування є одним із пріоритетних напрямів державної політики у реалізації ратифікованих угод з країнами ЄС, у тому числі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, а також забезпечення якісного розвитку регіонів як важливих складових частин економічної системи України. Тому питання децентралізації влади та посилення спроможності територіальних громад є надзвичайно актуальними в Україні.

Так, Урядом України схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування й територіальної організації влади в Україні, метою якої є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного середовища проживання для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, задоволення інтересів громадян у всіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Таким чином, модернізація сучасної системи місцевого самоврядування в Україні сприятиме вирішенню важливих для населення питань у межах регіону.

За сучасних умов постає питання ефективного розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності, а також між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади.

Діяльність органів місцевого самоврядування здійснюється відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», який визначає правовий статус, засади організації та діяльності, повноваження органів місцевого самоврядування.

Повноваження органів місцевого самоврядування можна поділити на три види:

- власні повноваження органів місцевого самоврядування;
- передані державою на основі закону окремі повноваження органів виконавчої влади (ч. 3 ст. 143 Конституції України);
- повноваження, передані на договірній основі.

У межах даного дослідження слід розглянути повноваження органів місцевого самоврядування щодо попередження домашнього насильства, насильства за ознакою статі та жорстокого поводження з дітьми. Їх можна об'єднати у 4 групи:

- 1) повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку (ст.27);
- 2) повноваження у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту (ст.32);
- 3) повноваження у сфері соціального захисту населення (ст.34);
- 4) повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян (ст.38).

Серед **повноважень у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку** особливе місце займає розробка і виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку сіл, селищ, міст, цільових програм з інших питань самоврядування, подання їх на затвердження ради, організація їх виконання; подання раді звітів про хід і результати виконання цих програм.

Серед таких програм мають бути і програми, спрямовані на забезпечення соціального та правового захисту дітей, молоді, жінок і сім'ї, рівних прав і можливостей для участі жінок і чоловіків у політичному, економічному і культурному житті, сприяння соціальному становленню і розвитку дітей та молоді, запобігання насильству в сім'ї, торгівлі людьми, організацію оздоровлення, відпочинку і дозвілля дітей та молоді.

Що стосується **повноважень у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту**, слід звернути увагу на те, що органи місцевого самоврядування здійснюють фінансування громадських та неприбуткових організацій, які займаються протидією домашньому насильству; сприяють дитячим і молодіжним організаціям, іншим об'єднанням громадян, фізичним особам у реалізації ними власних соціально значущих ініціатив і проектів, зокрема ініціативи та проекти з попереджувальної та роз'яснювальної роботи серед населення з проблеми домашнього насильства; розробляють та здійснюють систему заходів по створенню умов, достатніх для життєдіяльності різних категорій дітей, молоді, жінок, сімей, які потерпіли від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Повноваження **у сфері соціального захисту населення** включають у себе вирішення відповідно до законодавства питань надання соціальних послуг особам та сім'ям з дітьми, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі пов'язаних із насильством, та потребують сторонньої допомоги, забезпечення утримання та виховання дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі які постраждали від жорстокого поводження; вирішення відповідно до законодавства питань про надання пільг і допомоги, пов'язаних з охороною материнства і дитинства; вирішення у встановленому законодавством порядку питань опіки і піклування; визначення видів безоплатних суспільно корисних робіт для осіб, яким призначено покарання у виді громадських робіт, у тому числі осіб, які вчинили насильство.

Повноваження щодо **забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян** передбачають розгляд справ про адміністративні правопорушення, віднесені законом до їх відання; утворення

адміністративних комісій та комісій з питань боротьби зі злочинністю, спрямування їх діяльності; а також утворення служб у справах дітей та спостережної комісії, спрямування їх діяльності.

Важлива роль органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми полягає в тому, що вони за поданням центрального органу виконавчої влади, який здійснює реалізацію державної політики з питань запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до соціальних потреб регіону, можуть створювати мобільні бригади соціально-психологічної допомоги та притулки для осіб, постраждалих від насильства.

Органи місцевого самоврядування через органи опіки і піклування, служби у справах дітей, центри соціальних служб у порядку, встановленому законодавством, надають дитині та особам, які піклуються про неї, необхідну допомогу у запобіганні та виявленні випадків жорстокого поводження, передачі інформації про ці випадки на розгляд до відповідних уповноважених законом органів для проведення розслідування і вжиття заходів щодо припинення насильства.

Таким чином, органи місцевого самоврядування згідно чинного законодавства відповідно до зазначених повноважень щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, а також жорстокого поводження з дітьми, несуть повну відповідальність та мають забезпечувати фінансове підкріплення необхідних заходів у цьому напрямку роботи.

II. СИСТЕМА РОБОТИ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

1. Ситуація щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі у Луганській області

За даними Департаменту праці та соціального захисту населення Луганської обласної державної адміністрації щодо виявлених фактів домашнього насильства та насильства за ознакою статі у частині Луганської області, підконтрольної Уряду України, за останні роки простежується зростання кількості звернень громадян у державні органи та установи (рис. 1)

Динаміка звернень громадян до державних органів влади та органів місцевого самоврядування Луганської області щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі
(за даними Департаменту праці та соціального захисту населення Луганської ОДА)

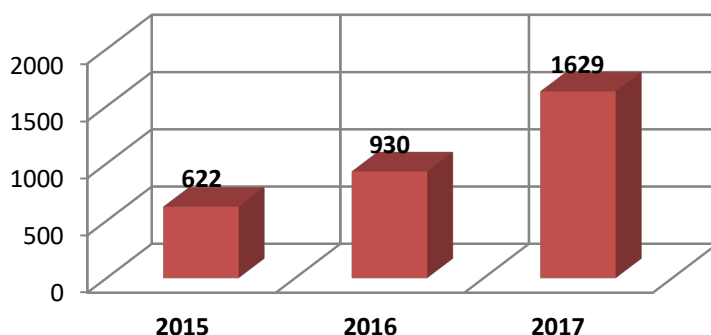

Рис. 1

За 9 місяців 2018 року зареєстровано 2393 звернення громадян (жінок та чоловіків) щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, що у 2,2 рази більше за аналогічний період 2017 року та майже у 5 разів, ніж у 2016 році. Динаміка офіційних звернень щодо жорстокого поводження з дітьми залишається на одному рівні. Дані зображено на рис. 2.

Динаміка офіційних звернень громадян до державних органів влади та органів місцевого самоврядування Луганської області щодо домашнього насильства з розподілом на стать

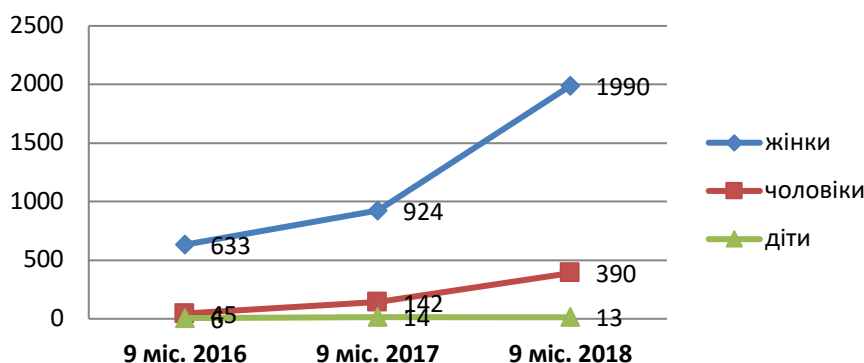

Рис. 2

Ця статистика свідчить про поступове підвищення рівня довіри населення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Цьому сприяє проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення, поступове розвінчування міфів та руйнування стереотипів, формування нульової толерантності до насильства. Значний внесок у цю справу в регіоні належить активній діяльності міжнародних організацій таких, як ПРООН, ООН Жінки, Фонду в галузі народонаселення ООН, Дитячому фонду ООН (ЮНІСЕФ) та іншим.

Офіційна статистика із розподілом за видами насильства в регіоні не ведеться, але для проведення даного дослідження було здійснено вибірку даних по зверненнях громадян міст/районів та об'єднаних територіальних громад – пілотних територій проекту. За цими даними випадки скоєного насильства у 10 локаціях проекту за видами розподіляються наступним чином (табл. 2).

Таблиця 2.

Статистичні дані стосовно кількості випадків домашнього насильства з розподілом на види на рівні цільових громад Луганської області

№	Кількість випадків домашнього насильства (кількість звернень)	За 9 місяців 2017 року		За 2017 рік		За 9 місяців 2018 року	
		Чол.	Жін.	Чол.	Жін.	Чол.	Жін.
1.	Попаснянський район , у т.ч. за видами:	8	75	8	85	20	145
	- фізичного насильства	0	0	0	0	0	2
	- психологічного насильства	8	75	8	85	20	142
	- економічного насильства	0	0	0	0	0	1
2.	Білокуракинський район	8	41	8	56	21	101
2.1	Білокуракинська селищна ОТГ	0	0	0	0	0	0
3.	Кремінський район	1	27	2	28	9	91
3.1.	Красноріченська селищна ОТГ , у т.ч. за видами:	0	0	0	0	0	9
	- фізичного насильства	0	0	0	0	0	2
	- психологічного насильства	0	0	0	0	0	7
4.	Новоайдарський район , у т.ч. за видами:	0	14	0	18	6	74
	- фізичного насильства	0	14	0	18	6	74
5.	Старобільський район	1	19	1	22	6	73
5.1	Чмирівська сільська ОТГ	0	0	0	0	0	0
6.	Марківський район , у т.ч.:	6	65	8	76	5	56
	- психологічного насильства	6	65	8	76	5	56
7.	Троїцький район , у т.ч.:	1	21	1	21	3	56
	- психологічного насильства	1	21	1	21	3	56
7.1	Троїцька селищна ОТГ , у т.ч.:	0	0	0	0	0	6
	- фізичного насильства	0	0	0	0	0	6
8.	Біловодський район , у т.ч.:	5	8	5	27	2	53
	- психологічного насильства	5	8	5	27	2	53
8.1	Біловодська селищна ОТГ , у т.ч.:	5	8	5	27	2	53
	- психологічного насильства	5	8	5	27	2	53
9.	Новопсковський район , у т.ч.:	0	26	0	38	1	48

	- психологічного насильства	0	26	0	38	1	48
9.1	Новопсковська селищна ОТГ, у т.ч.:	0	0	0	0	0	1
	- психологічного насильства	0	0	0	0	0	1

Очевидним є той факт, що останнім часом все більше фіксуються випадки психологічного та фізичного насильства.

Динаміка кількості звернень громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі підтверджує наявність проблеми в регіоні та підсилює актуальність організації якісного реагування.

Однак разом із тим слід відзначити, що офіційні дані не відображають реальної картини. Це відбувається через збій взаємообміну інформацією між суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству, про виявлені випадки насильства на місцевому рівні та координації цього процесу на регіональному рівні та організації подальшої роботи з ними.

Крім того, у громадах міст та районів Луганської області існує неофіційна інформація про наявні випадки жорстокого поводження з дітьми. Батьки не хочуть давати хід справі та подавати заяву до поліції, однак все одно потребують психологічної допомоги і звертаються до соціальних служб, зберігаючи конфіденційність власної ситуації.

У регіоні наявна альтернативна практика виявлення фактів насильства. Так, з метою пілотування моделей інноваційних послуг щодо реагування на випадки насильства в Луганській області з листопада 2015р. по цей час реалізовується проект «Комплексний підхід до вирішення проблем ґендерно-зумовленого насильства та насильства по відношенню до хлопчиків, дівчат, жінок та чоловіків у східних регіонах України», який впроваджується МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» в Донецькій та Луганській областях за фінансової підтримки Фонду у галузі народонаселення ООН та Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), у рамках якого відпрацьовується модель діяльності 8 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства (проектні локації - Станично-Луганський, Новоайдарський, Попаснянський, Кременський, Старобільський райони, міста Сєвєродонецьк, Рубіжне, Лисичанськ).

За статистикою у період з січня по жовтень 2018 року мобільними бригадами у 8 локаціях Луганської області виявлено 3123 випадки насильства (1900 жінок, 165 чоловіків, 304 дитини (170 дівчаток та 134 хлопчики). Розподіл по локаціях наведено у *рис. 2-4.* та інфографіка по містах та об'єднаних територіальних громадах у *додатку* до дослідження.

Кількість випадків насильства, виявлених мобільними бригадами соціально-психологічної допомоги, у 8 проектних локаціях Луганської області за період з січня по жовтень 2018р.

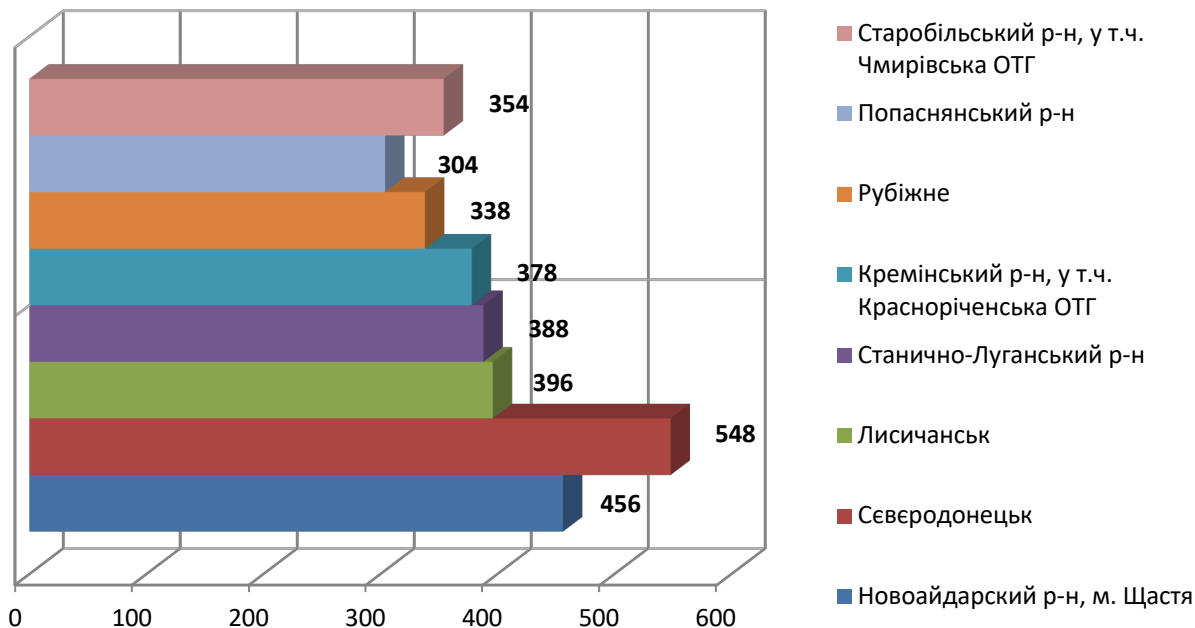

Рис. 2

Розподіл клієнтів, постраждалих від домашнього насильства, за статтю, виявлених мобільними бригадами Луганської області у 8 проектних локаціях за період січень-жовтень 2018 року

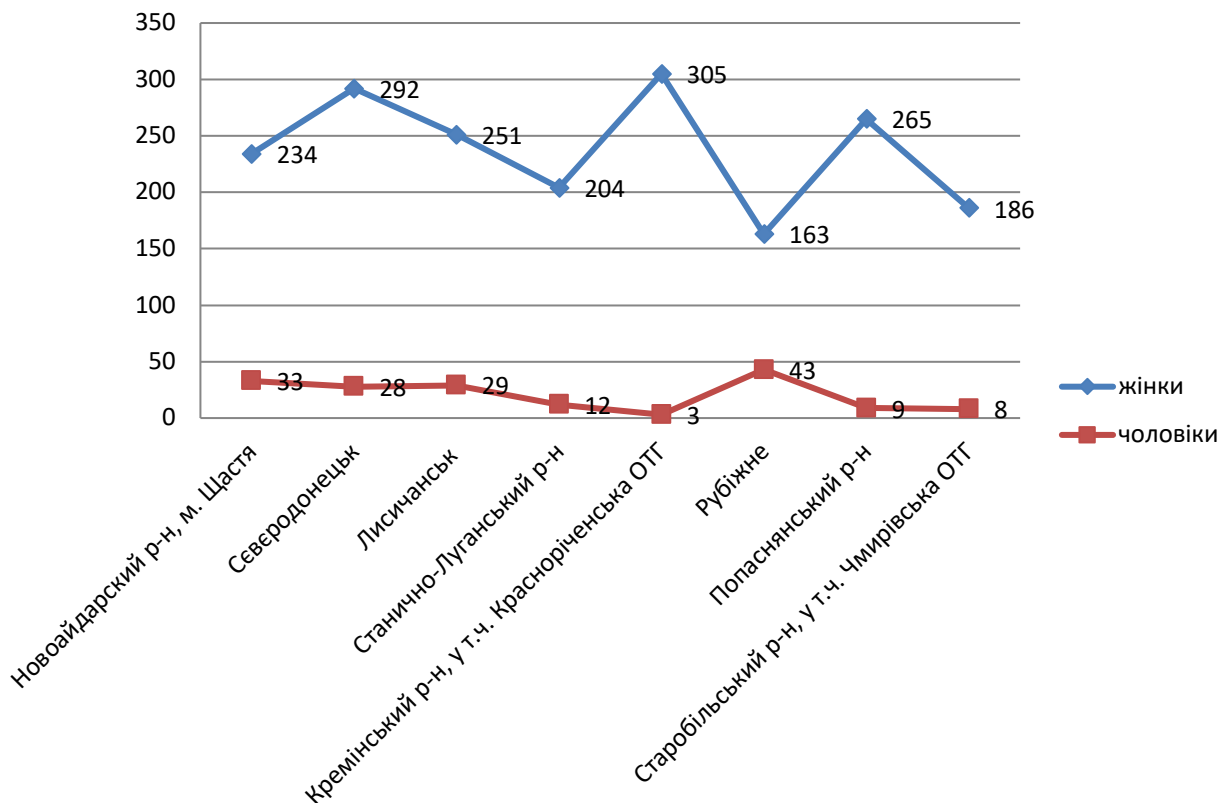

Рис. 3

**Розподіл дітей, постраждалих від жорстокого поводження,
за статтю, виявлених мобільними бригадами Луганської області
у 8 проектних локаціях за період січень-жовтень 2018 року**

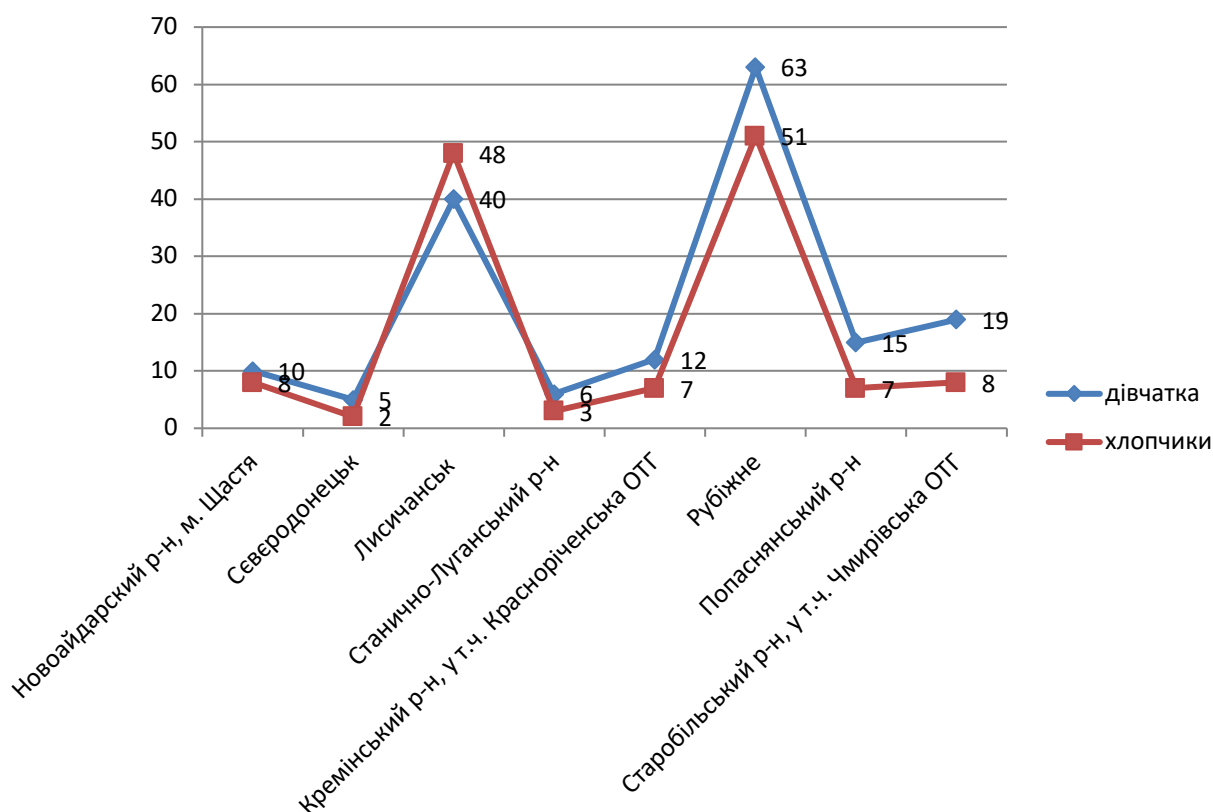

Рис. 4

Важливий внесок у роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі робить Національна поліція України в Луганській області.

За даними Головного управління Національної поліції України в Луганській області динаміка зареєстрованих заяв про факти домашнього насильства та подальшої роботи з ними дільничних офіцерів поліції також зростає (таблиця 3).

Таблиця 3.

Інформація про статистичні дані діяльності територіальних підрозділів поліції Луганської області щодо зареєстрованих фактів домашнього насильства та насильства за ознакою статі

	за 9 місяців 2017р.			за 2017р.			за 9 місяців 2018р.		
	Кількість зареєстрованих заяв про факти домашнього насильства	Кількість складених адміністративних протоколів	Кількість інформації внесеної до ЄРДР	Кількість зареєстрованих заяв про факти домашнього насильства	Кількість складених адміністративних протоколів	Кількість інформації внесеної до ЄРДР	Кількість зареєстрованих заяв про факти домашнього насильства	Кількість складених адміністративних протоколів	Кількість інформації внесеної до ЄРДР
Луганська область	2477	583	97	2665	715	105	2548	1345	58

Так, за підсумками роботи за 9 місяців 2018 року територіальними підрозділами Національної поліції України в Луганській області зареєстровано 2548 заяв про факти домашнього насильства, що складає майже той самий показник за аналогічний період 2017 року (2477 заяв).

Однак кількість складених адміністративних протоколів збільшилася у 2,3 рази. Це може свідчити про те, що у громадян, які звернулися до поліції з приводу домашнього насильства, поступово підвищується рівень довіри та формується власна впевненість для захисту своїх прав та подання заяви на кривдника.

Також це збільшення говорить про розширення кола суб'єктів домашнього насильства (родичі, колишнє подружжя тощо), у зв'язку із нормою Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», а також із відомчими відпрацюваннями з особовим складом ефективних механізмів протидії насильству Головним Управлінням Національної поліції України в Луганській області.

Так, за підсумками 9 місяців 2017 року кількість адміністративних протоколів з приводу домашнього насильства склала $\frac{1}{4}$ частину від загальної кількості зареєстрованих заяв.

За 9 місяців 2018 року – кількість адміністративних протоколів з приводу домашнього насильства склала майже $\frac{1}{2}$ від загальної кількості зареєстрованих заяв.

За фактами зареєстрованих заяв щодо насильства інформацію внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань: за 9 місяців 2018 року – 58 справ, за аналогічний період 2017 року – 97 справ. Це є позитивна динаміка, оскільки кількість кримінальних справ з приводу домашнього насильства зменшилася.

Стосовно неповнолітніх динаміка зареєстрованих фактів насильства наступна (рис. 5-6).

Динаміка офіційно зареєстрованих фактів насильства відносно неповнолітніх по Луганській області
(за даними відділу ювенальної превенції ГУНПУ в Луганській області)

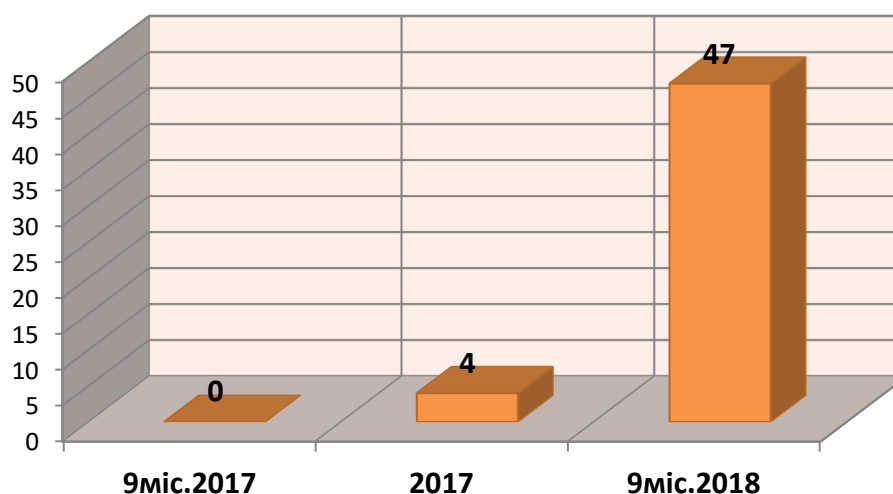

Рис. 5

**Розподіл зареєстрованих фактів насильства
відносно неповнолітніх у районах Луганської області,
де розташовані пілотні громади, за 9 місяців 2018 року
(за даними відділу ювенальної превенції ГУНПУ в Луганській
області)**

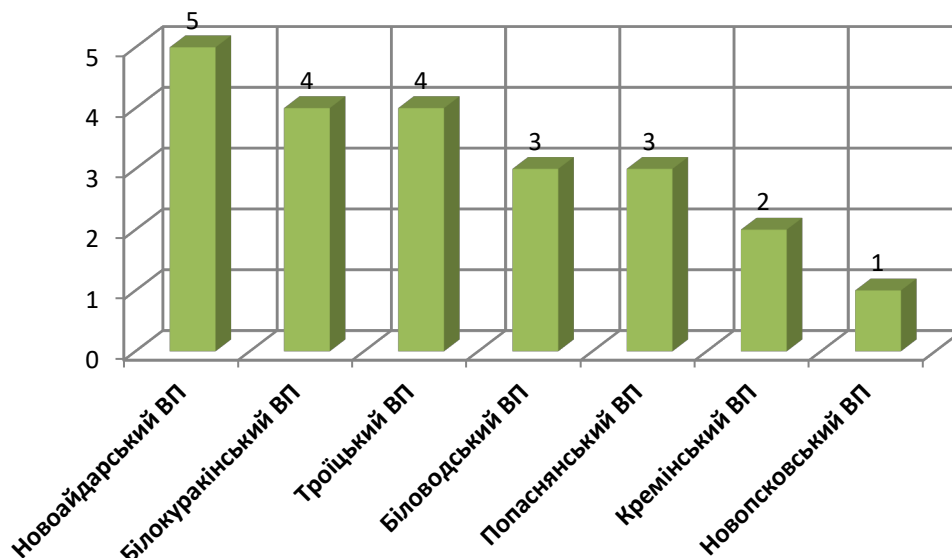

Рис. 6

За даними Територіального управління державної судової адміністрації України в Луганській області за 2017 рік розглянуто 702 справи про адміністративні правопорушення стосовно 702 осіб за статтею 173-2 «Вчинення насильства в сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми», з них:

- про накладення адміністративного стягнення – 492;
- про застосування заходів впливу, що застосовуються до неповнолітніх, передбачених статтею 24-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення – 2.

Інформація про розгляд справ про адміністративні правопорушення по містах та районах Луганської області наведено у *таблиці 4*.

Таблиця 4.

**Інформація про розгляд справ про адміністративні правопорушення
за статтею 173-2 по містах та районах Луганської області за 2017 рік**

№	Назва суда	Розглянуто справ	Накладено адміністративних стягнень		
			штраф	Громадські роботи	Адміністративний арешт
1.	Біловодський районний суд	20		10	
2.	Білокуракінський районний суд	62	1	38	12
3.	Кремінський районний суд	40	1	26	2
4.	Лисичанський міський суд	111		63	11
5.	Марківський районний суд	47		16	3
6.	Міловський районний суд	10		4	
7.	Новоайдарський районний суд	17		13	1

8.	Новопсковський районний суд	38		26	5
9.	Попаснянський районний суд	97		91	2
10.	Рубіжанський міський суд	47		28	3
11.	Сватівський районний суд	87	1	64	2
12.	Сєверодонецький міський суд	87		34	1
13.	Старобільський районний суд	22		17	1
14.	Троїцький районний суд	17		14	2
	РАЗОМ	702	3	444	45

Закрито 205 справ, у тому числі у зв'язку із :

- звільненням від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення - 122;
- відсутністю події і складу адміністративного правопорушення – 19;
- закінченням строків адміністративного стягнення – 51.

Накладено адміністративних стягнень:

- штраф – 3 (суми штрафів – 51грн., 255 грн., 128грн. – сплачений добровільно);
- громадські роботи – 444;
- адміністративний арешт - 45

Наявна статистика щодо розгляду справ кримінального провадження:

- *злочини проти життя та здоров'я особи.*

Так, за 2017 рік у судах Луганської області перебували у провадженні 592 справи. Розглянуто за звітний період – 366 справ, з яких розглянуто з постановленням вироку – 199, з них із затвердженням угоди про примирення – 46, визнання винуватості – 2.

- *злочини проти волі, честі та гідності особи.*

За 2017 рік у судах Луганської області перебували у провадженні 10 справ. Розглянуто за звітний період – 4 справи, з яких розглянуто з постановленням вироку – 10, з них із затвердженням угоди про примирення – 10.

Відомості про потерпілих:

- Злочини проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості: усього 161 особа, з них 100 чоловіків, 61 жінка; до 18 років – 12 осіб, від 18 років і старше – 149 осіб.
- Умисне вбивство:
усього 38 осіб, з них 25 чоловіків, 13 жінок; від 18 років і старше – 38 осіб.
- Зґвалтування:
усього 3 особи, з них 3 жінки; від 18 років і старше – 3 особи.

Таким чином, виходячи із вищесказаного, можна констатувати наступне:

- проблема домашнього насильства та насильства за ознакою статі є актуальною для Луганської області;
- найчастіше фіксуються факти психологічного і фізичного насильства;

- суб'єкти, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству в регіоні, ведуть прийом громадян, які потрапили у ситуацію насильства, та в межах своєї професійної компетенції працюють із такими зверненнями;
- рівень довіри громадян до поліції та органів державної влади та місцевого самоврядування поступово підвищується;
- основною мірою покарання за вчинення домашнього насильства є громадські роботи.

Разом із тим, особливої уваги вимагає:

- впорядкування збору інформації від усіх суб'єктів, що здійснюють заходи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі та налагодження більш якісної міжвідомчої взаємодії;
- попередження та виявлення випадків жорстокого поводження з дітьми шляхом навчання фахівців служб у справах дітей, фахівців із соціальної роботи, медичних та педагогічних працівників, соціально активних громадян, волонтерів);
- забезпечення розвитку комплексу різнорівневих послуг у регіоні, що забезпечить стійке та якісне застосування законодавчо описаного механізму із запобігання та протидії насильству (інформування, виявлення, надання першої психологічної допомоги, комплексне вирішення проблем, стаціонарні послуги тощо).

2. Координація роботи, міжвідомча взаємодія та співпраця із міжнародними організаціями з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі

Згідно Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначено центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Таким органом є Міністерство соціальної політики України.

У Луганській області функцію забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні покладено на Департамент праці та соціального захисту населення обласної державної адміністрації.

До його повноважень належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні, зокрема шляхом здійснення постійного контролю за своєчасністю та належністю вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- забезпечення розроблення, затвердження та виконання регіональних програм у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на регіональному рівні;
- облік даних про суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні;
- забезпечення підготовки фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників;
- забезпечення підготовки методичних рекомендацій щодо організації і забезпечення діяльності та підвищення кваліфікації фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству;
- забезпечення здійснення інформаційно-просвітницької діяльності (у тому числі підготовка та поширення відповідних матеріалів) щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, формування нетерпимого ставлення громадян до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках;
- організація та/або проведення регіональних соціологічних, психолого-педагогічних та інших досліджень щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства;
- здійснення моніторингу стану виконання суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, поставлених завдань у процесі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні, надання їм методичної та практичної допомоги, з'ясування проблемних питань у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та вжиття вичерпних заходів для їх вирішення;
- звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про

результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Відповідно у кожному місті та районі Луганського регіону працюють відділи/сектори праці та соціального захисту населення міських Рад та місцевих державних адміністрацій, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

До їхніх повноважень належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- забезпечення надання соціальних послуг на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, у тому числі шляхом соціального замовлення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- визначення потреби у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їхньою діяльністю;
- участь у підготовці фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників;
- прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, забезпечення застосування заходів для його припинення, надання допомоги постраждалим особам;
- забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- інформування постраждалих осіб про права, заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
- збір, аналіз і поширення відповідно до законодавства інформації про домашнє насильство на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Загальна координація роботи та прийняття рішень здійснюється через **Координаційну раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми** (рис. 7), яка діє згідно Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №1087 від 05.09.2007р. «Про консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми».

Рівень загальної координації та прийняття рішень

(розробка та прийняття стратегії діяльності; бюджетування діяльності; збір, аналіз та узагальнення статистичних даних; координація взаємодії суб'єктів, що реалізують заходи із запобігання та протидії насильству)

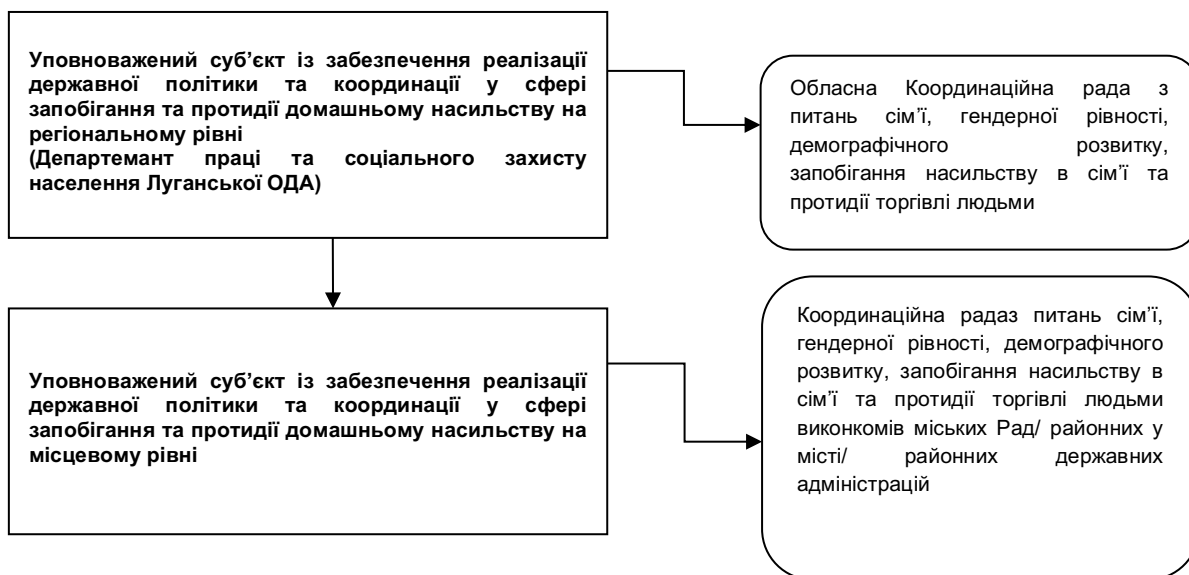

Рис. 7

Вищезазначені Координаційні ради діють при Луганській обласній державній адміністрації, кожній міській Раді або районній державній адміністрації області.

Це постійно діючий консультативно-дорадчий орган при виконавчому комітеті міської Ради або місцевої державної адміністрації (на регіональному та місцевому рівнях).

Основними завданнями Координаційної ради є:

- Сприяння реалізації регіональних та місцевих програм та заходів з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми;
- Розгляд питань, які потребують міжгалузевої узгодженої співпраці щодо реалізації на місцевому рівні державної політики з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми;
- Сприяння формуванню позитивного ставлення до сім'ї, відповідального батьківства, відродженню та збереженню національних сімейних цінностей, утвердженню рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства, запобігання соціальному сирітству;
- Інформування місцевого виконкому Рад або місцевої державної адміністрації та громадськості про стан реалізації місцевої політики з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми.

Діяльність Координаційної ради проводиться на громадських засадах.

Формою роботи Координаційної ради є засідання, що проводяться відповідно до плану роботи, який затверджується головою Координаційної ради, не рідше ніж один раз на квартал.

Засідання Координаційної ради веде голова або за його дорученням заступник голови.

Структуру координаційної роботи з питань попередження та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у Луганській області зображено на рис.8

Координація роботи з питань попередження та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у Луганській області

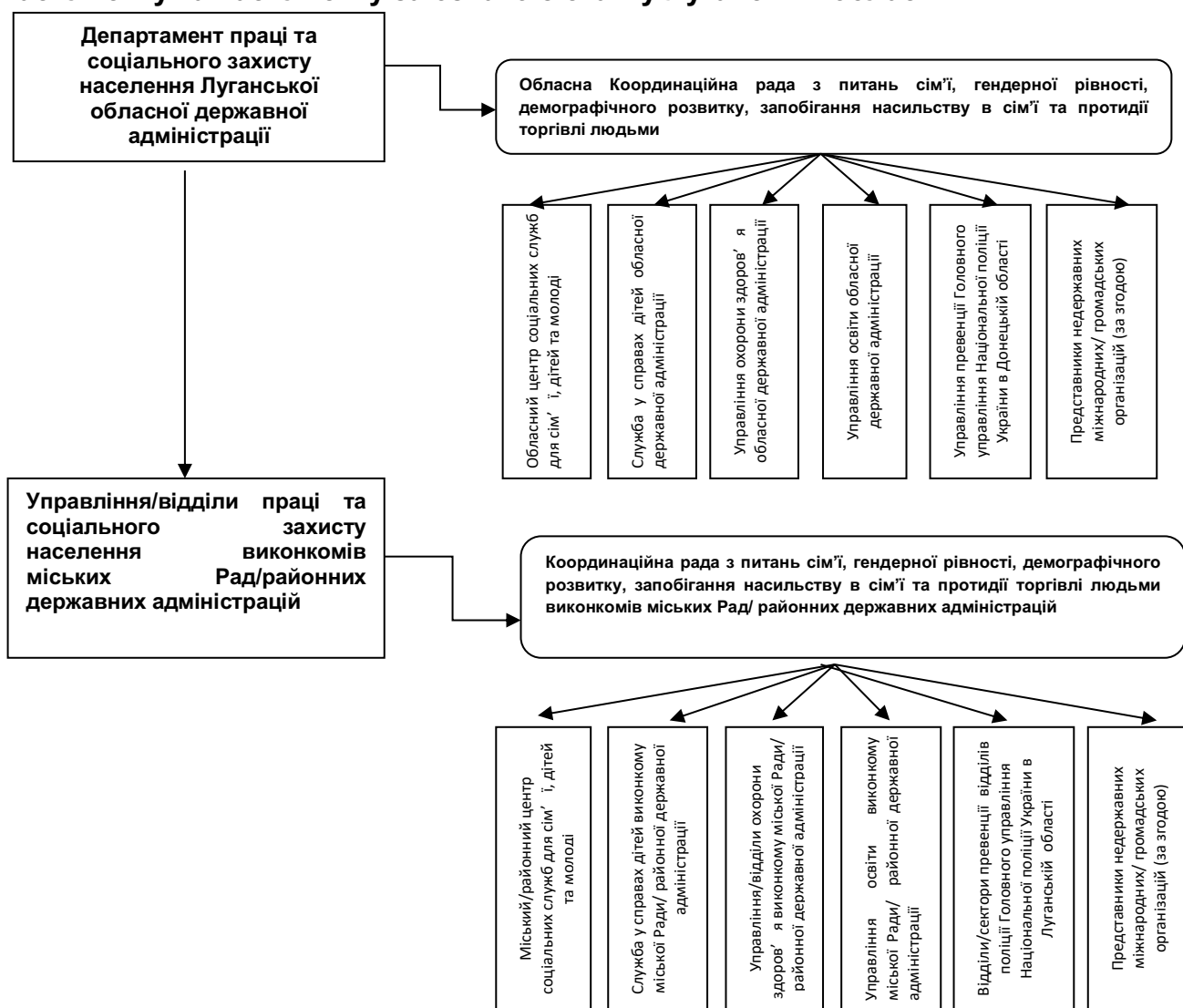

Рис.8

Тематика засідань обласної Координаційної Ради в Луганській області є наступною:

- запобігання та протидія дискримінації жінок із вразливих соціальних груп; доступ жінок із вразливих категорій до якісних послуг;

- зміни у чинному законодавстві щодо запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків;
- про заходи щодо підвищення рівня професійної підготовки фахівців у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема органів внутрішніх справ, працівників структурних підрозділів держадміністрацій, педагогічних працівників навчальних закладів, соціальних працівників та інших;
- про роль державних установ Луганської області в рамках проекту «Поширення Національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, в Україні» у виявленні та наданні допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми;
- Умови для мобілізації ресурсів місцевої громади в напрямку підвищення обізнаності населення та неідентифікованих жертв торгівлі людьми;
- проведення інформаційної кампанії в рамках Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми;
- про актуальні заходи і події у сфері сімейної політики, зокрема про відзначення в області Дня матері та Дня сім'ї, участь у форумах із питань впровадження принципів ґендерної рівності, попередження домашнього і ґендерно зумовленого насильства, роботу в ОТГ області в зазначених напрямках;
- про роботу щодо приведення діючої нормативно-правової бази у відповідність до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» тощо.

Тематика засідань міських/районних Координаційних Рад в Луганській області є наступною:

- вивчення законодавства України з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, механізмів реагування;
- оптимізація міжвідомчої взаємодії суб'єктів щодо превентивної діяльності та надання соціальної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми та насильства в сім'ї;
- розгляд конкретних виявлених випадків.

Під час засідання приймаються протокольні рішення, які надаються до виконання усім членам Координаційної ради.

У об'єднаних територіальних громадах Координаційної ради на даний момент не створено.

Вирішення питань, пов'язаних із життєвими ситуаціями дитини, у тому числі захисту від жорстокого поводження, розглядаються **Службами у справах дітей**, які є структурними підрозділами виконавчого комітету міської Ради або обласної/районної державної адміністрації та діють на підставі Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей».

Для цього діє **Комісія з питань захисту прав дитини**, яка є консультативно-дорадчим органом, що утворюється головою районної державної адміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті (в разі утворення) ради, сільської, селищної ради об'єднаної територіальної громади, яка діє на підставі Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р.

№866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини».

Комісії з питань захисту прав дитини діють при кожній міській Раді або районній державній адміністрації Луганської області.

Основним завданням комісії є сприяння забезпеченню реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток.

Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

- розглядає та подає пропозиції до індивідуального плану соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, а також визначає перелік суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю, що беруть участь у виконанні такого плану, контролює виконання його пунктів суб'єктами відповідно до їх компетенції;
- розглядає питання, у тому числі спірні, які потребують колегіального вирішення, зокрема:
 - реєстрація народження дитини, батьки якої невідомі;
 - надання дозволу бабі, діду, іншим родичам дитини забрати її з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я, якщо цього не зробили батьки дитини;
 - позбавлення та поновлення батьківських прав;
 - вирішення спорів між батьками щодо визначення або зміни прізвища та імені дитини;
 - вирішення спорів між батьками щодо визначення місця проживання дитини;
 - участь одного з батьків у вихованні дитини;
 - побачення з дитиною матері, батька, які позбавлені батьківських прав;
 - визначення форми влаштування дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування;
 - встановлення і припинення опіки, піклування;
 - утримання і виховання дітей у сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу та виконання покладених на них обов'язків;
 - збереження майна, право власності на яке або право користування яким мають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування;
 - розгляд звернень дітей щодо неналежного виконання батьками, опікунами, піклувальниками обов'язків з виховання або щодо зловживання ними своїми правами;
 - інші питання, пов'язані із захистом прав дітей;
- розглядає підготовлені суб'єктами соціальної роботи матеріали про стан сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах, у тому числі сім'ї, в якій існує ризик відібрання дитини чи дитина вже відібрана у батьків без позбавлення їх батьківських прав, сім'ї, діти з якої влаштовуються до навчального закладу на стаціонарне перебування за заявою батьків, та:
 - приймає рішення про взяття під соціальний супровід сімей, в яких порушуються права дитини (завершення або продовження у разі необхідності строку соціального супроводу);

- направляє у разі потреби батьків, які неналежно виконують батьківські обов'язки, для проходження індивідуальних корекційних програм до суб'єктів соціальної роботи, які відповідно до компетенції розробляють та впроваджують такі програми;
- розглядає питання щодо обґрунтованості обставин, за яких відсутні можливості для здобуття дитиною повної загальної середньої освіти за місцем проживання (перебування), та приймає рішення про доцільність влаштування дитини до загальноосвітньої школи - інтернату I-III ступеня за заявою батьків із визначенням строку її перебування у школі-інтернаті.

Основною організаційною формою діяльності комісії є її засідання, які проводяться у разі потреби, але не рідше ніж один раз на місяць (за Положенням). У містах/районах Луганської області засідання відбуваються у більшості щотижня або один раз на 2 тижні.

Голова, його заступник, секретар та члени комісії беруть участь у її роботі на громадських засадах.

У об'єднаних територіальних громадах Комісії із захисту прав дитини на даний момент не створено.

Згідно Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» уповноваженими органами, що здійснюють соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю є **центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді**, які є спеціальними закладами, що проводять соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги.

Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді діють на підставі Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №573 від 01.08.2013р.

Основними завданнями центрів є:

- проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню в складні життєві обставини сімей, дітей та молоді;
- виявлення та облік сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги;
- здійснення соціального супроводу сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, надання їм соціальних послуг за результатами проведеної оцінки потреб їх у таких послугах;
- організація здійснення наставництва над дитиною, яка проживає у закладах для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, іншому закладі для дітей;
- забезпечення взаємодії із структурними підрозділами місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також залучення потенціалу територіальної громади до проведення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю;
- контроль у межах повноважень за цільовим використанням державної допомоги при народженні дитини;

- соціальна та психологічна адаптація дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа з метою підготовки до самостійного життя, організації здійснення наставництва;
- соціальне супроводження прийомних сімей і дитячих будинків сімейного типу, а також соціального супроводу дітей, які перебувають під опікою, піклуванням, за поданням служби у справах дітей;
- інформування населення про соціальні послуги, які надаються відповідно до законодавства;
- проведення оцінки потреб сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, у тому числі сімей учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщених осіб, визначає соціальні послуги та методи соціальної роботи, забезпечує психологічну підтримку;
- надання сім'ям, дітям і молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, в тому числі сім'ям учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщеним особам, соціальні послуги з:
 - соціального супроводу;
 - консультування;
 - соціальної профілактики.

За результатами оцінки потреб центр надає послуги із:

- соціальної інтеграції та реінтеграції;
- соціальної адаптації;
- соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування;
- кризового та екстреного втручання;
- представництва інтересів;
- посередництва (медіації);
- забезпечення соціального патронажу молодих осіб, які відбули покарання у вигляді обмеження або позбавлення волі на певний строк, а також звільнених від подальшого відбування зазначених видів покарань на підставах, передбачених законом, за повідомленням структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районної/державної адміністрації, виконавчого органу міської, районної у місті ради;
- складання плану реабілітації особи, яка постраждала від торгівлі людьми;
- впровадження новітніх соціальних технологій, спрямованих на недопущення, мінімізацію чи подолання складних життєвих обставин (у тому числі щодо патронату над дитиною);
- узагальнює на місцевому рівні статистичні дані та готує інформаційно-аналітичні матеріали стосовно проведеної соціальної роботи, які подає регіональному центру та органу, який його утворив;
- співпрацює з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, навчальними закладами, закладами охорони здоров'я, територіальними структурними підрозділами Національної поліції.

У об'єднаних територіальних громадах на даний момент створено Центри надання соціальних послуг, у повноваженнях одного із відділів якого є функції центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

З метою здійснення ефективної взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, та комплексного вирішення питань сімей при виконках міських Рад/районних у місті/районних державних адміністраціях діє **Дорадчий орган з питань взаємодії суб'єктів соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах, який є консультативним органом, створеним розпорядженням голови виконкому/районної державної адміністрації та діє на підставі постанов Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 року №895 „Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах” та №896 „Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб).**

На засіданнях Дорадчого органу розглядаються справи кожної окремої сім'ї, яка опинилася в складних життєвих обставинах, у т.ч. постраждала від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. Більшістю голосів приймається рішення про доцільність взяття сім'ї під соціальний супровід або відсутність такої необхідності та розподіляються функції кожного суб'єкта соціальної роботи стосовно вирішення складних життєвих обставин цієї сім'ї. При потребі справа розглядається на засіданні Дорадчого органу повторно і вирішується питання щодо продовження або припинення соціального супроводу.

Після проведення оцінки потреб приймається рішення про надання соціальних послуг сім'ї (особі), яка перебуває у складних життєвих обставинах. Керівник центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді видає наказ про здійснення соціального супроводу сім'ї (особи), призначає фахівця, відповідального за його здійснення, та укладає протягом семи робочих днів договір з сім'єю (особою) про здійснення соціального супроводу.

У об'єднаних територіальних громадах Дорадчого органу на даний момент не створено.

Служби у справах дітей та центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді представлені в органах місцевої влади у кожному місті та районі Луганської області. Загальна координація, прийняття рішень щодо запобігання та протидії жорсткому поведінню з дитиною та домашньому насильству зображено на рис.9.

Загальна координація, прийняття рішень щодо запобігання та протидії жорсткому поведінню з дитиною та домашньому насильству у сім'ях з дітьми

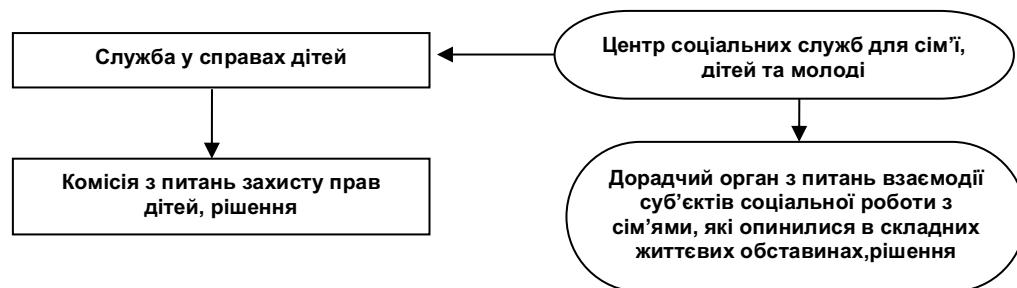

Рис.9

Важливим компонентом у роботі із випадками насильства є міжвідомча взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми.

Міжвідомча взаємодія з питань протидії насильству регулюється такими нормативними документами:

- Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22.08.2018р. №658;
- Спільним наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення» від 19.08.2014р. № 564/836/945/577;
- Спільним наказом Міністерства соціальної політики України та Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї» від 07.09.2009р. №3131/386.

Механізм міжвідомчої взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі представлено на рис. 10.

Механізм міжвідомчої взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи із запобігання та події домашньому насильству та насильству за ознакою статі

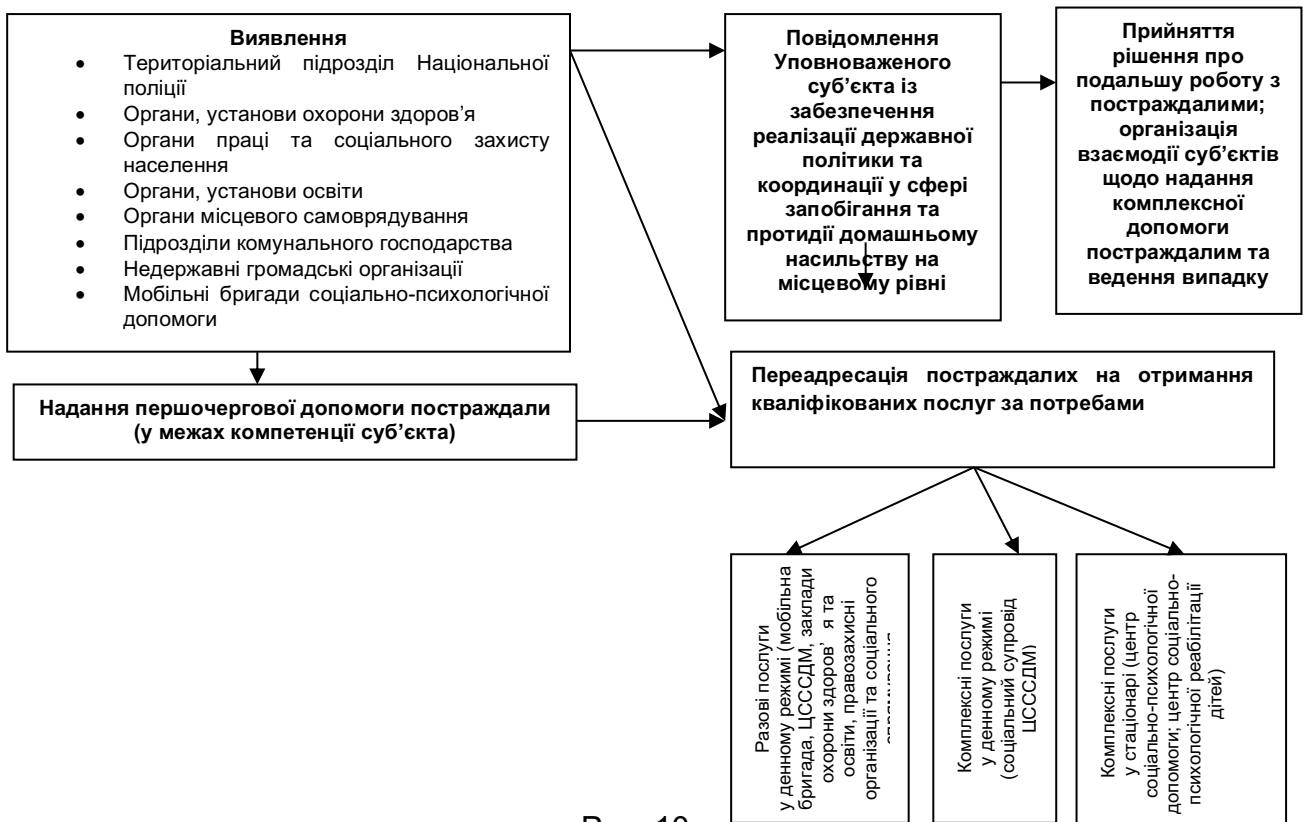

Рис. 10

У роботі із випадками жорстокого поводження з дітьми міжвідомча взаємодія має критичне значення і вимагає чіткого алгоритму дій. Між відомствами Луганської області практикується наступний алгоритм дій щодо випадку дитини та її сім'ї, у яких є ознаки складних життєвих обставин, у т.ч. домашнього насильства або жорстокого поводження. Етапи роботи з випадком дитини зображено на рис. 11.

Алгоритм дій з міжвідомчої взаємодії щодо дитини та сім'ї, у яких є ознаки складних життєвих обставин, у т.ч. домашнього насильства

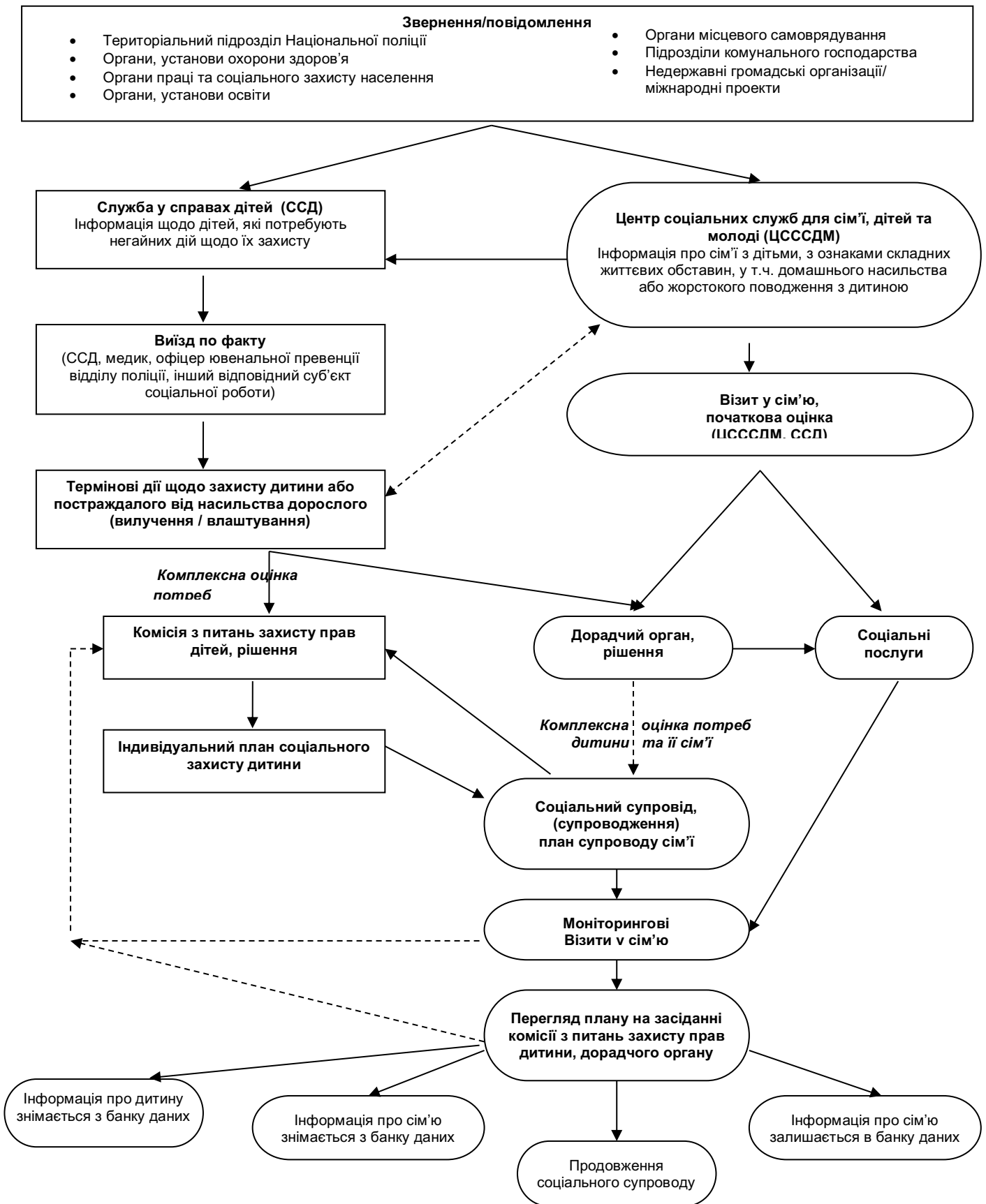

Рис. 11

Вищезгадані механізми взаємодії стійко працюють на регіональному рівні та у містах та районах Луганської області. Однак **в умовах об'єднання територіальних громад** питання налагодження якісної взаємодії між суб'єктами та забезпечення надання соціальних послуг є надзвичайно важливим.

Однак на даний момент громади перебувають на етапі становлення, і питання організації міжвідомчої взаємодії між виконавчим комітетом громади та суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству, є не вирішеним. Тому система працює, але на рівні району, на території якого знаходиться громада.

Одним із важливих партнерів Департаменту праці та соціального захисту населення як координатора із запобігання та протидії насильству є **Головне Управління Національної поліції України в Луганській області**.

Згідно із статтю 18 Закону України «Про Національну поліцію» одним із обов'язків поліцейського на всій території України незалежно від посади, яку він займає, місцезнаходження і часу доби в разі звернення до нього будь-якої особи із заявою чи повідомленням про події, що загрожують особистій чи публічній безпеці, або в разі безпосереднього виявлення таких подій є вжиття необхідних заходів з метою рятування людей, надання допомоги особам, які її потребують, і повідомити про це найближчий орган поліції.

Стосовно звернень щодо домашнього насильства відповідно до розділу II Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017р. №650, встановлено, що одним із напрямів діяльності дільничного офіцера поліції є вжиття заходів для запобігання вчиненню насильства в сім'ї та його припинення.

Так, в Луганській області працює 192 дільничних офіцерів поліції із 232-х за штатною чисельністю (некомплект становить 17,2 %), з них пройшли навчання за програмою щодо запобігання та протидії насильству – 78 дільничних офіцерів (40%), решта потребує підвищення професійної компетентності. Кадрове забезпечення в територіальних підрозділах Національної поліції України Луганської області станом на 15.11.2018р. наведено у *табл. 5*.

Таблиця 5

**Кадрове забезпечення в територіальних підрозділах
Національної поліції України Луганської області станом на 15.11.2018р.**

№	Управління превентивної діяльності Національної поліції України в Луганській області	
	Дільничні офіцери поліції (штат/факт)	Офіцери ювенальної превенції (штат/факт)
1. Лисичанськ	29/24	5/5
2. Рубіжне	19/16	5/4
3. Сєверодонецьк	34/33	7/7
1. Біловодський	12/9	2/1
2. Білокуракінський	10/4	2/2
3. Кремінський	12/10	1/1
4. Марківський	8/8	1/1
5. Міловський	7/6	2/2
6. Новоайдарський	12/11	1/0
7. Новопсковський	16/12	4/2
8. Попаснянський	18/16	3/3
9. Сватівський	20/13	2/2
10. Станично-Луганський	10/8	3/-

11. Старобільський	16/14	4/3
12. Троїцький	9/8	2/2
РАЗОМ	232/192	41/36

У м. Сєвєродонецьк працює новий підрозділ поліції - мобільна група з реагування на факти вчинення домашнього насильства «ПОЛІНА»-, основним завданням якого є створення ефективної системи виявлення, реагування та протидії офіцерами поліції (дільничними офіцерами поліції, працівниками патрульної поліції, ювенальної превенції, слідства, карного розшуку) випадкам домашнього насильства, а також налагодженню взаємодії поліції із суб'єктам, дотичними до теми насильства, у забезпеченні справедливості при допомозі постраждалим та покаранні кривдників. Кількісні та якісні показники роботи мобільної групи з реагування на факти вчинення домашнього насильства Сєвєродонецького ВП ГУНП України в Луганській області наведено у *табл. 4*.

Таблиця 4

Результати роботи мобільної групи з реагування на факти вчинення домашнього насильства Сєвєродонецького ВП ГУНП в Луганській області

№ п/п	Найменування позицій		Результати	
			За звітний період (жовтень 2018)	З початку роботи групи (з червня 2017р. по жовтень 2018р.)
1.	Кількість поліцейських, задіяних до проекту/заступають на добове чергування		57/11	57/11
1.1	Дільничних офіцерів поліції		14	14
1.2	Працівників патрульної поліції		18	18
1.3	Працівників ювенальної превенції		3	3
1.4	Працівників слідства		12	12
1.5	Працівників карного розшуку		10	10
2.	Надійшло звернень до територіального підрозділу поліції з приводу вчинення насильства в сім'ї		47	822
3.	Здійснено виїздів мобільної групи після відпрацювання патрульною поліцією		4	251
4.	Здійснення виїздів за фактами насильства в сім'ї разом з працівниками соціальних служб		4	50
5.	Прийнято рішень на місці події		47	822
5.1	Прийнято заяв		4	251
5.1.1.	З них	Надіслано ДОП для подальшої перевірки та прийняття рішень	3	228
		Відкрито кримінальних проваджень	1	23
		Списано електронним рапортом	37	565
5.2.	Проведено профілактичну бесіду		47	822

5.3.	Винесено офіційних попереджень	0	39
5.4.	Складено адміністративних протоколів за ст. 173-2 КУпАП усього:	9	215
	3 них	ч. 1 статті 173-2 КУпАП	191
		ч. 2 статті 173-2 КУпАП	24
6.	Кількість потерпілих від насильства в сім'ї всього	10	277
6.1	Чоловіки	0	4
6.2	Жінки	10	267
6.3	Діти	0	6

З метою розвитку системи реагування та протидії насильству Луганська обласна державна адміністрація та Департамент праці та соціального захисту населення співпрацюють **із міжнародними проектами**, які реалізуються на території регіону.

Так, у період з 2015 року по цей час в Луганській області реалізовується чотири проекти міжнародної технічної допомоги, які в різній мірі працюють за напрямом запобігання та протидії насильству:

- Проект «Відповідальність починається з нас», який реалізується Департаментом соціального захисту населення Луганської облдержадміністрації та партнерськими організаціями Médecins du Monde, Фонд ООН у галузі народонаселення та Action Against Hunger;
- Проект Фонду у сфері народонаселення ООН «Відповідь на гострі гуманітарні потреби найбільш вразливих жінок та неповнолітніх дівчат, які постраждали від збройного конфлікту на сході України. Фаза 2: Поєднання заходів гуманітарного реагування із вирішенням довготривалих наслідків кризи», який впроваджується за фінансової підтримки Урядів США та Великої Британії;
- Проект «Комплексний підхід до вирішення проблем ґендерно зумовленого насильства та насильства по відношенню до хлопчиків, дівчат, жінок та чоловіків в східних регіонах України», який впроваджується МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» в Донецькій та Луганській областях за фінансової підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ);
- Проект «Відновлення управління та сприяння примиренню в постраждалих від кризи громадах України», який запроваджують агенція ООН Жінки та Програма розвитку ООН (ПРООН) у співпраці з МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» за фінансової підтримки Європейського Союзу; компоненти «Розбудова спроможності поліції з питань попередження ґендерно зумовленого насильства» та «Консультації з активами з питань спроможності громади у протидії ґендерно зумовленому та домашньому насильству та забезпечення безпеки жінок в громадах».

Проект «Відповідальність починається із нас» щодо попередження насильства у Попаснянському та Станично-Луганському районах у 2017-2018 рр.

Головною метою проекту є максимальне наближення послуг та допомоги постраждалим від домашнього та ґендерного насильства або потенційним жертвам безпосередньо за місцем їх проживання.

З цією метою в містах, селах та селищах Попаснянського району, що знаходиться на лінії розмежування, було обрано 14 контактних осіб із числа лідерів місцевих громад. Контактні особи пройшли відповідне навчання, забезпечені мобільними телефонами та працюють на волонтерських засадах, надаючи підтримку постраждалим.

Реалізований проект підтвердив свою спроможність та було прийнято рішення про його продовження на території Станично-Луганського району.

Проект «Відповідь на гострі гуманітарні потреби найбільш вразливих жінок та неповнолітніх дівчат, які постраждали від збройного конфлікту на сході України. Фаза 2: Поєднання заходів гуманітарного реагування із вирішенням довготривалих наслідків кризи».

Фондом у галузі народонаселення ООН (ФН ООН) на базі лікарень створено п'ять пунктів невідкладної анонімної допомоги медико-психологічної допомоги для постраждалих від сексуального насильства (у містах Рубіжне, Старобільськ, Біловодському, Попаснянському, Станично-Луганському районах).

За період із моменту відкриття (серпень 2017 року) і за підсумками 9 місяців 2018 року до кабінетів по допомогу звернулось біля 70 жінок.

Проект «Комплексний підхід до вирішення проблем ґендерно зумовленого насильства та насильства по відношенню до хлопчиків, дівчат, жінок та чоловіків в східних регіонах України».

Міжнародний благодійний фонд «Українська фундація громадського здоров'я» з листопада 2015 року по цей час забезпечує у Донецькій та Луганській областях в рамках проекту роботу 8 мобільних бригад, які надають соціально-психологічні послуги постраждалим від насильства (у Станично-Луганському, Новоайдарському, Попаснянському, Старобільському, Кремінському районах та у містах Сєвєродонецьк, Рубіжне, Лисичанськ).

Про зміст роботи мобільних бригад буде розказано нижче (глава 3).

Проект «Відновлення управління та сприяння примиренню в постраждалих від кризи громадах України». Реалізовувався з 2016 року по 2018 рік.

На виконання завдань компоненту «Розбудова спроможності поліції з питань попередження ґендерно зумовленого насильства» проведено роботу із Головним управлінням Національної поліції України в Луганській області, а саме: підготовлено команду тренерів із 16 офіцерів поліції та підвищено кваліфікацію 141 офіцера (22 офіцери патрульної поліції, 116 офіцерів управлінь/відділів/секторів превентивної діяльності, 3 офіцери Головного

Управління) за програмою з питань організації громадської безпеки та співпраці поліції з громадою у протидії ґендерно зумовленому насильству.

На виконання компоненту «Проведення інформаційної кампанії» проведено 2 творчі вуличні акції та 1 забіг «Насильству немає виправдання» у м.Сєвєродонецьк, м.Кремінна.

Розповсюджено біля 3000 екземплярів 5 видів друкованої продукції (постери, брошури, кишенькові книжечки, листівки з питань запобігання та протидії насильству).

Проведено консультації з активами 10 міст та об'єднаних територіальних громад – учасників проекту – щодо вивчення стану спроможності громад протидіяти домашньому насильству та насильству за ознакою статі та забезпечувати безпеку жінок в громадах (міста Попасна та Кремінна, смт. Новоайдар та Марківка, Біловодська, Чмирівська, Красноріченська, Троїцька, Білокуракінська, Новопсковська ОТГ). У ході зустрічей актуалізовано потреби у запобіганні та протидії насильству, а також визначено наявні ресурси та можливості громади у забезпеченні безпеки мешканців.

Надано міжнародну технічну допомогу комунальному закладу "Лисичанський центр соціально-психологічної реабілітації дітей», завдяки якій покращено умови тимчасового перебування дітей, що постраждали від домашнього насильства, та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Проведено грантовий конкурс з покращення взаємодії поліції та населення на засадах партнерства (Community Policing).

Таким чином, координація роботи, міжвідомча взаємодія та співпраця із міжнародними організаціями із питань попередження та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у Луганській області відбувається на належному рівні згідно із чинним законодавством на основі єдиного бачення проблеми насильства та міцних партнерських стосунків.

3. Система надання послуг постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі

У Луганській області існує система послуг постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Це:

- Разові послуги у денному режимі, які надають мобільна бригада, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, заклади охорони здоров'я та освіти, правозахисні організації та організації соціального спрямування;
- Комплексні послуги у денному режимі (соціальний супровід центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді);
- Комплексні послуги у стаціонарі надаються у закладах соціального обслуговування (центр соціально-психологічної допомоги; центр соціально-психологічної реабілітації дітей).

Надання разових послуг у денному режимі передбачає роботу з отримувачем послуг на рівні інформаційної підтримки (надання необхідної інформації для вирішення ситуації насильства або потенційного насильства); екстреного втручання або реагування на повідомлення/звернення про випадок насильства (припинення насильства, стабілізація психоемоційного стану отримувача послуг, забезпечення безпечного середовища для постраждалого) та переадресації до інших суб'єктів відповідно запиту отримувача послуг.

Інформаційна підтримка надається усіма суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Це соціальні, педагогічні та медичні працівники, офіцери поліції, психологи.

Екстренне втручання або реагування на повідомлення/звернення про випадок насильства здійснюють поліція, фахівці служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також мобільні бригади соціально-психологічної допомоги у межах своїх повноважень.

Розглянемо детальніше роботу мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Так, у рамках проектної діяльності Луганській області, як уже зазначалося вище, діють **мобільні бригади соціально-психологічної допомоги**.

Основними завданнями діяльності фахівців мобільних бригад є:

- виявлення фактів домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
- надання першої психологічної допомоги та соціальних послуг постраждалим;
- надання соціально-психологічних послуг потерпілим у денному форматі;
- взаємодія із суб'єктами соціальної роботи у наданні комплексної (соціальний супровід) або спеціалізованої допомоги клієнтам, постраждалим від насильства, за їхніми потребами (стабілізація психоемоційного стану внаслідок пережитого насильства; надання першої медичної допомоги (у

разі необхідності); планування та реалізація заходів щодо забезпечення безпеки постраждалих; влаштування постраждалих до стаціонарних закладів соціального обслуговування тощо);

- формування суспільної свідомості щодо важливості протидії насильству та «нульової» терпимості до цього явища.

Фахівці мобільної бригади працюють за певним алгоритмом дій відповідно їхнього функціоналу. Зміст роботи та алгоритм дій мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі зображено на рис. 12.

Схема роботи мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі

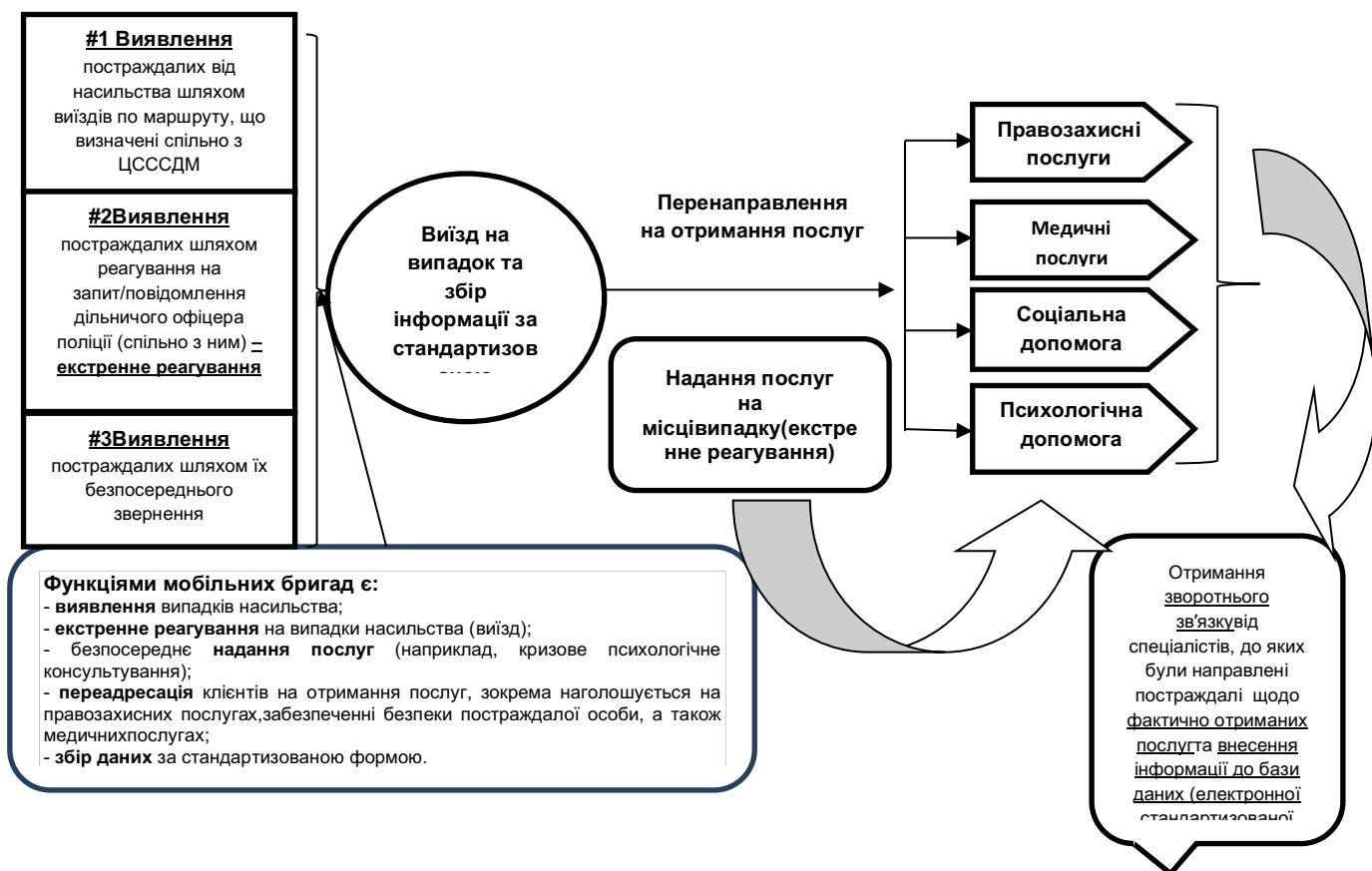

Рис. 12

Надання комплексних послуг у денному режимі здійснюється у вигляді соціального супроводу (технологія ведення випадку – рис. 13) фахівцями центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді на основі проведеної оцінки потреб постраждалої особи з метою вирішення ключової проблеми, яка призводить до ситуації насильства, та супутніх проблем медичного, соціального, правового характеру.

Технологія ведення випадку

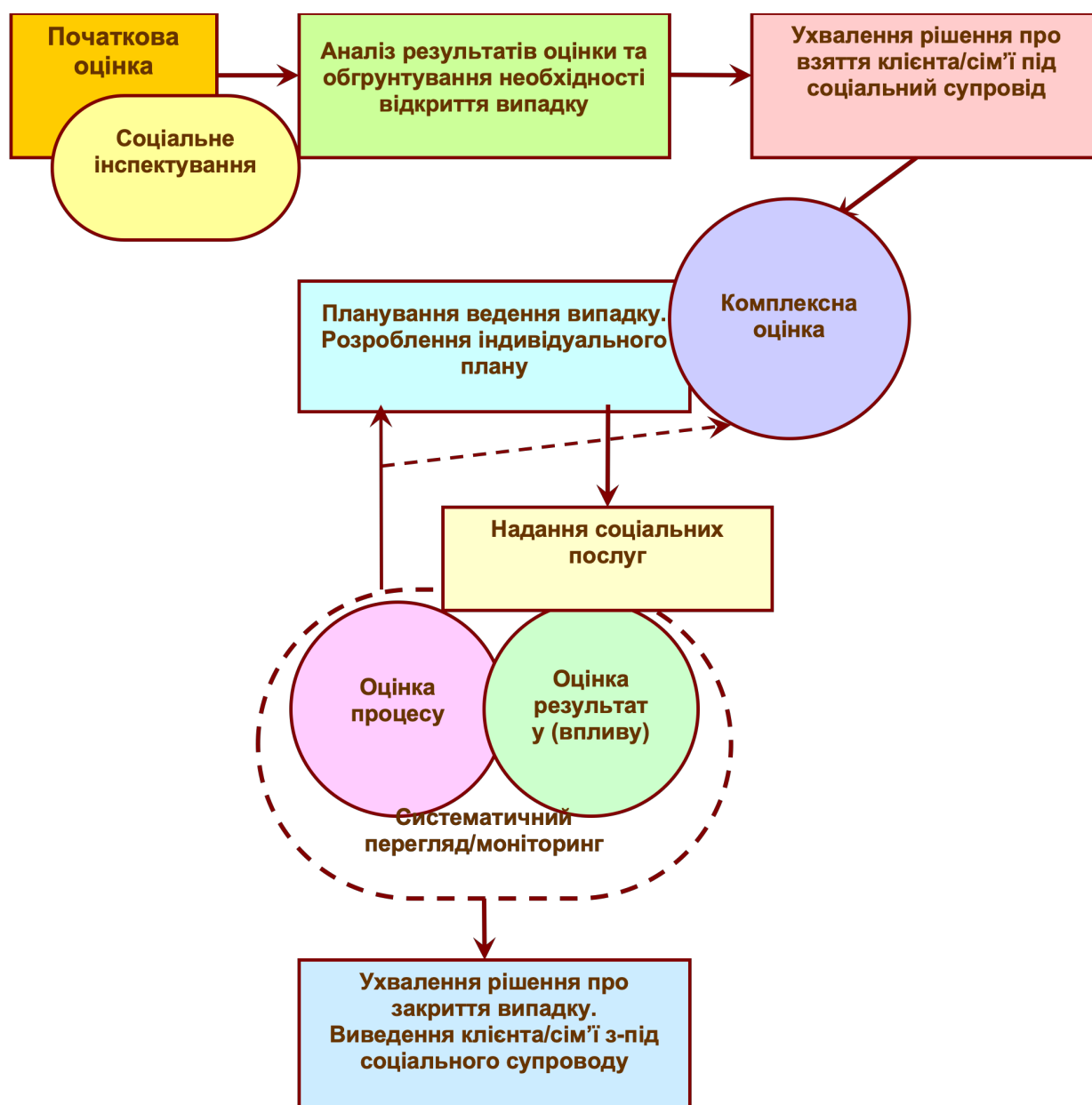

Рис. 13

Комплексні послуги у стаціонарі надаються у державних закладах соціального обслуговування. Стаціонарні заклади, які надають комплексну допомогу. Це:

Центр соціально-психологічної допомоги - заклад, що надає соціальні послуги особам, які внаслідок стихійного лиха, збройних конфліктів, насильства у сім'ї, торгівлі людьми або реальної загрози їх вчинення тощо перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати (далі - особи, які перебувають у складних життєвих обставинах) та який діє на підставі Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 741 від 04 жовтня 2017р.

Повноваження центру:

- надання притулку особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, у разі відсутності у зазначених осіб засобів до існування;
- забезпечення зазначених осіб харчуванням відповідно до нормативів, визначених Мінсоцполітики за погодженням з МОЗ;
- проведення оцінки потреб зазначених осіб, складання разом з ними індивідуальних планів заходів щодо усунення складних життєвих обставин з установами строків виконання;
- надання зазначеним особам психологічної допомоги, сприяє проведенню аналізу життєвих ситуацій, проведення роботи з корекції сімейних стосунків;
- надання зазначеним особам допомоги в організації взаємодії з іншими фахівцями та службами, а також інформує з питань соціального захисту населення;
- сприяння отриманню зазначеними особами безоплатної правової допомоги, реєстрації місця проживання (перебування), отриманню (відновленню) житла, працевлаштуванню, навчанню тощо;
- у разі потреби організація надання зазначеним особам екстреної медичної допомоги;
- надання соціальних послуг зазначеним особам шляхом консультування за допомогою телефонного зв'язку, а також в умовах денного стаціонару без забезпечення тимчасовим притулком і харчуванням;
- інформування структурного підрозділу місцевої держадміністрації або виконавчий орган сільської, селищної, міської ради з питань сім'ї і дітей за місцем проживання (перебування) зазначеної особи про необхідність її соціальної підтримки після закінчення строку перебування в центрі.

За Типовим положенням Центр соціально-психологічної допомоги (цілодобовий стаціонар) розрахований на 30 клієнтів (жінки, чоловіки, мати з дитиною, сім'я), які опинилися у складних життєвих обставинах, у т.ч. постраждалих від насильства. Протягом 90 діб клієнт може отримувати комплексні послуги, у т. ч. послуги тимчасового притулку.

Притулок для осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі - спеціалізована служба підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, який діє на підставі Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №655 від 22.08.2018р.

Основними завданнями притулку є:

- забезпечення місцем безпечного тимчасового цілодобового перебування постраждалих осіб;
- надання постраждалим особам за місцем безпечного тимчасового цілодобового перебування комплексної допомоги (психологічних, соціально-побутових, соціально-медичних, інформаційних, юридичних та інших послуг) на основі оцінки їх потреб та індивідуального підходу до особи з урахуванням віку, статі, стану здоров'я та соціального становища.

Відповідно до покладених завдань притулок провадить свою діяльність за такими напрямками:

- створення безпечних умов для перебування постраждалих осіб у притулку;

- створення соціально-побутових умов для перебування постраждалих осіб у притулку (забезпечення в межах наявних ресурсів продуктами харчування, надання можливості збереження документів, користування душем, пральною машиною, м'яким інвентарем тощо);
- забезпечення захисту прав та інтересів постраждалих осіб шляхом надання відповідних послуг, а також співпраці з іншими суб'єктами надання комплексної допомоги постраждалим особам;
- надання психологічних послуг постраждалим особам;
- забезпечення у разі потреби госпіталізації постраждалої особи;
- організація надання юридичних послуг (консультацій, правової допомоги у підготовці документів, необхідних для захисту прав та законних інтересів постраждалих осіб), інформування про можливість отримання безоплатної правової допомоги відповідно до Закону України "Про безоплатну правову допомогу";
- надання інформаційних та інших консультативних послуг, необхідних для комплексної допомоги постраждалим особам, зокрема інформації про їх права і можливості отримання дієвої допомоги;
- сприяння відновленню прав постраждалої особи, реалізація яких унеможливується (ускладнюється) внаслідок вчинення насильства (допомога у працевлаштуванні тощо);
- сприяння постраждалим особам у пошуку альтернативного придатного безпечного місця перебування чи направлення їх для отримання послуг до інших загальних і спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб у разі, коли в притулку недостатньо місць або необхідні послуги не надаються;
- проведення заходів у межах соціально-реабілітаційних програм з урахуванням індивідуальних потреб постраждалої особи;
- сприяння у разі потреби забезпеченню транспортування постраждалих осіб до місць отримання ними необхідних послуг, які у притулку не надаються;
- провадження іншої діяльності відповідно до законодавства та положення про притулок.

Термін перебування у притулку складає не більше 90 діб.

Центри соціально-психологічної реабілітації дітей – це заклади соціального захисту, які створено для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги, який діє на підставі Положення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №87 від 20.01.2004р.

Основні завдання центру:

- здійснення соціального захисту дітей, прийнятих до центру;
- надання дітям комплексу соціальних послуг;
- проведення соціально-педагогічної корекції з урахуванням індивідуальних потреб кожної дитини;
- сприяння поверненню дитини до біологічної сім'ї;
- забезпечення відвідування дітьми загальноосвітніх або інших навчальних закладів чи індивідуальному навчанню з урахуванням потреб та можливостей дитини;
- сприяння формуванню у дітей власної життєвої позиції для подолання звичок асоціальної поведінки;

- надання психологічної та інших видів допомоги батькам (або особам, які їх замінюють) дітей, які перебувають в центрі, спрямованої на повернення дитини до сім'ї;
- розроблення рекомендацій з питань соціально-психологічної адаптації дитини для педагогічних та соціальних працівників і батьків.

Для організації та забезпечення наступності надання соціально-психологічних послуг постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, а також жорстокого поводження з дітьми у Луганській області функціонують центр соціально-психологічної допомоги та центр соціально-психологічної реабілітації дітей.

У **центр соціально-психологічної допомоги** підпорядковується Департаменту праці та соціального захисту обласної державної адміністрації та фінансується із обласного бюджету.

Будівля та матеріально-технічне обладнання центру соціально-психологічної допомоги знаходиться на окупованій території (м. Слов'яносербськ), у зв'язку із чим центр було перереєстровано та відновлено його роботу у м. Сєвєродонецьк за адресою: проспект Гвардійський, 30, офіс 202, 203.

На даний час будівлю передано в обласну комунальну власність. Здійснено набір персоналу (директор, бухгалтер, психолог, соціальний працівник, обслуговуючий персонал). Фахівці центру працюють у денному або виїзному режимі та проводять просвітницькі заходи з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі; здійснюють консультування громадян із психологічних та соціальних питань.

При центрі діє регіональна телефонна «гаряча лінія» за номером 066-915-72-00, яка працює з понеділка по п'ятницю з 8:00 до 17:00, перерва з 13:00 до 14:00. Фахівці центру здійснюють телефонне консультування громадян.

Керівництвом Департаменту поступово вишукуються можливості щодо забезпечення цілодобового функціонування закладу, але питання вирішується складно, бо важко знайти приміщення та забезпечити утримання такого закладу, що потребує значного фінансування.

З 2019 року у **місті Рубіжне** почне свою роботу **Центр соціальної та психологічної допомоги жінкам, які постраждали від насильства**, який створюється завдяки співпраці Рубіжанської міської Ради із Фондом ООН у галузі народонаселення, інших міжнародних та місцевих громадських організацій, який і надалі утримуватиметься міською Радою.

Центр розрахований на перебування одночасно 10 осіб. Жінки, які потребують допомоги, можуть там бути від тижня до 1 місяця.

Послуги надаватимуться цілодобово. На даний час місцева влада визначилася із приміщенням, де буде розташований притулок, та ведеться підготовка до ремонтних робіт.

У Луганській області **центр соціально-психологічної реабілітації дітей** працює у м. Лисичанську. Центр розрахований на потреби міста (30 місць), тому питання

влаштування туди дітей, які постраждали від жорстокого поводження, з інших територій є досить проблемним.

Континуум послуг із запобігання та протидії насильству буде повним та завершеним, якщо робота з такими випадками буде проводитися фахівцями з усіма сторонами конфлікту. З метою забезпечення рівних прав усіх сторін та попередження рецидивів насильства надається послуга **«корекційна робота з особами, які вчинили насильство»**.

У Луганському регіоні така послуга на місцевому рівні залишається актуальною і незабезпеченою послугою, яка потребує запровадження та розвитку.

У жовтні 2018 року з ініціативи ОБСЄ для психологів Луганщини було проведено базовий тренінг: «Впровадження корекційних програм для кривдників, які вчиняють домашнє насильство». Навчання пройшли 26 психологів, які отримали базові знання щодо особливостей роботи із кривдниками, але велика потреба є у навчанні фахівців саме методиці проведення корекційних занять та фаховій супервізійній підтримці.

Однак разом із тим, організаційні питання забезпечення корекційної роботи з особами, які вчинили насильство, на місцевому рівні поки що залишаються невирішеними і вимагають проведення додаткових навчань управлінців міст/районів/ОТГ.

4. Регіональні цільові програми, до яких включено заходи із запобігання та протидії насильству

Департаментом праці та соціального захисту населення розроблено Регіональний план заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2017 року, затверджений розпорядженням голови Луганської обласної військово-цивільної адміністрації від 07.11.2016р. №645, та переглянутий та подовжений на період до 2020 року 23.08.2018р., та Регіональна цільова програма вдосконалення та розвитку системи надання соціальних послуг в Луганській області на 2016-2019 роки «Турбота», які містять заходи із здійснення роботи щодо запобігання та протидію насильству.

Так, **Регіональний план** заходів з реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року містить такі розділи та активності, пов'язані із темою запобігання та протидії насильству:

I. Миротворча та мирозахисна діяльність: аналіз, координація та підготовка кадрів

- активізація діяльності координаційних рад з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми, зокрема, з метою розгляду на них питань виконання
- підтримка діяльності ґендерних координаційних рад, що створені в об'єднаних територіальних громадах Луганської області
- забезпечення належного реагування на випадки правопорушень, пов'язаних із випадками насильства за ознакою статі у містах, районах, об'єднаних територіальних громадах із найбільшою кількістю внутрішньо переміщених осіб
- проведення навчань для фахівців райдержадміністрацій, виконкомів міських рад міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад із питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, попередження та реагування на випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі

III. Запобігання конфліктам та насильству

- проведення інформаційно-просвітницьких кампаній з питань протидії насильству за ознакою статі, формування в населення нульової толерантності до насильства, залучення юнаків та чоловіків до організації заходів із запобігання та протидії насильству
- здійснення перевірки організації взаємодії територіальних відділів ГУНП в Луганській області з райдержадміністраціями, виконкомом міських рад міст обласного значення, об'єднаними територіальними громадами щодо обміну інформацією і роботою з постраждалими від насильства та кривдниками
- проведення спільних просвітницьких заходів із залученням громадськості та суб'єктів міжвідомчої взаємодії з метою інформування населення про роботу державних органів влади із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі
- удосконалення механізму направлення до суб'єктів надання допомоги жінок і дівчат, які постраждали від насильства за ознакою статі, особливо від зґвалтування та інших форм сексуального насильства

- проведення сесій з підвищення обізнаності населення області щодо забезпечення власних прав та безпеки, запобігання конфліктів, домашнього насильства та дискримінації, забезпечення ґендерної рівності

IV. Допомога та реабілітація постраждалих від конфліктів

- забезпечення надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги постраждалим від конфліктів, насильства за ознакою статі, зокрема сексуального
- забезпечення надання комплексної допомоги постраждалим від насильства за ознакою статі на базі діючої мережі закладів, установ та організацій, які працюють у цій сфері
- забезпечення надання медичних, освітніх послуг з питань репродуктивного здоров'я жінкам, які постраждали від конфліктів
- підтримка діяльності мобільних бригад психосоціальної допомоги у восьми містах і районах Луганської області, які надають допомоги жінкам та дівчатам, постраждалим від насильства за ознакою статі та домашнього насильства
- підтримка роботи п'яти пунктів невідкладної анонімної медико-психологічної допомоги для жінок, у тому числі, із дітьми, які постраждали від насильства
- організація та проведення обласних семінарів-тренінгів з питань забезпечення соціальної підтримки сімей з дітьми, які постраждали від конфліктних та кризових ситуацій
- проведення обласних семінарів-тренінгів для соціальних працівників із питань організації соціальної допомоги жінкам та дітям із сімей учасників АТО
- підтримка роботи обласної «гарячої лінії» з питань попередження домашнього й ґендерно обумовленого насильства та дискримінації за ознакою статі тощо.

Загальна сума фінансування Регіонального плану становить 124,510 тис. грн.: за рахунок обласного бюджету 50,248 тис. грн.; інші джерела 74,262 тис. грн. Ці витрати коштів сплановано на проведення навчань фахівців, розробку та друк інформаційно-просвітницької продукції, тиражування Ґендерного паспорту Луганської області, підтримку роботи обласної «гарячої» телефонної лінії.

У **Регіональній цільовій програмі** вдосконалення та розвитку системи надання соціальних послуг в Луганській області на 2016-2019 роки «**Турбота**» передбачено такі активності щодо запобігання та протидію насильству:

Розділ I. Зміцнення інституту сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, попередження насильства в сім'ї та ґендерно обумовленого насильства:

- виготовлення та розміщення соціальної реклами, буклетів, листівок, відеороликів, спрямованих на підвищення престижу сім'ї, популяризацію сімейних цінностей, утвердження ґендерної рівності в суспільстві, попередження домашнього та ґендерно обумовленого насильства й дискримінації за ознакою статі;
- створення центру по роботі з особами, які вчиняють домашнє насильство, на базі Рубіжанського обласного центру для ВІЛ-інфікованих дітей та

молоді з метою подальшого впровадження корекційних програм в інноваційному форматі для агресорів та дільничних інспекторів ГУ НП в Луганській області;

- проведення щорічного Форуму «Жінки з інвалідністю – міфи та реальність» щодо попередження насильства та дискримінації по відношенню до жінок з інвалідністю з нагоди Міжнародного дня людей з інвалідністю;
- організація та проведення заходів у рамках обласного етапу щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства»;
- організація та проведення соціальних акцій, флеш-мобів та інших нестандартних заходів з метою привернення уваги широких верств громадськості до проблематики домашнього та ґендерно обумовленого насильства й руйнування існуючих стереотипів у цій сфері;
- забезпечення роботи мобільних бригад психосоціальної допомоги постраждалим від домашнього та ґендерно обумовленого насильства, у тому числі, проведення профілактичних заходів;
- проведення щорічного обласного Форуму щодо попередження домашнього та ґендерно обумовленого насильства;
- визначення в кожному населеному пункті області контактних осіб, відповідальних за надання першої допомоги постраждалим від домашнього та ґендерно обумовленого насильства, їх перенаправлення та проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи;
- проведення навчання для тренерів щодо реалізації корекційних програм із особами, які вчиняють домашнє насильство;
- розвиток інфраструктури захисту від насильства шляхом створення закладів/установ із надання допомоги постраждалим від ґендерно обумовленого насильства (кризових центрів тимчасового перебування постраждалих, осередків надання соціально-психологічної допомоги, денних центрів обслуговування постраждалих тощо).

На 2018 рік обсяг фінансування програми складає за рахунок обласного бюджету - 6244,0 тис. грн., за рахунок міського бюджету 2,8 тис. грн., інші джерела – 300,0 тис. грн.

На 2019 рік - за рахунок обласного бюджету – 2379,0 тис. грн., за рахунок міського бюджету - 3,7 тис. грн., інші джерела – 0 тис. грн.

Витрати коштів сплановано на такі активності:

- виготовлення та розміщення соціальної реклами, буклетів, листівок, відеороликів, спрямованих на утвердження ґендерної рівності в суспільстві, попередження домашнього та ґендерно обумовленого насильства й дискримінації за ознакою статі;
- організація та проведення заходів, соціальних акцій, флешмобів та інших заходів щодо формування свідомості населення та нульової толерантності до насильства;
- створення закладів/установ із надання допомоги постраждалим від ґендерно обумовленого насильства (кризових центрів тимчасового перебування постраждалих, осередків надання соціально-психологічної допомоги, денних центрів обслуговування постраждалих тощо), у тому числі створення центру по роботі з особами, які вчиняють домашнє насильство, та проведення навчання для тренерів щодо реалізації корекційних програм із особами, які вчиняють домашнє насильство.

Таким чином, координація роботи, міжвідомча взаємодія та співпраця із міжнародними організаціями із питань попередження та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у Луганській області відбувається на належному рівні згідно із чинним законодавством на основі єдиного бачення проблеми насильства та міцних партнерських стосунків. Функціонують цільові програми, але фінансування заходів є мінімальним.

III. АНАЛІЗ СПРОМОЖНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОБОТИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

1. Актуальність підвищення рівня обізнаності населення щодо теми домашнього насильства та насильства за ознакою статі у пілотних громадах Луганської області

У рамках реалізації спільного проекту ООН Жінки і ПРООН "Відновлення управління та сприяння примиренню постраждалих від кризи громадах України", що фінансується Європейським Союзом, у 2017 році було здійснено вибіркове опитування громадян у пілотних територіях проекту - Чмирівській, Троїцькій, Новопсковській, Білокуракинській, Красноріченській, Біловодській об'єднаних територіальних громадах, Новоайдарському, Марківському районах та у містах Попасна та Кремінна Луганської області.

Опитування проводилося з метою вивчення ставлення соціально активних мешканців громади до проблеми домашнього насильства та насильства за ознакою статі та визначення рівня знань про це явище, а також ступеню зацікавленості мешканців громад у підвищенні обізнаності та вирішення зазначеної проблеми.

Так, результати є наступними.

В опитуванні взяли участь 200 респондентів пілотних громад.

У кожній групі учасників одноголосно констатувався факт наявності домашнього насильства та насильства за ознакою статі у життєдіяльності громад.

Основними причинами цього явища були названі:

- низький рівень знань жителів громади про домашнє насильство та насильство за ознакою статі;
- міфологізоване і стереотипне уявлення про насильство і можливості постраждалих захищати свої права на безпеку і недоторканність («б'є, значить, любить», «не виносити сміття з хати», «мені ніхто не допоможе», «на мене будуть вказувати пальцем», «я не зможу жити незалежно і самостійно » тощо;
- недостатній рівень знань про можливості психологічної допомоги як постраждалим, так і людям, які здійснюють насильство;
- низький рівень матеріального забезпечення населення;
- відсутність або втрата роботи;
- нарко -, алкозалежність.
- проблеми зайнятості молоді;
- низька якість управління життєдіяльністю громади тощо.

Найбільш уразливими до насильства в громаді названо такі категорії мешканців, а також вказано основні причини їх уразливості:

- одинокі матері (низький матеріальний рівень, стигматизація, недостатнє забезпечення соціально-психологічною допомогою в громаді);
- безробітні жінки та чоловіки (відсутність робочих місць у громаді, втрата роботи в Луганську);

- жінки-домогосподарки у віці від 18-50 років, які проживають в сільській місцевості (схильність до стереотипів - не виносити сміття з хати, матеріальна залежність від чоловіка, неготовність державних і недержавних організацій, представлених у громаді, надавати допомогу постраждалим);
- діти (низький рівень самозахисту, залежність від дорослого);
- жінки - державні службовці (неповажне ставлення старших за рангом керівників до жінки; залежність від настрою керівника і прийнятих ним рішень, примус до виконання доручень і завдань, що не входять у посадові обов'язки і тощо);
- внутрішньо переміщені особи (розірвані сімейні зв'язки, втрата постійного житла і роботи; недовіра до влади);
- літні люди (низький рівень самозахисту, залежність від дорослих дітей);
- люди з особливими потребами (низький рівень самозахисту, потреби в особливому догляді);
- люди з поведінковими та емоційними розладами (не усвідомлюють проблему насильства, вважають свою поведінку нормальною).

Окремою важливою причиною вразливості мешканців громади названо вплив війни. Учасниками висловлено таку думку:

- більшість сімей живуть по різні сторони військового конфлікту і не можуть виховувати дітей разом, сім'ї розпадаються;
- велике скупчення чоловіків-військовослужбовців, які мають ознаки посттравматичного стресового розладу та перебувають далеко від своїх родин;
- підйом насильства, жорстокості з використанням зброї;
- телевізійні трансляції про поранених, загиблих під час бойових дій;
- віддалені від лінії фронту населені пункти теж страждають від грабінницьких нападів і викрадення людей, заволодіння транспортними засобами «невідомими в масках, зі зброєю»;
- застосування грубих знущань над жителями громади «невідомими в масках, зі зброєю» (тортури, залякування, вторгнення в особисті володіння людей тощо).

Було відзначено, що гострими залишаються потреби людей в отриманні кваліфікованих інформаційних, соціально-психологічних, медичних послуг у громаді; формуванні та зміцненні довіри до органів влади, поліції.

Більшість учасників розуміють насильство тільки як нанесення фізичних травм. Однак розуміння насильства у вигляді психологічного впливу відзначили більшість жінок, у той час як чоловіки в більшості не вважають його насильством (наприклад, контроль за приватним життям жінки, перевірка телефону, електронної пошти, контроль за фінансовим витратами тощо).

Майже однотайно учасники висловили думку, що насильство - це неприпустиме явище, що його здійснюють у більшості випадків чоловіки щодо жінок і дітей, рівень довіри до поліції низький, і, якщо люди стають свідками насильства, то намагаються вплинути на ситуацію самостійно без залучення працівників поліції.

Важливий акцент було зроблено на тому, як процес децентралізації, який зараз проходять громади, може посприяти тому, що запобіганню та протидії явищам домашнього насильства та насильства за однакою статтю буде приділено більше уваги.

Відповіді наступні:

- відповідь «так, вплине» дали 9% учасників (буде можливість вирішувати питання запобігання та протидії насильству на місцевому рівні; посиляться контроль місцевих органів влади та громадянського суспільства за цим явищем; буде можливість проводити превентивну роботу спільно з усіма суб'єктами);
- відповідь «так, але за умови» дали 11% опитуваних (якщо децентралізація пройде по-чесному і якісно, а не буде імітацією; буде створена відповідна структура в складі виконавчого комітету громади, до компетенції якої буде входити вирішення питань домашнього насильства та насильства за ознакою статі);
- відповідь «ні» дали 80% учасників (недосконале законодавство посилить проблему; цим питанням практично не займаються в громаді; відсутність кадрів (управлінців, які володіють темою, психологів, фахівців з соціальної роботи, медиків, юристів); відсутність фінансування на заходи із запобігання та протидії насильству, організації підтримки населення, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі).

Практично всі опитувані заявили про високу потребу розвитку послуг у громаді, а саме:

- Інформаційні послуги про запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, орієнтовані на різні вікові категорії жителів;
- психологічні та психотерапевтичні послуги для потерпілих від насильства та осіб, що вчиняють його;
- адміністративні та управлінські послуги (організація, мотивація, планування, координація, контроль, моніторинг, процес прийняття рішень з питань запобігання та протидії домашньому насильству в громаді /районі /місті);
- правові послуги;
- правоохоронні послуги, особливо у віддалених населених пунктах;
- послуги мобільної групи швидкого реагування громади з числа фахівців, що працюють в темі запобігання та протидії домашньому насильству;
- стаціонарні послуги соціальних притулків для осіб, які постраждали від насильства тощо.

Учасники одностайно висловили думку, що поряд із вирішенням базових, матеріально-побутових питань об'єднаної територіальної громади/міста/району (ремонт будівель, доріг, установка освітлення тощо) провідними, які вимагають особливої уваги і відповідальності керівництва громади і мешканців, є питання організації безпеки, захисту прав жінок та чоловіків, сприяння розвитку їх рівних прав і можливостей та створення для цього відповідних умов у громаді.

Таким чином, за підсумками опитування очевидним є розуміння того, що проблема насильства турбує громадян. Тому в умовах децентралізації залишається актуальним усвідомлення керівниками органів державної влади та органів місцевого самоврядування проблеми домашнього насильства та насильства за ознакою статі та налагодження систематичної роботи (просвітницької роботи та розвитку системи послуг) у цьому напрямку на рівні громади.

2. Спроможність громади у забезпеченні роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі

Для організації та налагодження системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі важливим є розуміння того, наскільки спроможною є громада для забезпечення такої діяльності. Що мається на увазі під спроможністю громади?

Спроможною територіальною громадою є така громада, яка в результаті добровільного об'єднання здатна самостійно або через відповідні органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг, зокрема у сфері освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, з урахуванням кадрових ресурсів, фінансового забезпечення та розвитку інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Спроможною в організації та налагодженні системи роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі громадою можна назвати таку громаду, у якій наявні та забезпечені у достатньому обсязі наступні складові:

Мотиваційна складова:

- ✓ наявність політичної волі керівників громади, організацій, служб та прагнення фахівців удосконалювати свої професійні компетенції для організації та забезпечення якісної діяльності у роботі із насильством;

Організаційна складова:

- ✓ налагодження міжвідомчої координації, а також процесу взаємоінформування та взаємодії між суб'єктами, що працюють у сфері запобігання та протидії насильству, щодо виявлення, екстреного реагування на випадки насильства у громаді;
- ✓ забезпечення системного надання соціальних послуг постраждалим, а також особам, які вчиняють насильство;
- ✓ створення матеріально-технічних умов для якісного виконання професійних обов'язків фахівцями, які працюють у сфері запобігання та протидії насильству.

Кадрова складова:

- ✓ забезпеченість відповідними соціальними службами та організаціями, які є комунальними установами громади, а також професійними кадрами соціальних служб, територіальних відділів поліції, фахівцями місцевих недержавних громадських організацій, які працюють у сфері надання послуг постраждалим від насильства та особам, які його вчиняють, а також фахівцями, які ведуть незалежну професійну діяльність у зазначеному напрямку;

Фінансова складова:

- ✓ наявність місцевих програм розвитку громади у сфері соціального захисту громадян, у тому числі щодо запобігання та протидії насильству, і відповідно забезпеченість коштами активностей, затверджених у ній (просвітницькі, інформаційно-роз'яснювальні заходи; створення нових соціальних послуг для постраждалих осіб та осіб, які вчиняють насильство);

- ✓ закупівля коштами місцевого бюджету професійних послуг для постраждалих та осіб, які вчинили насильство, у місцевих громадських організацій соціального спрямування на умовах соціального замовлення або в інших органах місцевого самоврядування на умовах муніципального співробітництва;
- ✓ залучення зовнішніх ресурсів на підтримку роботи із насильством через проектну діяльність місцевих недержавних організацій.

Усі вищезазначені складові є важливими і взаємодоповнюваними, але особливої уваги вимагає забезпечення фінансової складової як основи для створення ґендерно-орієнтованих програм та бюджетів громади.

Розглянемо декілька життєздатних варіантів (механізмів) забезпечення стійкості діяльності із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у громаді у розвитку системи послуг, а саме:

- стійкий довгостроковий варіант із повною зайнятістю фахівців;
- стійкий довгостроковий варіант із частковою зайнятістю фахівців;
- середньостійкий короткостроковий варіант (за умови повної зайнятості або сумісництва фахівців).

Стійкий довгостроковий варіант із повною зайнятістю фахівців передбачає введення штатних одиниць фахівців із соціальної роботи до центру надання соціальних послуг/центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із збереженням заробітної платні на постійній основі.

Організаційно це може виглядати так:

- Внесення змін та доповнень до структури центру надання соціальних послуг/центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а саме: створення сектору з питань запобігання та протидії домашньому насильству у відділі соціальної роботи. До складу сектору може входити мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
- Приведення штату працівників центрів для сім'ї, дітей та молоді (там, де вони збереглися) у відповідність до Типової структури та штатів в межах і до граничної чисельності працівників, затверджених Міністерством соціальної політики України;
- У разі створення притулку для осіб, постраждалих від насильства, у громаді внести до структури закладу сектор із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, включивши мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги;
- Створена мобільна бригада у складі сектору із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у Центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді/Центрі надання соціальних послуг або притулок для осіб, постраждалих від насильства, міської/селищної/сільської Ради (ОТГ) надає платні послуги (за замовленням) із обслуговування громадян, постраждалих від насильства, відповідної громади, на умовах міжбюджетних трансфертів (субвенції). Бригада може базуватись у районі, але обслуговуватиме і місто, і ОТГ тощо, чи навпаки база – ОТГ, зона обслуговування – місто та район;

- Купівля послуг мобільної бригади та притулку для осіб, постраждалих від насильства, за кошти місцевого бюджету у місцевій громадській організації соціального спрямування на умовах соціального замовлення з урахуванням усіх витрат із надання послуг мобільною бригадою або утримання клієнта у притулку згідно із Стандартом надання таких послуг.

Стійкий довгостроковий варіант із частковою зайнятістю фахівців включає в себе передбачення видатків місцевого бюджету на підтримку діяльності фахівців, які надають послуги особам, постраждалим від насильства, та особам, які його вчиняють. Це можуть бути фахівці, які працюють за сумісництвом, або на умовах залучення за цивільно-правовою угодою або договору надання послуг (фахівці недержавних організацій соціального спрямування, фахівці, які проводять незалежну професійну діяльність, фізичні особи-підприємці).

Організаційно це можна забезпечити наступним чином:

- Розробка регіональної/місцевої програми соціальної підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству або внесення змін та доповнень до існуючих. Включити окремим розділом/рядками пункт про підтримку:
 - ✓ надання соціально-психологічних послуг особам, постраждалим від насильства, та особам, які його вчиняють;
 - ✓ роботи мобільної бригади соціально-психологічної допомоги у разі, якщо цю послугу у громаді надає недержавна організація соціального спрямування.

Передбачити такі статті витрат на реалізацію заходів:

- ✓ Почасова оплата праці залучених фахівців із навантаженням, затвердженим Стандартом надання соціально-психологічних послуг та діяльності мобільної бригади соціально-психологічної допомоги згідно тарифного розряду та категорії фахівців, враховуючи вартість індивідуальної та групової роботи;
- ✓ Витрати на почасову оренду автомобіля на умовах замовлення послуги у місцевих автотранспортних підприємств або фізичних осіб-підприємців, які надають транспортні послуги (без забезпечення заробітної платні водія) або придбання палива для автомобіля (у разі, якщо на балансі Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді/Центру надання соціальних послуг наявний автомобіль);
- ✓ Витрати на придбання канцелярського приладдя для проведення групових заходів з отримувачами послуг.

Середньостійкий короткостроковий варіант (за умови повної зайнятості фахівців або сумісництва) передбачає підтримку місцевих ініціатив громадян, місцевих професійних об'єднань.

Організаційно це може виглядати так:

- Виділення в регіональному/місцевих бюджетах, бюджетах участі коштів на проведення конкурсів проектів соціальних ініціатив. Мета проектних пропозиції – підтримка надання соціальних послуг населенню, діяльності

мобільної бригади (наприклад, проведення корекційних занять із особами, які вчинили насильство; проведення інформаційних заходів для населення, акцій, тренінгів з питань запобігання та протидії насильству тощо);

- Виділення в регіональному/місцевих бюджетах коштів на здійснення підтримки діяльності місцевих громадських організацій соціального спрямування (за Законом України «Про місцеве самоврядування»). Мета – підтримка надання соціальних послуг населенню, діяльності мобільної бригади (наприклад, проведення корекційних занять із особами, які вчинили насильство; проведення інформаційних заходів для населення, акцій, тренінгів з питань запобігання та протидії насильству тощо);
- Місцева громадська організація соціального спрямування надає соціально-психологічні послуги населенню та утримує мобільну бригаду через власну проектну діяльність (бере участь в конкурсах, оголошених міжнародними та національними організаціями). Із місцевою владою така діяльність узгоджується на основі підписаних меморандумів про співпрацю.

Вищеназвані варіанти можуть комбінуватись, виходячи із потреб та можливостей регіонального/місцевих бюджетів, умов домовленостей між усіма зацікавленими у соціально-психологічних послугах постраждалим від насильства та особам, які його вчиняють, сторонами (регіональний/міський/районний бюджети, бюджет ОТГ, донорські внески, співфінансування із міжнародними та національними організаціями тощо).

Виходячи із вищесказаного, варто констатувати, що налагодження роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у громаді цілком залежить від актуальних потреб та політичної волі керівників громади. Забезпечення фінансової складової завжди буде можливим у разі наявності мотивованого, творчого підходу фахівців та дружнього ставлення до мешканців громади у подоланні домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Саме ґрунтуючись на цій позиції, було досліджено ситуацію із забезпеченням роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у пілотних громадах - Біловодській, Білокуракінській, Красноріченській, Новопсковській, Троїцькій, Чмирівській ОТГ, Новоайдарській та Марківській селищних Радах, Попаснянській та Кремінській міських Радах Луганської області.

3. Ситуація в міських/селищних/сільських Радах, об'єднаних територіальних громадах – пілотних територіях проекту

3.1. Біловодська ОТГ

- **Назва та склад громади**

Біловодська об'єднана територіальна громада

- **Загальна кількість населення громади**

23 746 осіб

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

4331 осіб

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Оскільки у Біловодську ОТГ об'єдналися усі сільські Ради, які входили до складу Біловодського району, то вся інфраструктура управлінь/відділів, які займаються питанням надання соціальних послуг населенню (Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; територіальний центр з обслуговування одиноких громадян та людей похилого віку; Служба у справах дітей) перейшла в структуру ОТГ (крім районного Управління праці та соціального захисту населення; питання розподілу повноважень між районною структурою та структурою ОТГ на даний час вирішується).

Штатна чисельність працівників Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді складає 11 одиниць. Фактично працює 9 спеціалістів, у тому числі фахівці із соціальної роботи на селі.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 315 родин, у яких виховується 604 дитини.

З питань домашнього насильства до фахівців звернулося 10 сімей, з них перебувають на соціальному супроводі 2 сім'ї (в них 3 дитини).

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

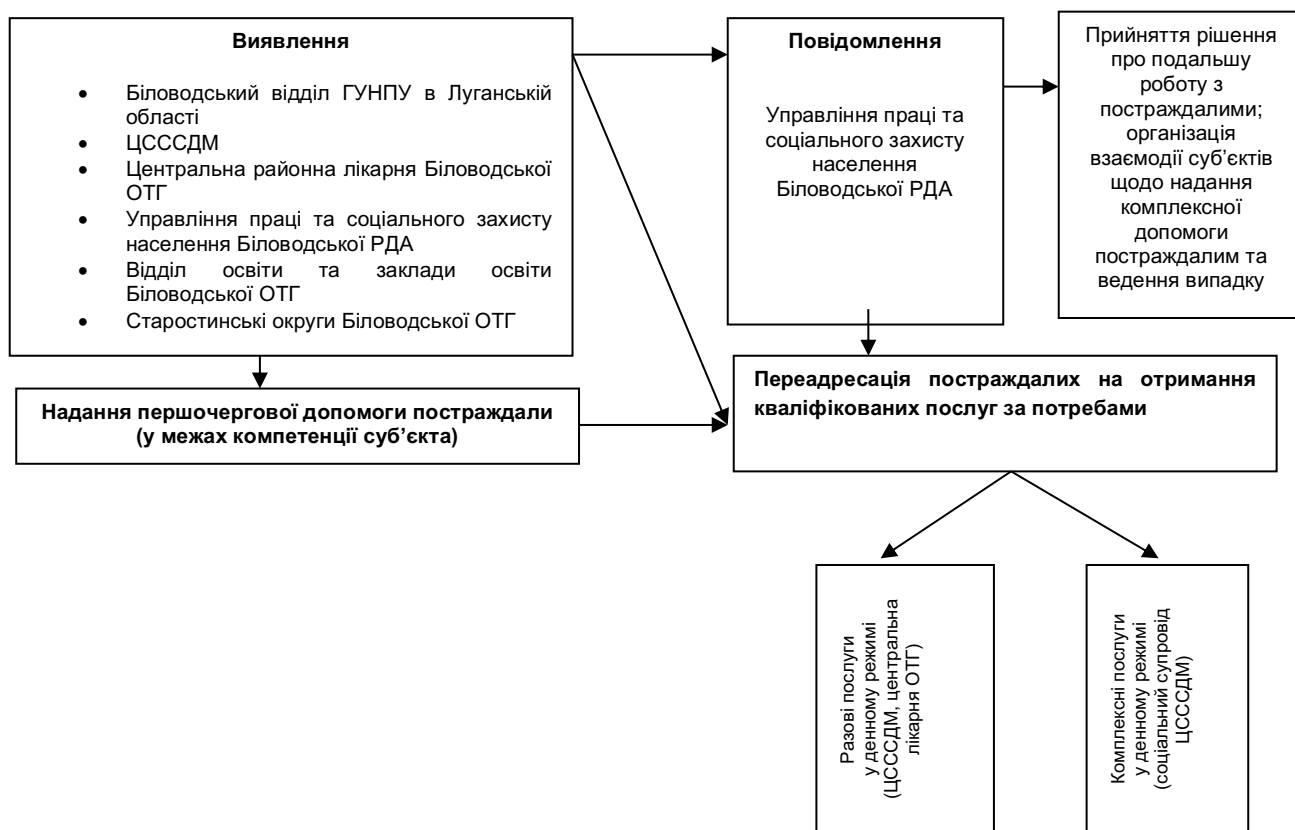
На території громади працюють 9 дільничних офіцерів поліції (по штату – 12 одиниць) та 1 офіцер ювенальної превенції (по штату – 2 одиниці).

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з**

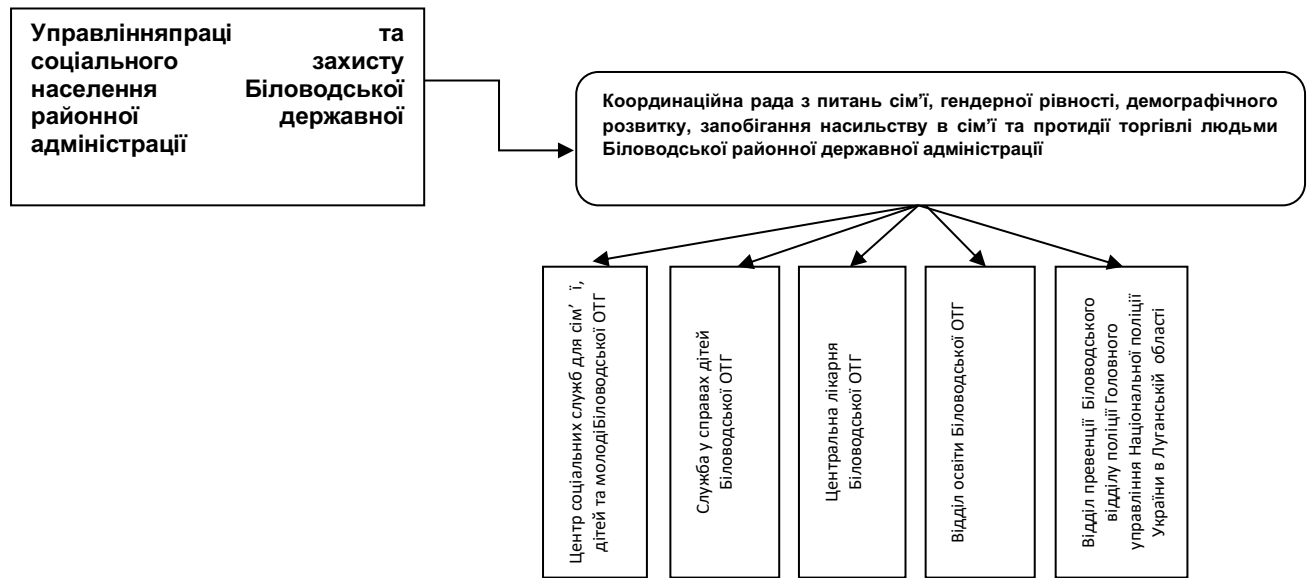
дітьми (за даними Департаменту праці та соціального захисту Луганської обласної державної адміністрації та Головного Управління Національної поліції України в Луганській області)

За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення	5 чоловіків/8 жінок (психологічне насильство)	5 чоловіків/27 жінок (психологічне насильство)	2 чоловіка/53 жінки (психологічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області	8 зареєстрованих заяв; 13 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	8 зареєстрованих заяв; 19 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	69 зареєстрованих заяв; 60 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я»	-	-	-

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- Медичні послуги;
- Кабінет медико-анонімної допомоги жінкам, постраждалим від насильства;
- Послуги медіації;
- Інформаційне консультування;
- Соціальний супровід сім'ї.

- Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку

- Психологічні послуги (недостатність кваліфікованих психологів у громаді);
- Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
- Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- Взаємодія громади із недержавними організаціями

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки, Фонд у сфері народонаселення ООН; Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), МБФ «Український жіночий фонд»

- Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

Жіноча громадська організація «Євсуг діє» (с. Євсуг), наявні ініціативні групи громадян

- Наявність у громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проєктів – бюджет участі; програм

соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування заходів із запобігання та протидію насильству у зазначених програмах

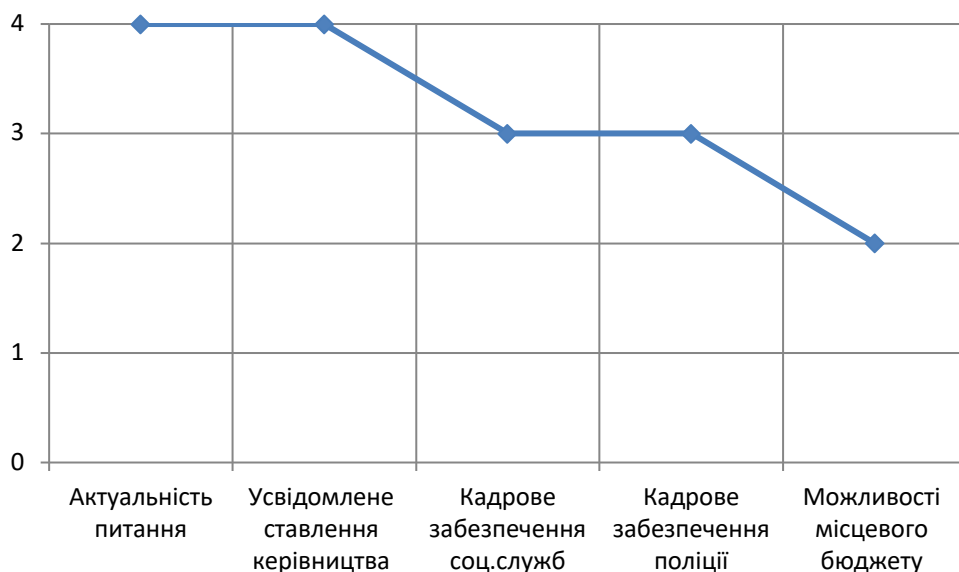
- У громаді прийнята та реалізується програма «Біловодська родина» на період 2018-2020рр. із загальним фінансуванням із місцевого бюджету 40 тис. грн.

З питань запобігання та протидії насильству у Програмі заплановані заходи до акції «16 днів проти насильства» із сумою 3000 грн.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорсткому поведженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Адекватне ставлення керівництва ОТГ до проблеми; • Збережена інфраструктура служб при об'єднанні; • Достатня забезпеченість кадрами служб; • Наявність фахівців із соціальної роботи, які працюють на селі; • Налагоджена міжвідомча взаємодія із усіма наявними в ОТГ суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству»; • Кабінет медико-анонімної допомоги жінкам, постраждалим від насильства; • Наявний досвід співпраці ОТГ із міжнародними організаціями; • ОТГ є учасником проекту Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) «Впровадження моделі надання інтегрованих соціальних послуг в об'єднаних територіальних громадах»; • Наявна місцева програма «Біловодська родина», яка фінансується із місцевого бюджету. 	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення професійної компетентності фахівців щодо роботи із випадками насильства; • Створення координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; • Створення мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства при ЦСССДМ; • Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді; • Розробка цільової програми із запобігання та протидію домашньому насильству та насильству за однакою статі, у якій врахувати витрати на діяльність з розвитку системи послуг постраждалим від насильства (мобільна бригада соціально-психологічної допомоги), а також забезпечення корекційної роботи із особами, які вчинили насильство та забезпечення її фінансування; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Спроможність Біловодської ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

**** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.*

3.2. Білокуракінська ОТГ

- **Назва та склад громади**

Білокуракінська об'єднана територіальна громада

- **Загальна кількість населення громади**

13470 осіб

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1657 осіб (діти дошкільного та шкільного віку)

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

У громаді створено Центр надання соціальних послуг, але на даний час фахівці цього центру працюють із пенсіонерами. З 2019 року планується введення посади уповноваженого із захисту прав дитини.

Обслуговування дітей та їхніх сімей, осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, здійснює Білокуракінський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. У центрі працює 3 фахівця.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 94 родини, у яких виховується 201 дитина.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

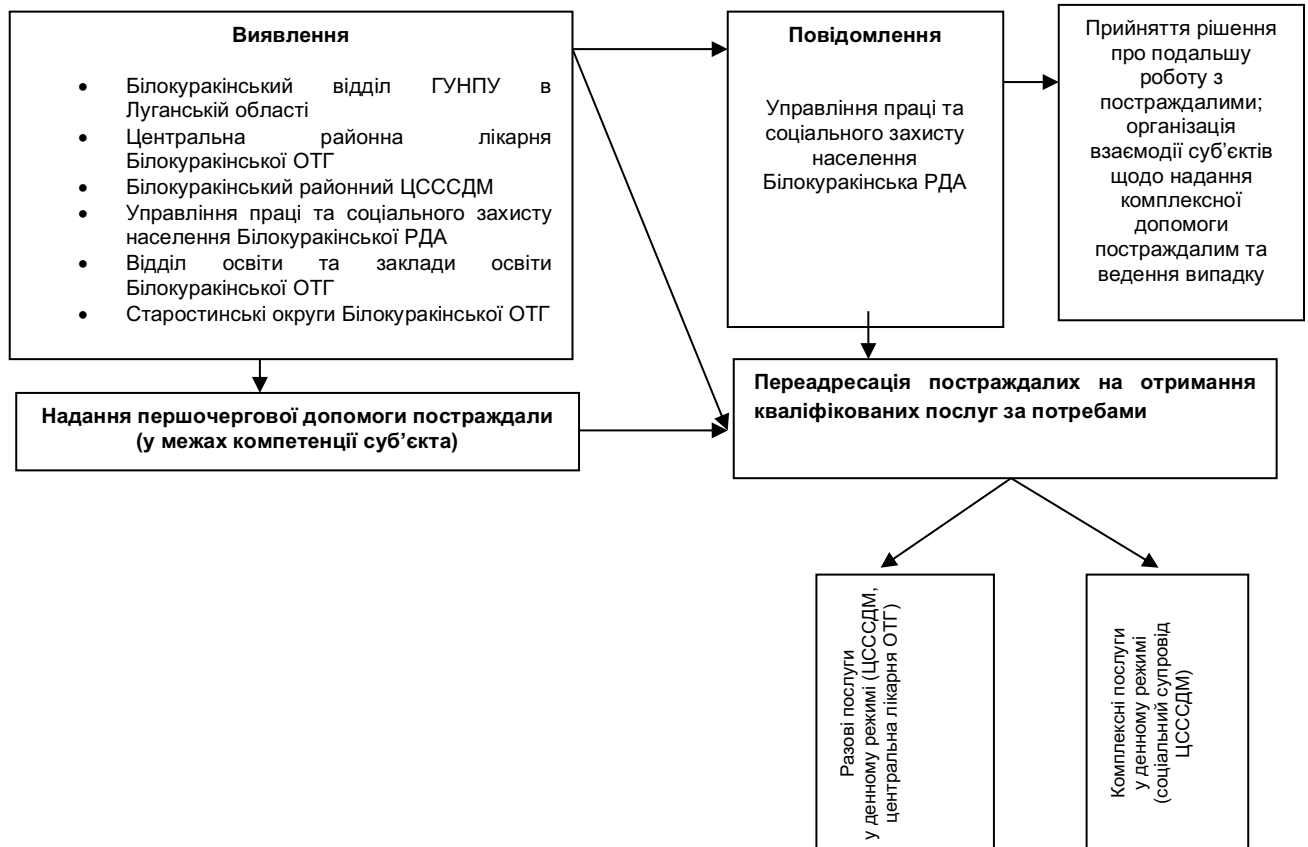
- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

На території громади працюють 4 дільничних офіцерів поліції (по штату – 10 одиниць) та 2 офіцери ювенальної превенції (по штату – 2 одиниці).

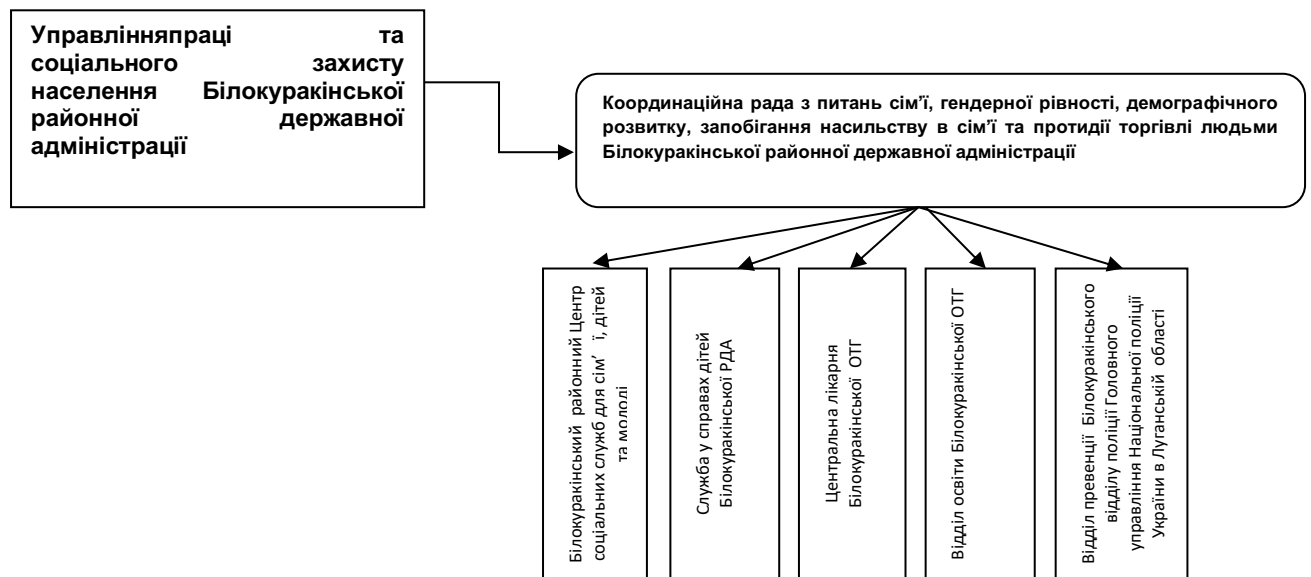
- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми (за даними Департаменту праці та соціального захисту Луганської обласної державної адміністрації та Головного Управління Національної поліції України в Луганській області)**

За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення(по ОТГ)	8 чоловіків/41 жінка	8 чоловіків/56 жінок	21 чоловік/101 жінка
Головного управління Національної поліції України в Луганській області(по Білокуракінському району)	42 зареєстрованих заяв; 50 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	44 зареєстрованих заяв; 65 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	123 зареєстрованих заяв; 85 адмінпротоколів; Інформацію про 5 фактів внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я»	-	-	-

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку
 - Психологічні послуги (недостатність кваліфікованих психологів у громаді);
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), МБФ «Український жіночий фонд», МБФ «СОС Дитячі містечка»

- **Наявність в громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

Жіночі громадські організації: ГО «Нещеретівська мрія» (с. Нещеретове), ГО «Шапарівка дієва» (с. Шапарівка), ГО «Центр жіночих ініціатив «Платформа змін» (смт. Білокуракіне), наявні ініціативні групи громадян

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії**

насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм

Програма «Соціальна підтримка сім'ї, дітей та молоді, попередження насильства в сім'ї, забезпечення ґендерної рівності по Білокуракінській селищній територіальній громаді на 2017 – 2022 роки», затверджена рішенням сесії селищної ради № 38/26 від 22.12.2017 р.

Програма розвитку надання соціальних послуг Білокуракінської селищної територіальної громади на 2018-2020 роки затверджена рішенням Білокуракінської селищної ради № 38/39 від 22.12.2017 р

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорсткому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none">• Створений Центр надання соціальних послуг;• Налагоджена міжвідомча взаємодія із усіма наявними в ОТГ суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству»;• Наявний досвід співпраці ОТГ із міжнародними організаціями;• Наявні місцеві програми, які фінансуються із місцевого бюджету.	<ul style="list-style-type: none">• Зміцнення політичної волі керівництва ОТГ до вирішення проблеми насильства;• Недостатня забезпеченість кадрами соціальних служб;• Недостатня забезпеченість дільничними офіцерами поліції;• Відсутність фахівців із соціальної роботи, які працюють на селі;• Створення координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству;• Підвищення професійної компетентності фахівців щодо роботи із випадками насильства;• Створення мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства при ЦСССДМ;• Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді;• Врахування у цільових програмах витрат на діяльність з розвитку системи послуг постраждалим від насильства (мобільна бригада соціально-психологічної допомоги), а також забезпечення корекційної роботи із особами, які вчинили насильство та забезпечення її фінансування;• Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Спроможність Білокуракінської ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

**** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.*

3.3. Красноріченська ОТГ

- **Назва та склад громади**

Красноріченська об'єднана територіальна громада

- **Загальна кількість населення громади**

6724 особи

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

617 осіб (діти дошкільного та шкільного віку)

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

У громаді планується створити до кінця 2018 року Центр надання соціальних послуг із орієнтовним штатом 10,5 одиниць – 2 одиниці фахівців із соціальної роботи, 8,5 одиниць соціальні робітники. На даний час фахівці працюють у районних центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та територіальному центрі з обслуговування одиноких громадян та людей похилого віку та обслуговують громадян на території Красноріченської ОТГ.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Кремінського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді по Красноріченській ОТГ перебуває 750 родин, у яких виховується 1125 дітей.

З питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

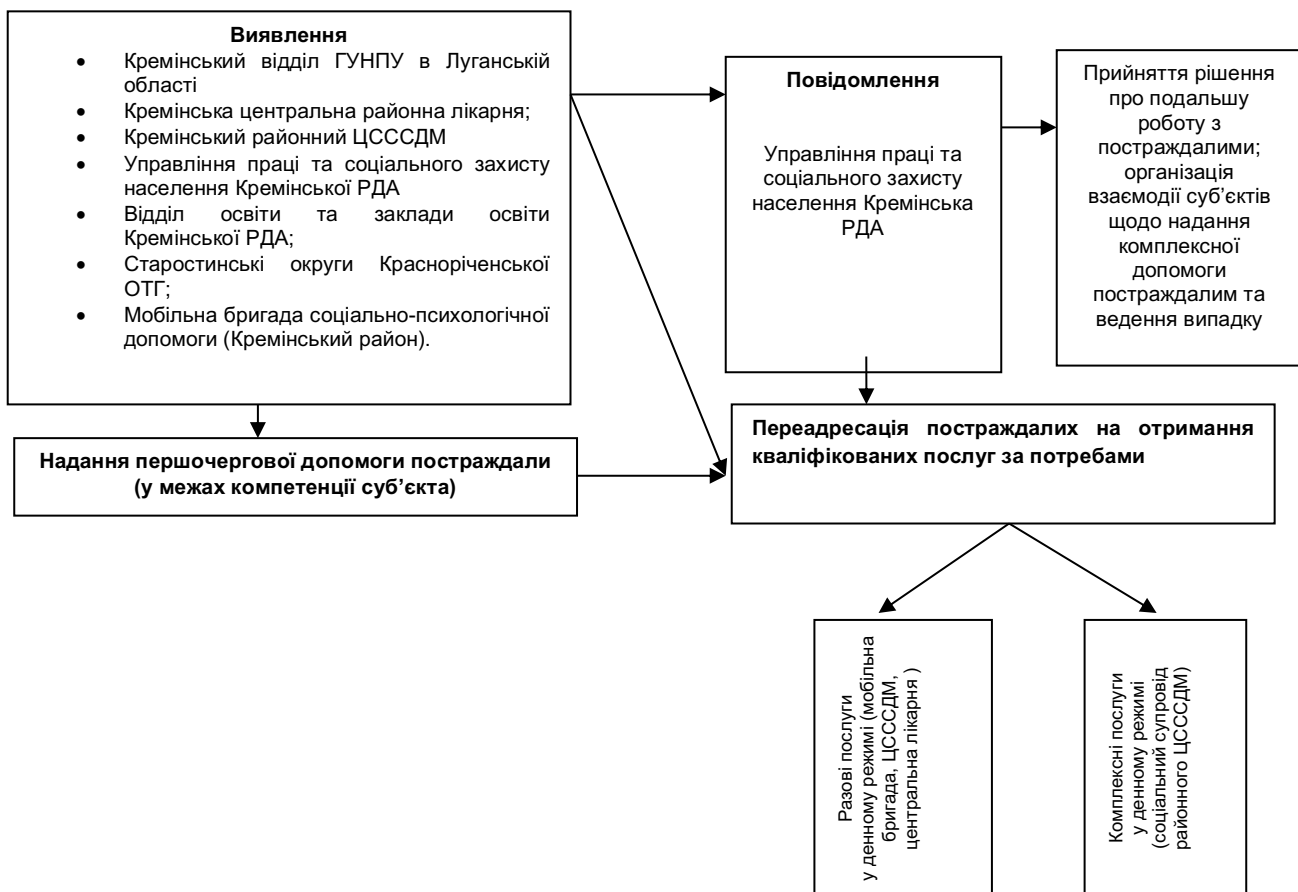
На території громади працює 1 дільничний офіцер поліції.

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

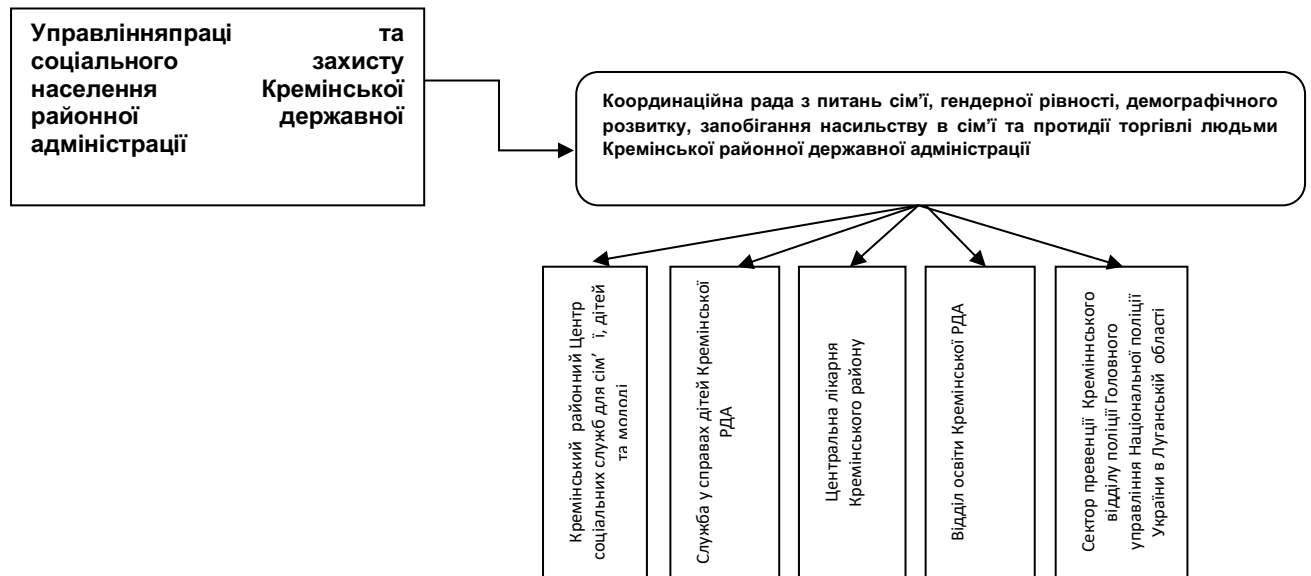
За даними	9 міс.2017р.	2017	9 міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по ОТГ)	0 чоловіків/0 жінка	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловік/9 жінок (фізичне та психологічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Кремінському району)	89 зареєстрованих заяв; 28 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	96 зареєстрованих заяв; 35 адмінпротоколів; Інформацію про 1 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	100 зареєстрованих заяв; 101 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань

Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я» (дані по с.Красноріченське)	Допомогли у 27 випадках 22 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/22 жінки	Допомогли у 27 випадках 22 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/22 жінки	Допомогли у 13 випадках 12 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/12 жінок 0 хлопчиків/1 дівчинка
--	--	--	--

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку
 - Психологічні послуги (недостатність кваліфікованих психологів у громаді);
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.
- Взаємодія громади із недержавними організаціями

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), МБФ «Український жіночий фонд», МБФ «Українська фундація громадського здоров'я»

- Наявність в громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

ГО «Красноріченська ініціатива», наявні ініціативні групи громадян «Молодіжна Рада»

- Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проєктів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії

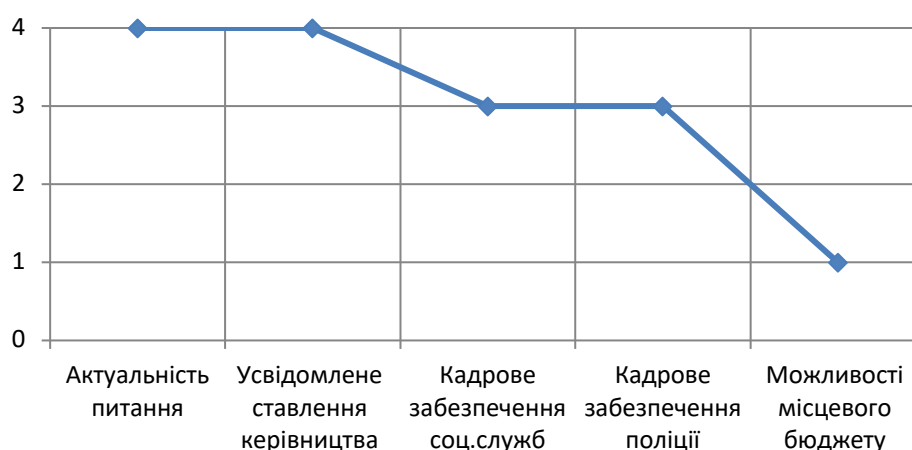
насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм

На даний час у громаді наявний Стратегічний план соціально-економічного розвитку Красноріченської ОТГ на період до 2022 року. Програми запобігання та протидії насильству не розроблено.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорсткому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Адекватне ставлення керівництва ОТГ до проблеми; • Створення центру надання соціальних послуг; • Фахівці соціальних служб мають досвід роботи та проживають на території ОТГ; • Налагоджена міжвідомча взаємодія із усіма наявними в ОТГ та районі суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидії насильству; • Співпраця із діючою мобільною бригадою соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства при Кременському РЦСССДМ; • Наявний досвід співпраці ОТГ із міжнародними організаціями 	<ul style="list-style-type: none"> • Створення координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету; • Закупівля послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Кременській РДА; • Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Спроможність Красноріченської ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.4. м. Кремінна

- **Назва та склад громади**

Креміннська міська Рада (потенційна ОТГ)

- **Загальна кількість населення громади**

26474 особи

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

- 1992 особи

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Кремінська міська Рада закуповує послуги фахівців із соціальної роботи у Кремінській райдержадміністрації. Фахівці працюють у складі Кремінського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та обслуговують населення Кремінської міської Ради – 2 штатні одиниці.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

На території громади працюють 3 дільничних офіцери поліції.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Кремінського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (Кремінській міській Раді) перебуває 248 родин, у яких виховується 375 дітей.

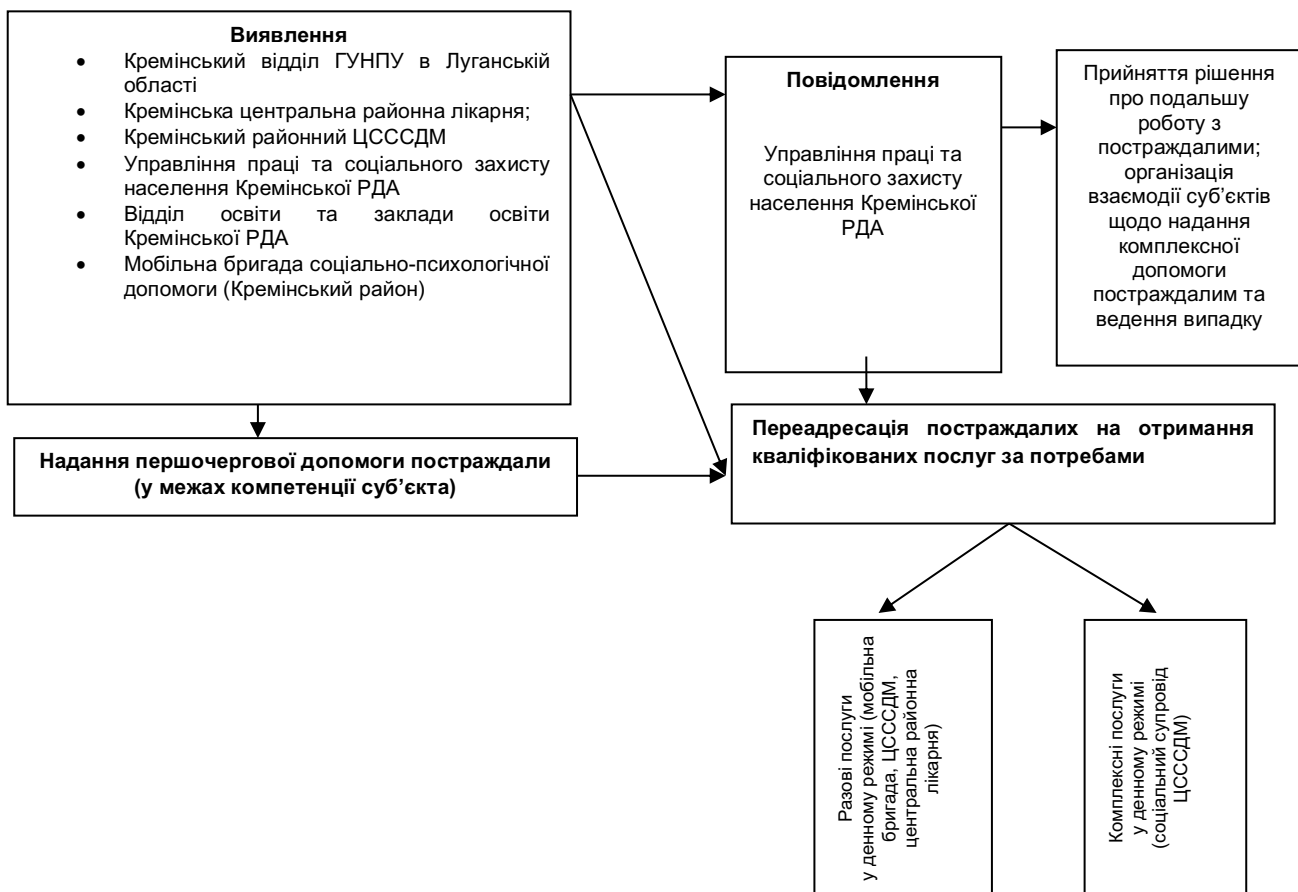
З питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

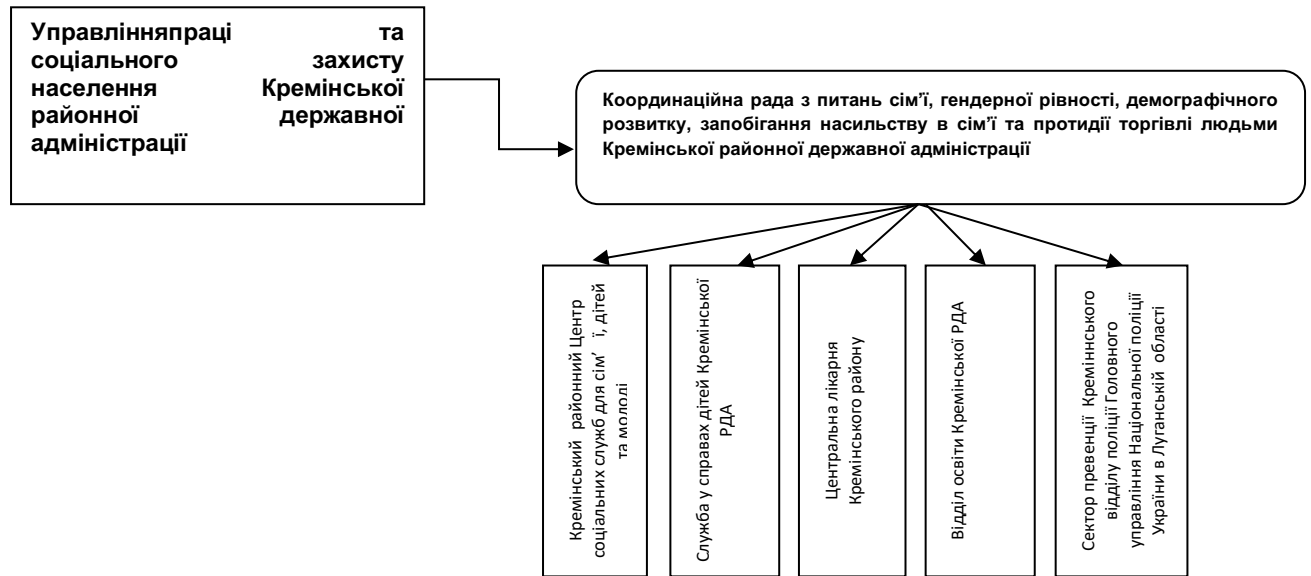
За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по Кремінському району)	1 чоловік/27 жінок	2 чоловіків/28 жінок	9 чоловіків/91 жінка .фізичне та психологічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Кремінському району)	89 зареєстрованих заяв; 28 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	96 зареєстрованих заяв; 35 адмінпротоколів; Інформацію про 1 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	100 зареєстрованих заяв; 101 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань

Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я» (дані по м.Кремінна)	Допомогли у 98 випадках 92 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/ 92 жінки	Допомогли у 119 випадках 108 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/108 жінок	Допомогли у 68 випадках 59 – дано згоду на розповсюдження даних 1 чоловік/51 жінка 2 хлопчики/5 дівчаток
---	---	---	---

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Медичні послуги;
- Інформаційне консультування;
- Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
- Послуги медіації;
- Соціальний супровід сім'ї.

- Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку

- Корекційна робота із особами, які вчинили насильство;
- Послуга притулку для осіб, які постраждали від насильства.

- Взаємодія громади із недержавними організаціями

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), МБФ «Український жіночий фонд», МБФ «Українська фундація громадського здоров'я»

- Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

ГО «Наша громада», ГО «Соціальний добробут та фінансова грамотність населення», наявні ініціативні групи громадян.

- Наявність у громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії

насилъству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм

У міській Раді прийнято Програму «Про затвердження Програми соціальної підтримки сімей, дітей та молоді м. Кременна на 2018 рік».

Програмою передбачено такі активності щодо запобігання та протидії насилъству:

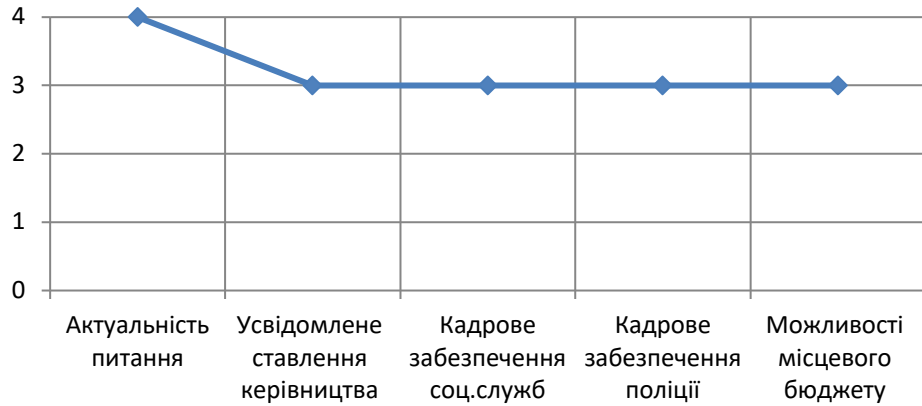
- Оплата праці фахівця із соціальної роботи в Кременській територіальній громаді; Витрати на цю статтю передбачені у сумі 101 тис. грн..
- Забезпечення надання соціальних послуг особам, які зазнали жорстокості та насилъства, постраждали від торгівлі людьми, але витрат на дану активність не передбачено.

Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насилъству, жорсткому поводженню з дітьми у громаді

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none">• Сприятливе ставлення керівників міста до проблеми;• Мотивований персонал Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із значним досвідом роботи у соціальній сфері.• Достатня діюча мережа партнерських державних та недержавних організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні послуг населенню;• Наявність місцевих громадських організацій, які працюють з темою насилъства;• Існує ініціатива створення притулку для осіб, які постраждали від насилъства;• Налагоджена взаємодія суб'єктів соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки домашнього насилъства та насилъства за ознакою статі, жорсткого поводження з дитиною;• Наявність діючої координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насилъству; комісії із захисту прав дитини;• Діюча мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від насилъства при Кременському РЦСССДМ;• Діюча послуга медіації –	<ul style="list-style-type: none">• Зміцнення політичної волі керівництва міста щодо необхідності забезпечення розвитку системи соціально-психологічних послуг із запобігання та протидії насилъству у місті;• Збереження 2 штатних одиниць фахівців із соціальної роботи для обслуговування населення міської Ради;• Закупівля послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Кременській РДА на умовах міжбюджетних трансферів або у місцевої громадської організації «Наша громада» на умовах соціального замовлення;• Сприяння організації корекційної роботи з особами, які вчинили насилъство, у громаді (приміщення);• Сприяння створенню у місті притулку для осіб, які постраждали від насилъства;• залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насилъства через проектну діяльність.

3 підготовлених фахівці; • Наявний досвід співпраці із міжнародними організаціями	
--	--

Спроможність Кремінської міської Ради забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.5. Марківська селищна Рада

- **Назва та склад громади**

Марківська селищна Рада (потенційна ОТГ)

- **Загальна кількість населення громади**

11284 особи

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1662 особи (529 - діти дошкільного та 1133 – діти шкільного віку)

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Соціальні послуги сім'ям надає Марківський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у складі якого працює 7 спеціалістів, у тому числі 4 фахівця із соціальної роботи та 1 психолог.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Марківського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 264 родини, у яких виховується 300 дітей.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

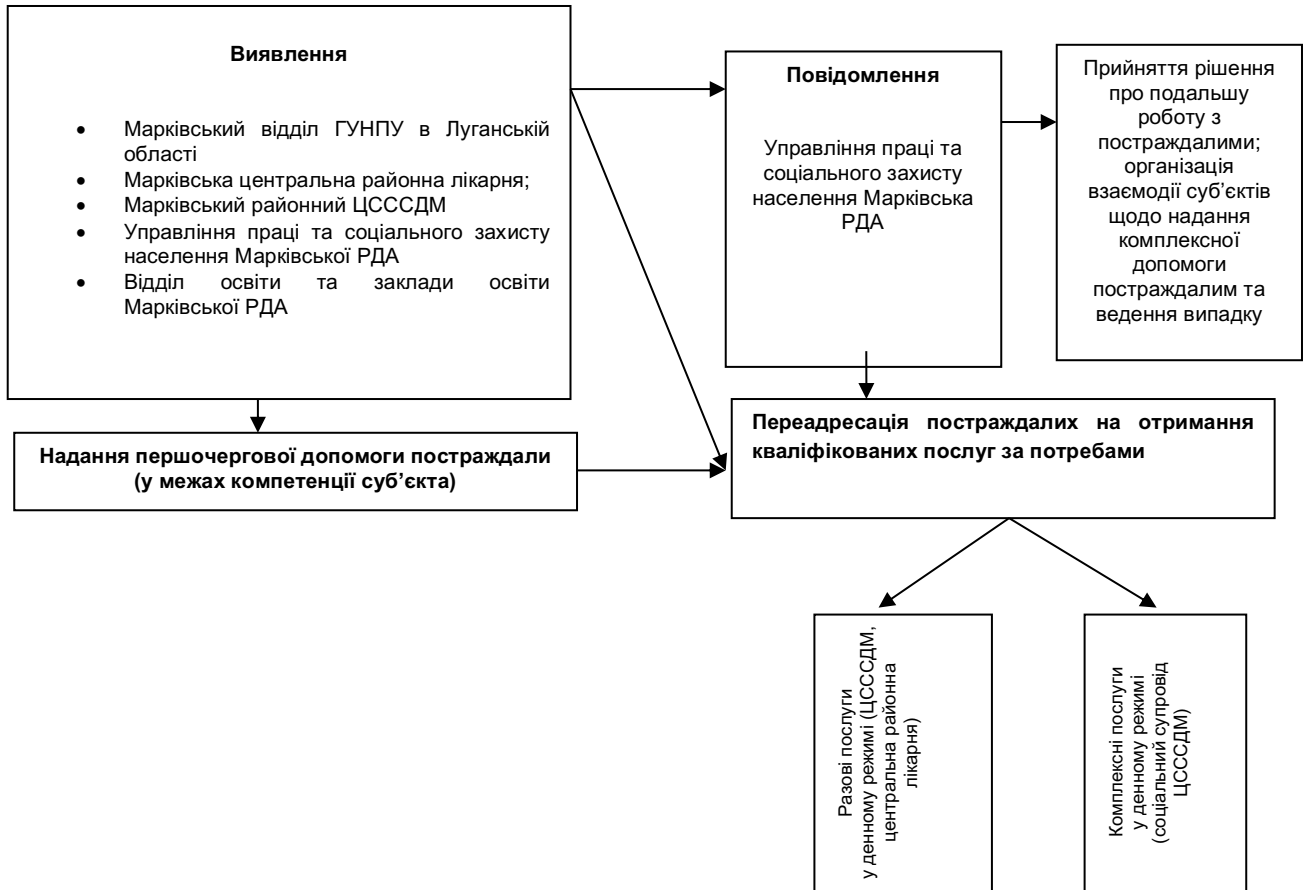
На території громади працюють 8 дільничних офіцерів поліції (по штату – 8 одиниць) та 1 офіцер ювенальної превенції (по штату – 1 одиниця).

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

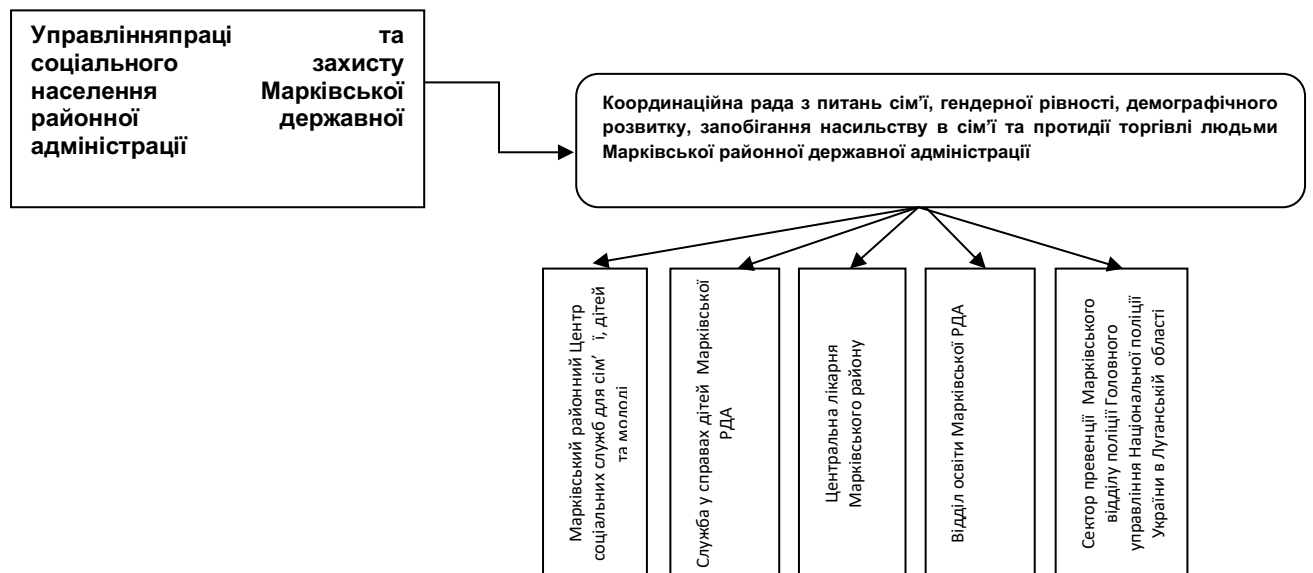
За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по Марківському району)	6 чоловіків/65 жінок	8 чоловіків/76 жінок	5 чоловіків/56 жінок (психологічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Марківському району)	35 зареєстрованих заяв; 39 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	40 зареєстрованих заяв; 47 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	42 зареєстрованих заяв; 63 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація	-	-	-

громадського здоров'я»)			
-------------------------	--	--	--

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- **Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку**
 - Психологічні послуги;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; МБФ «СОС Дитячі містечка»

- **Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Надія» (Кризька сільська Рада), наявні ініціативні групи громадян.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

У районі прийнято Програму «Про затвердження районної цільової Програму з утвердження ґендерної рівності в українському суспільстві на період до 2021 року». Серед затверджених активностей щодо запобігання та протидії насильству наявні такі:

- Проведення серед учнівської молоді районного етапу Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» із затвердженням витрат у сумі 1072 грн.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе ставлення керівників міста до проблеми; • Мотивований персонал Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із значним досвідом роботи у соціальній сфері. • Налагоджена взаємодія суб'єктів соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки жорстокого 	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток мережі партнерських державних та недержавних організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні послуг населенню; • Розвиток послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги»; • Сприяння організації корекційної

<p>поводження з дитиною та домашнього насильства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наявність діючої координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; комісії із захисту прав дитини. 	<p>роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді (приміщення);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.
--	---

Спроможність Марківської селищної Ради забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.6. Новоайдарська селищна Рада

- **Назва та склад громади**

Новоайдарська селищна Рада (потенційна ОТГ)

- **Загальна кількість населення громади**

9141 особа

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1306 осіб (422 - діти дошкільного та 884 – діти шкільного віку)

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Соціальні послуги сім'ям надає Новоайдарський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у складі якого працює 3 спеціалісти.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Новоайдарського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 148 родин, у яких виховується 222 дітей.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

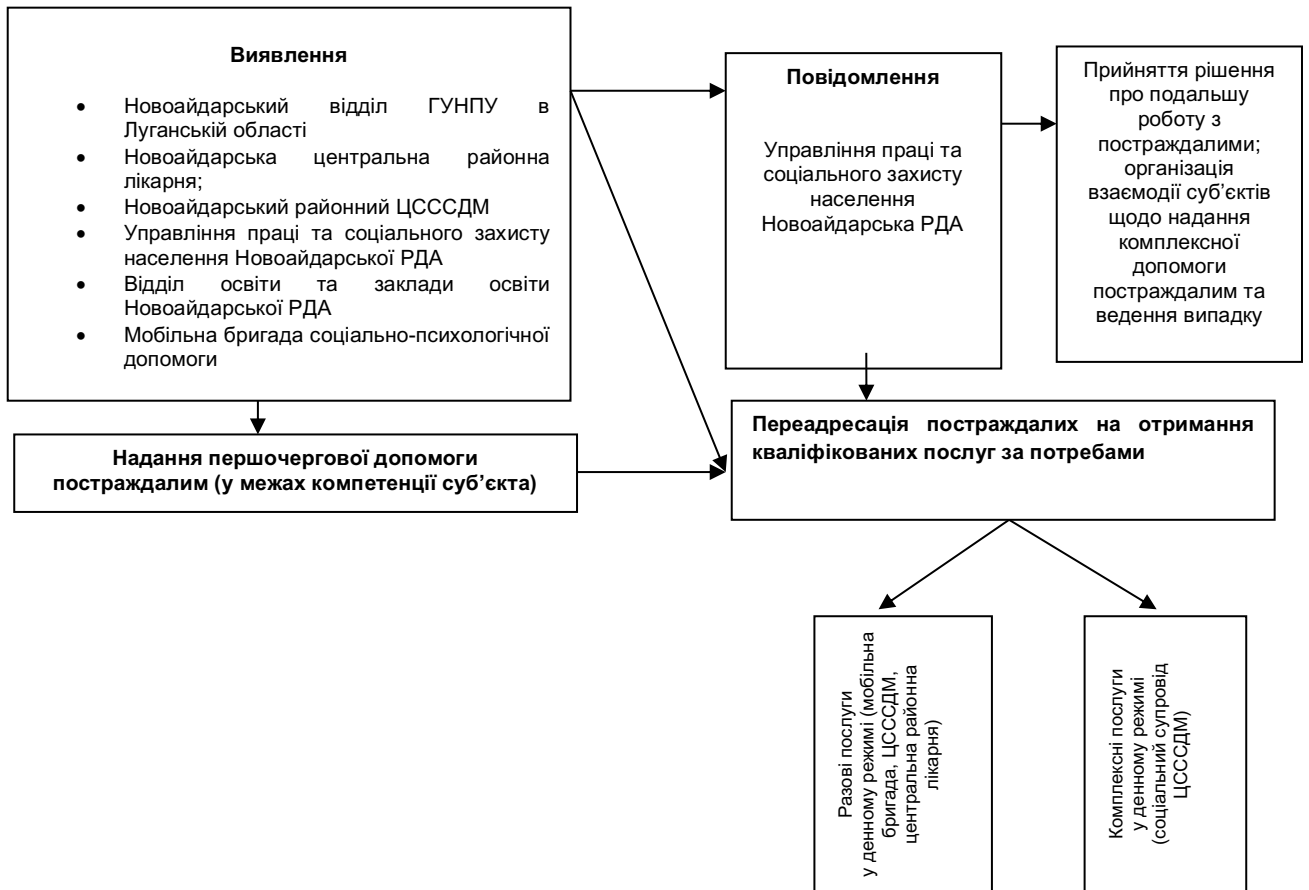
На території громади працюють 11 дільничних офіцерів поліції (по штату – 12 одиниць) та 1 офіцер ювенальної превенції (по штату – 1 одиниця).

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

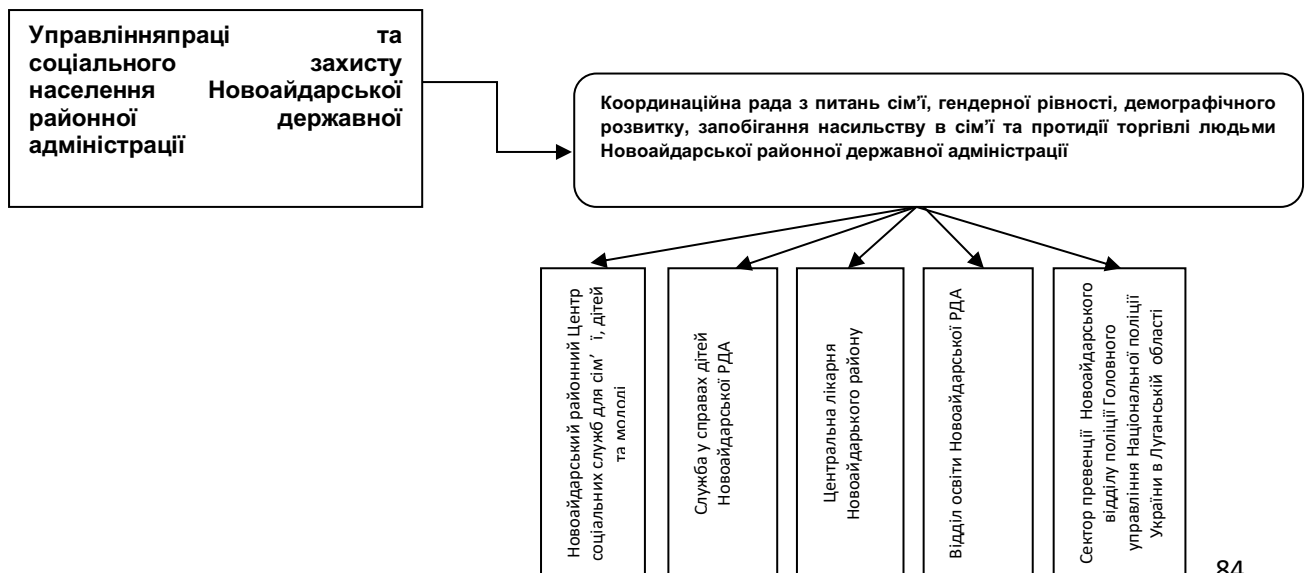
За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по Новоайдарському району)	0 чоловіків/14 жінок	0 чоловіків/18 жінок	6 чоловіків/74 жінок (фізичне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Новоайдарському району)	2 зареєстрованих заяв; 10 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	2 зареєстрованих заяв; 14 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	95 зареєстрованих заяв; 82 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація	Допомогли у 206 випадках 5 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/ 5 жінок	Допомогли у 284 випадках 22 – дано згоду на розповсюдження даних 1 чоловік/17 жінок	Допомогли у 274 випадках 146 – дано згоду на розповсюдження даних 16 чоловік/124 жінок

громадського здоров'я») (сmt. Новоайдар)		0 хлопчики/4 дівчаток	1 хлопчики/5 дівчаток
--	--	-----------------------	-----------------------

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- **Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку**
 - Психологічні послуги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Фонд у галузі народонаселення ООН; МБФ «СОС Дитячі містечка»; МБФ «Українська фундація громадського здоров'я»

- **Наявність в громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Товариство сільських жінок «Акація», Новоайдарська районна громадська організація «Рада жінок», наявні ініціативні групи громадян. Із темою насильства у зазначених громадських організацій досвіду роботи немає, але активісти мотивовані розвиватися.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

У громаді прийнято районну програму реалізації молодіжної політики «Молодь Новоайдарщини» на 2016-2020 роки, затверджена рішенням сесії Новоайдарської райради від 20.11.15 № 34/8, у якій заплановано такі активності:

- проведення круглого столу щодо; виготовлення інформаційно-просвітницької рекламної продукції; проведення серед учнівської молоді районного етапу Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» із затвердженням витрат у сумі 3925 грн.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Мотивований персонал Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із значним досвідом роботи у соціальній сфері. • Налагоджена взаємодія суб'єктів 	<ul style="list-style-type: none"> • Укріплення політичної волі керівників громади щодо необхідності забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству;

<p>соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки жорстокого поводження з дитиною та домашнього насильства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наявність діючої координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; комісії із захисту прав дитини; • Діюча мобільна бригада соціально-психологічної допомоги; 	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток мережі партнерських державних та недержавних організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні послуг населенню; • Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді (приміщення); • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.
--	--

Спроможність Новоайдарської селтищної Ради забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.7. Новопокковська ОТГ

- **Назва та склад громади**

Новопокковська ОТГ

- **Загальна кількість населення громади**

12432 особи

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1764 осіб

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

У громаді створено Центр надання соціальних послуг із штатною чисельністю 5 одиниць (фахівці із соціальної роботи). На даний час працює фактично 2 фахівці (начальник відділу соціальної роботи та фахівець із соціальної роботи).

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Центру надання соціальних послуг Новопокковської ОТГ перебуває 2 родини, у яких виховується 5 дітей.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

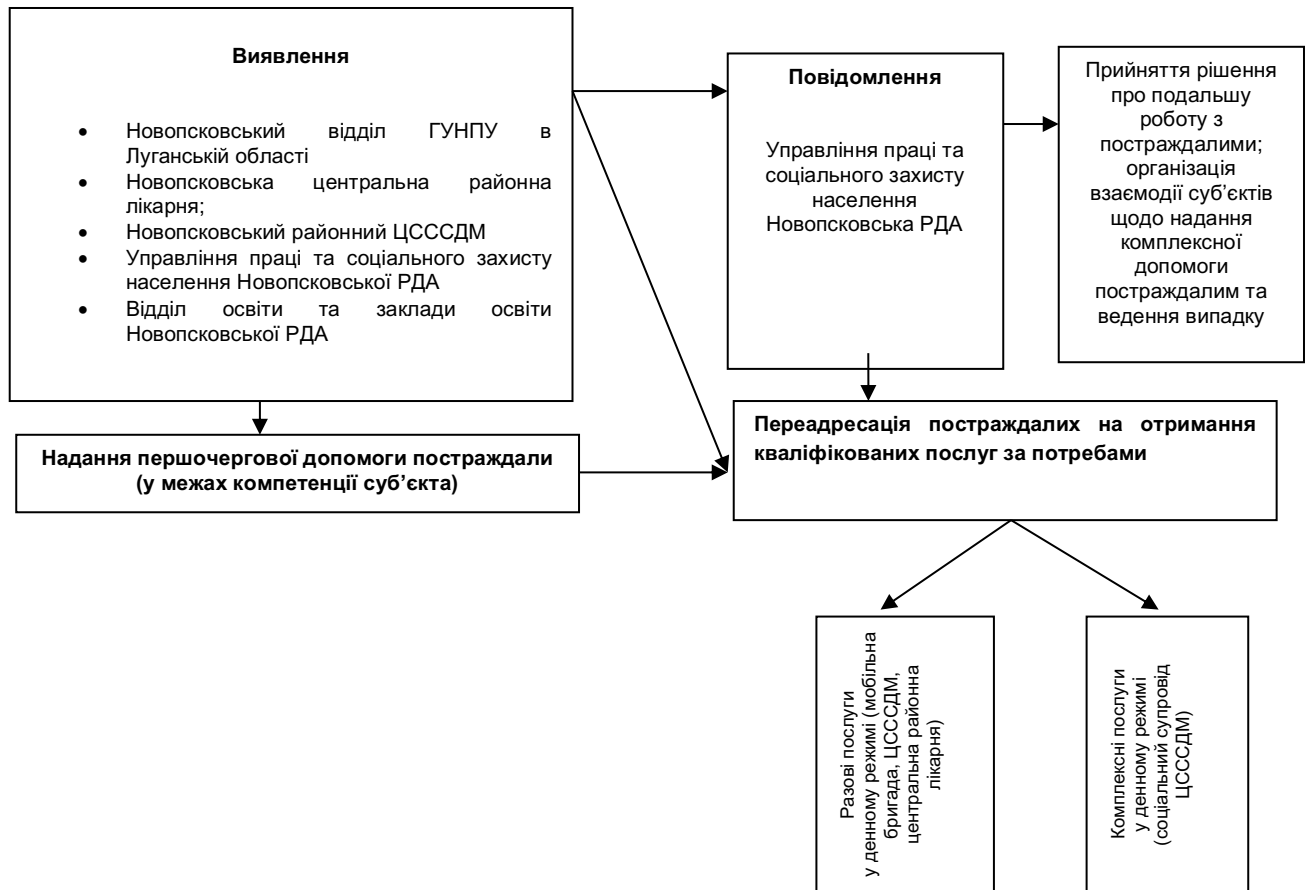
На території громади працюють 3 дільничних офіцери поліції.

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

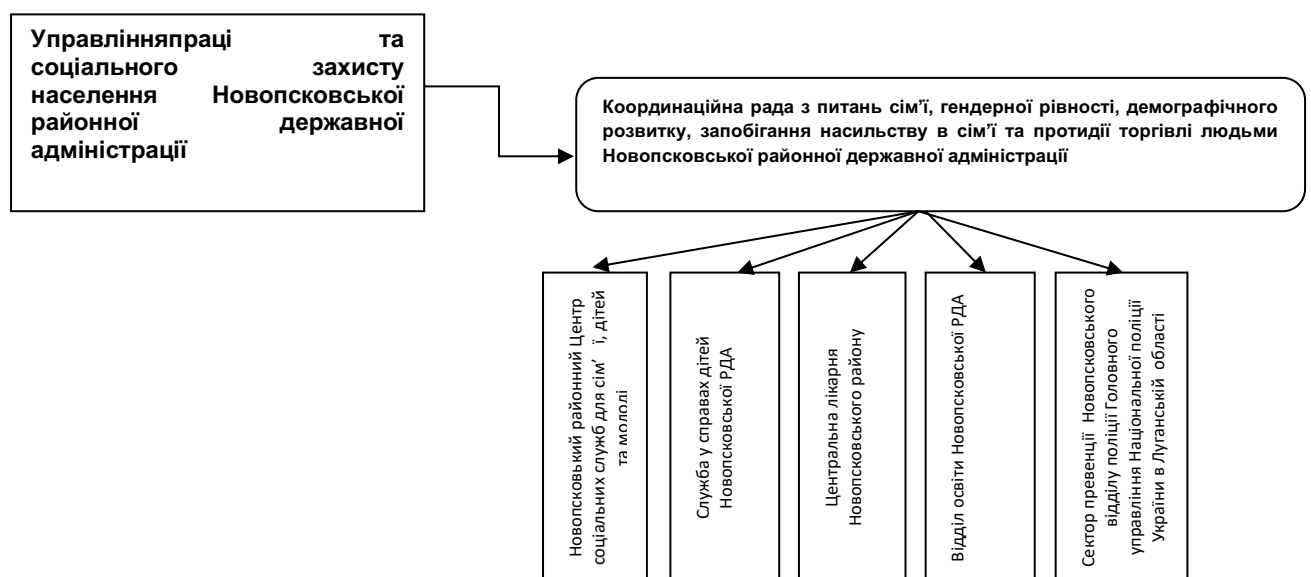
За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по Новопокковській ОТГ)	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/1 жінка (психологічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Новопокковському району)	18 зареєстрованих заяв; 29 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	18 зареєстрованих заяв; 37 адмінпротоколів; Інформацію про 0 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	63 зареєстрованих заяв; 54 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація	-	-	-

громадського здоров'я»)			
-------------------------	--	--	--

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Психологічні послуги;
 - Соціальний супровід сім'ї.

- **Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку**
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Фонд у галузі народонаселення ООН; МБФ «СОС Дитячі містечка»; МБФ «Український жіночий фонд»

- **Наявність в громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Моя Новопсковщина», ГО «Осинове», ГО «Центр підтримки громади», наявні ініціативні групи громадян. Із темою насильства у зазначених громадських організацій досвіду роботи немає, але активісти мотивовані розвиватися.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

Цільових програм підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству в ОТГ ще не розроблено і не прийнято.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе ставлення керівників громади до проблеми; • Мотивований персонал відділу соціальної роботи Центру надання соціальних послуг із значним досвідом роботи у соціальній сфері; • Налагоджена взаємодія суб'єктів соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки жорстокого поводження з дитиною та 	<ul style="list-style-type: none"> • Створення координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; комісії із захисту прав дитини; • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету; • Розвиток мережі партнерських державних та недержавних

домашнього насильства.	<p>організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні послуг населенню;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення мобільної бригади соціально-психологічної допомоги; • Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді (приміщення); • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.
------------------------	---

Спроможність Новопокровської ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.8. м. Попасна

- **Назва та склад громади**

Попаснянська міська Рада (потенційна ОТГ)

- **Загальна кількість населення громади**

21595 осіб

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1306 осіб

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Соціальні послуги сім'ям надає Попаснянський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у складі якого працює 3 спеціалісти.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Попаснянського районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 15 родин, у яких виховується 33 дитини.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних сімей не перебуває.

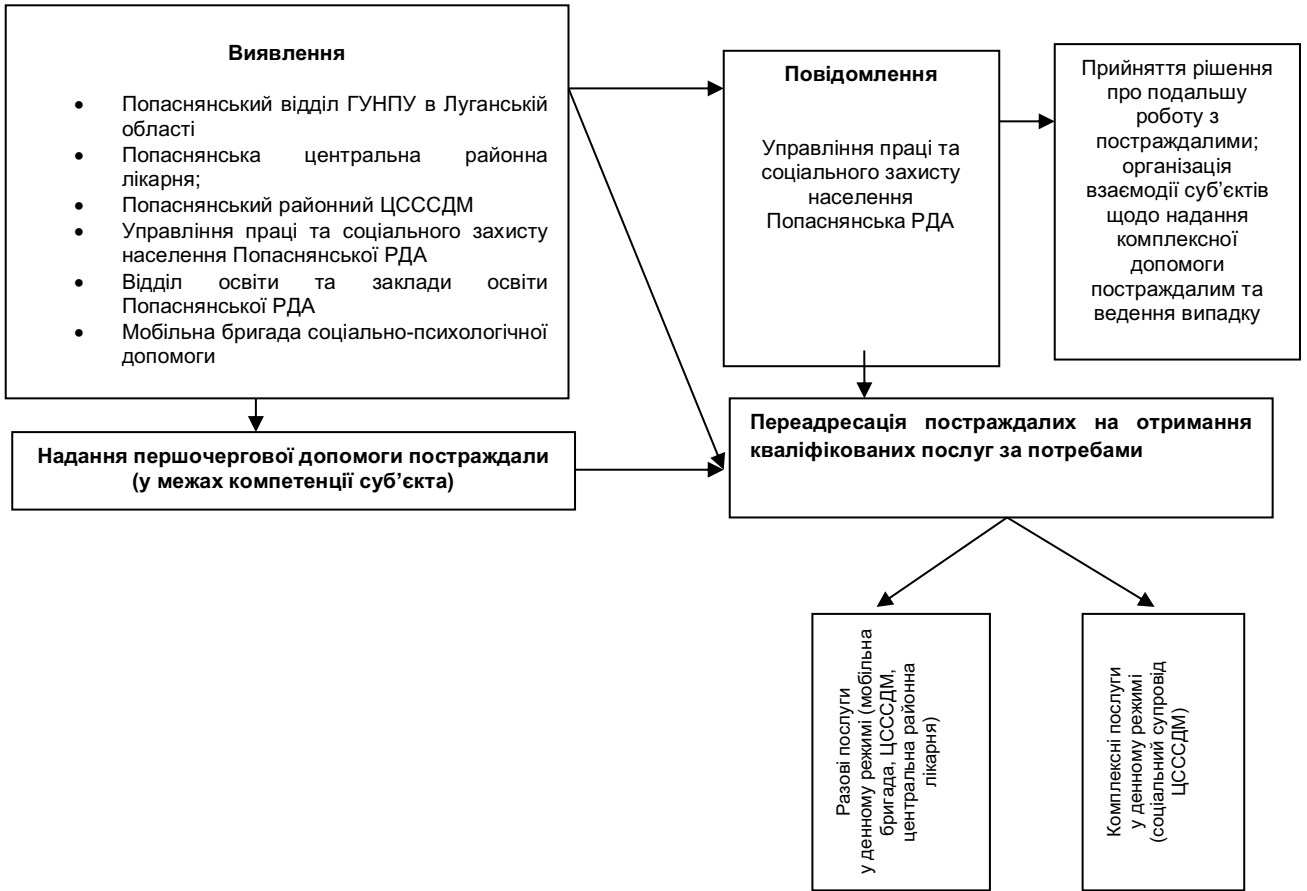
- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

На території громади працюють 3 дільничних офіцери поліції.

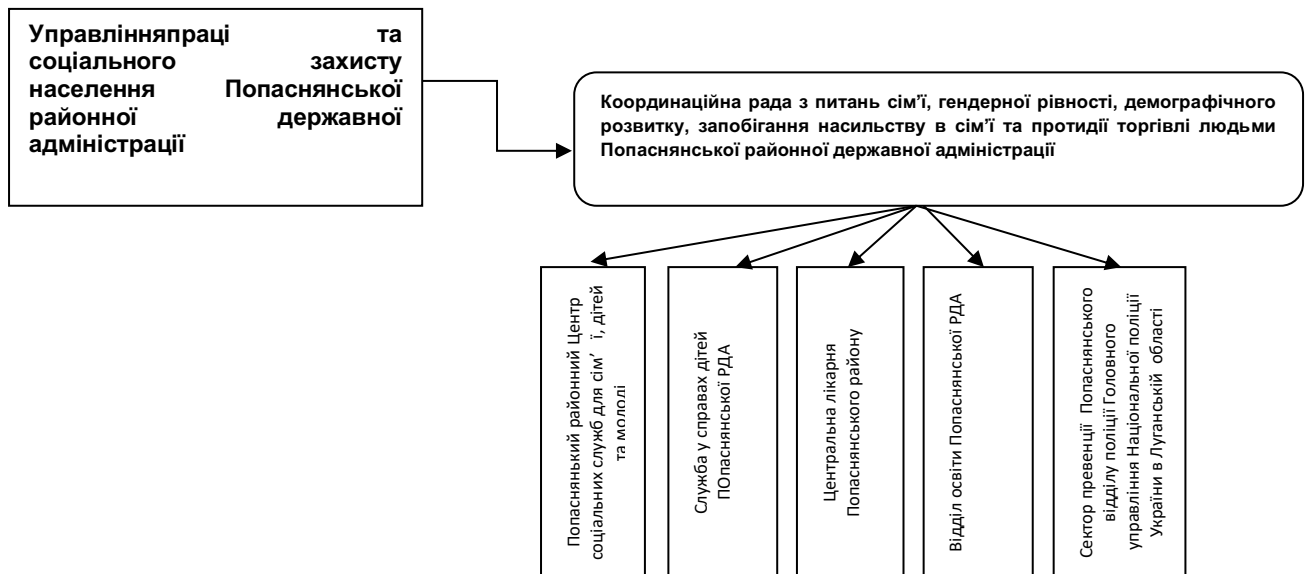
- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по Попаснянському району)	8 чоловіків/75 жінок	8 чоловіків/85 жінок	20 чоловіків/145 жінок (психологічне та економічне насильство)
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Попаснянському району)	96 зареєстрованих заяв; 84 адмінпротоколів; Інформацію про 2 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	137 зареєстрованих заяв; 95 адмінпротоколів; Інформацію про 3 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	287 зареєстрованих заяв; 167 адмінпротоколів; Інформацію про 4 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського	Допомогли у 159 випадках 158 – дано згоду на розповсюдження даних 2 чоловіків/ 157 жінок 0 хлопчики/1 дівчинка	Допомогли у 190 випадках 189 – дано згоду на розповсюдження даних 2 чоловік/185 жінок 0 хлопчики/2 дівчаток	Допомогли у 106 випадках 101 – дано згоду на розповсюдження даних 2 чоловік/90 жінок 4 хлопчики/5 дівчаток

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- **Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку**
 - Психологічні послуги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Фонд у галузі народонаселення ООН; МБФ «СОС Дитячі містечка»; МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» MédecinsduMonde, ActionAgainstHunger, MédecinsduMonde («Лікарі світу»).

- **Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Вірю у своє місто», наявні ініціативні групи громадян. Із темою насильства у зазначених громадських організацій досвіду роботи немає, але активісти мотивовані розвиватися.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проєктів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

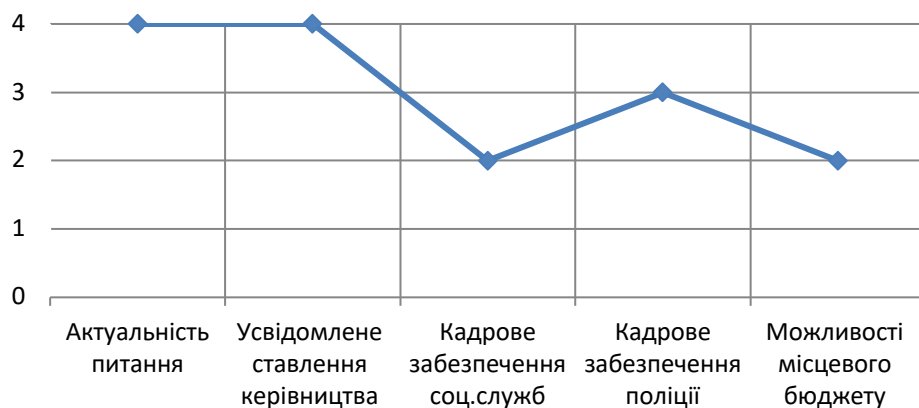
У місті прийнято Цільову програмусоціального захисту населення, алесеред запланованих активностей заходів, пов'язаних із запобіганням та протидією насильству, немає. Керівництво міста пояснює це тим, що соціальні послуги у місті надають районні служби. Цільової програми із запобігання та протидії насильству немає.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе ставлення керівників міста до проблеми; • Мотивований персонал районного Центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді із значним досвідом роботи у соціальній сфері. • Налагоджена взаємодія суб'єктів 	<ul style="list-style-type: none"> • Зміцнення політичної волі керівників громади щодо забезпечення роботи із запобігання та протидії насильству; • Розвиток мережі партнерських державних та недержавних організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні

<p>соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки жорстокого поводження з дитиною та домашнього насильства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наявність діючої координаційної ради з питань ґендерної рівності та протидії насильству; комісії із захисту прав дитини; • Діюча мобільна бригада соціально-психологічної допомоги; • Створення у Попаснянському районі Єдиного центру надання соціальних послуг (територіально у м. Попасна). 	<p>послуг населенню;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Організація корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді (приміщення); • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.
--	--

Спроможність Попаснянської міської Ради забезпечувати роботу із запобігання та протидію насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.9. Троїцька ОТГ

- **Назва та склад громади**

Троїцька об'єднана територіальна громада

- **Загальна кількість населення громади**

14694 особи

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

2058 осіб

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Соціальні послуги сім'ям надає Центр надання соціальних послуг, у складі якого працює 57 спеціалістів. Спеціалісти обслуговують населення у віці від народження до похилого віку. У Центрі є два відділи соціально-побутової реабілітації та відділ соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Центру надання соціальних послуг перебуває 64 родини, у яких виховується 96 дітей.

3 питань домашнього насильства на обліку у Банку даних перебуває 1 сім'я.

- **Кадрове забезпечення територіального підрозділу Головного Управління Національної поліції України в Луганській області (дільничні офіцери поліції, які обслуговують громаду)**

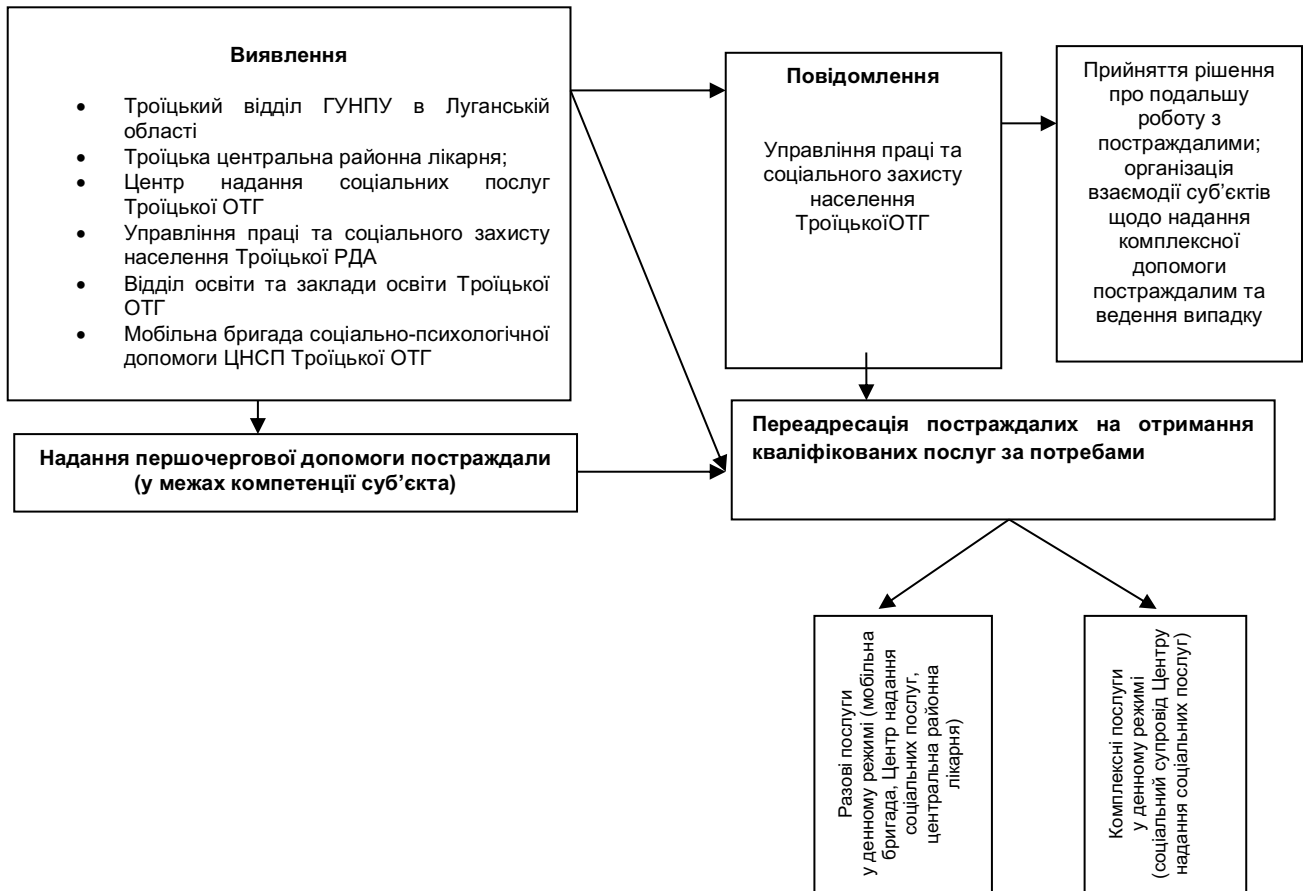
На території громади працюють 8 дільничних офіцерів поліції (по штату – 9 одиниць) та 2 офіцери ювенальної превенції (по штату – 2 одиниці).

- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

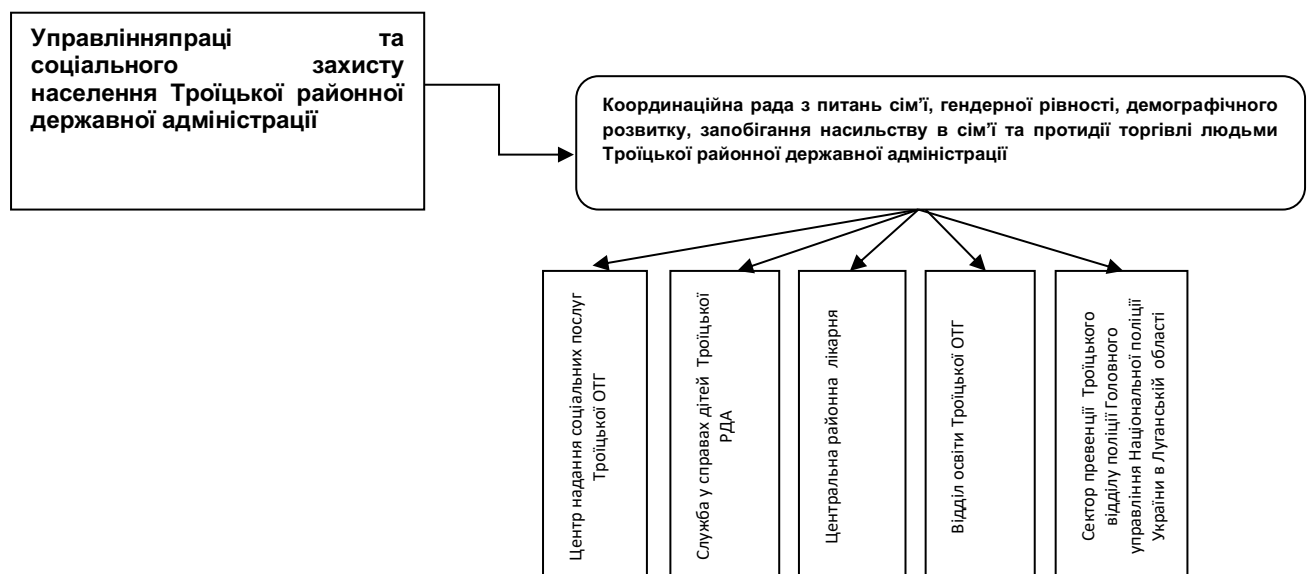
За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по ОТГ)	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/6 жінок (фізичне насильство)
Головного управління поліції Національної поліції України в Луганській області (по Троїцькому району)	40 зареєстрованих заяв; 18 адмінпротоколів; Інформацію про 1 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	44 зареєстрованих заяв; 22 адмінпротоколів; Інформацію про 1 факт внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	67 зареєстрованих заяв; 70 адмінпротоколів; Інформацію про 4 факти внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація	-	-	-

громадського здоров'я»			
------------------------	--	--	--

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Медичні послуги;
 - Інформаційне консультування;
 - Психологічні послуги;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство;
 - Послуги медіації;
 - Соціальний супровід сім'ї.

- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**

Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки; Міжнародна організація міграції (МОМ)

- **Наявність у громаді місцевих громадських організацій, які працюють у темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Троїцька надія», ГО «Калина-прес», наявні ініціативні групи громадян. Із темою насильства у зазначених громадських організацій досвіду роботи немає, але активісти мотивовані розвиватися.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

У місті прийнято Цільову програмусоціального захисту населення. Серед запланованих активностей заходів, пов'язаних із запобіганням та протидією насильству, немає. Програма буде удосконалюватися.

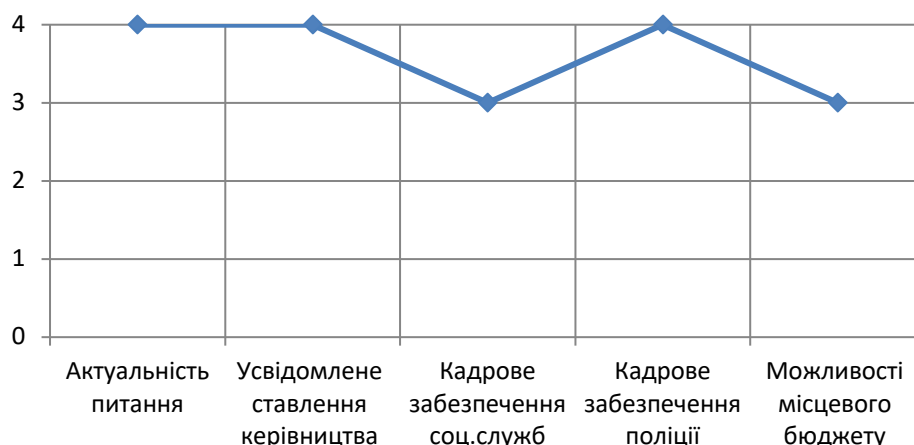
Програма із запобігання та протидії насильству у громаді не розроблялася, але планується.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорстокому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе ставлення керівників громади до проблеми; • Мотивований персонал Центру надання соціальних послуг із значним досвідом роботи у соціальній сфері; • Налагоджена взаємодія суб'єктів соціальної роботи у виявленні та реагуванні на випадки жорстокого поводження з дитиною та домашнього насильства; 	<ul style="list-style-type: none"> • Створення координаційної ради з питань гендерної рівності та протидії насильству; комісії із захисту прав дитини; • Розвиток мережі партнерських державних та недержавних організацій для забезпечення ефективної взаємодії у наданні послуг населенню; • Розробка місцевої програми підтримки сім'ї, запобігання та

<ul style="list-style-type: none"> • Створена мобільна бригада соціально-психологічної допомоги; • Діючі корекційні заняття для осіб, які вчинили насильство, у громаді; • Досвід роботи у міжнародних проєктах та безпосередньої реалізації власних проєктів. 	<p>протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проєктну діяльність.
---	--

Спроможність Троїцької ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

*** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.

3.10. Чмирівська ОТГ

- **Назва та склад громади**

Чмирівська об'єднана територіальна громада

- **Загальна кількість населення громади**

7685 осіб

- **Загальна кількість дитячого населення громади**

1340 осіб

- **Наявність Центру надання соціальних послуг/центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх забезпеченість кадрами**

Соціальні послуги сім'ям надає Центр надання соціальних послуг. Спеціалісти обслуговують населення похилого віку. Робота у напрямку соціальної підтримки сімей з дітьми перебуває на стадії становлення. На даний момент соціальні послуги сім'ям з дітьми надає Старобільський районний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

- **Загальна кількість сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, та перебувають на обліку у місцевому Центрі надання соціальних послуг/центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, у т.ч. у зв'язку із домашнім насильством та насильством за ознакою статі**

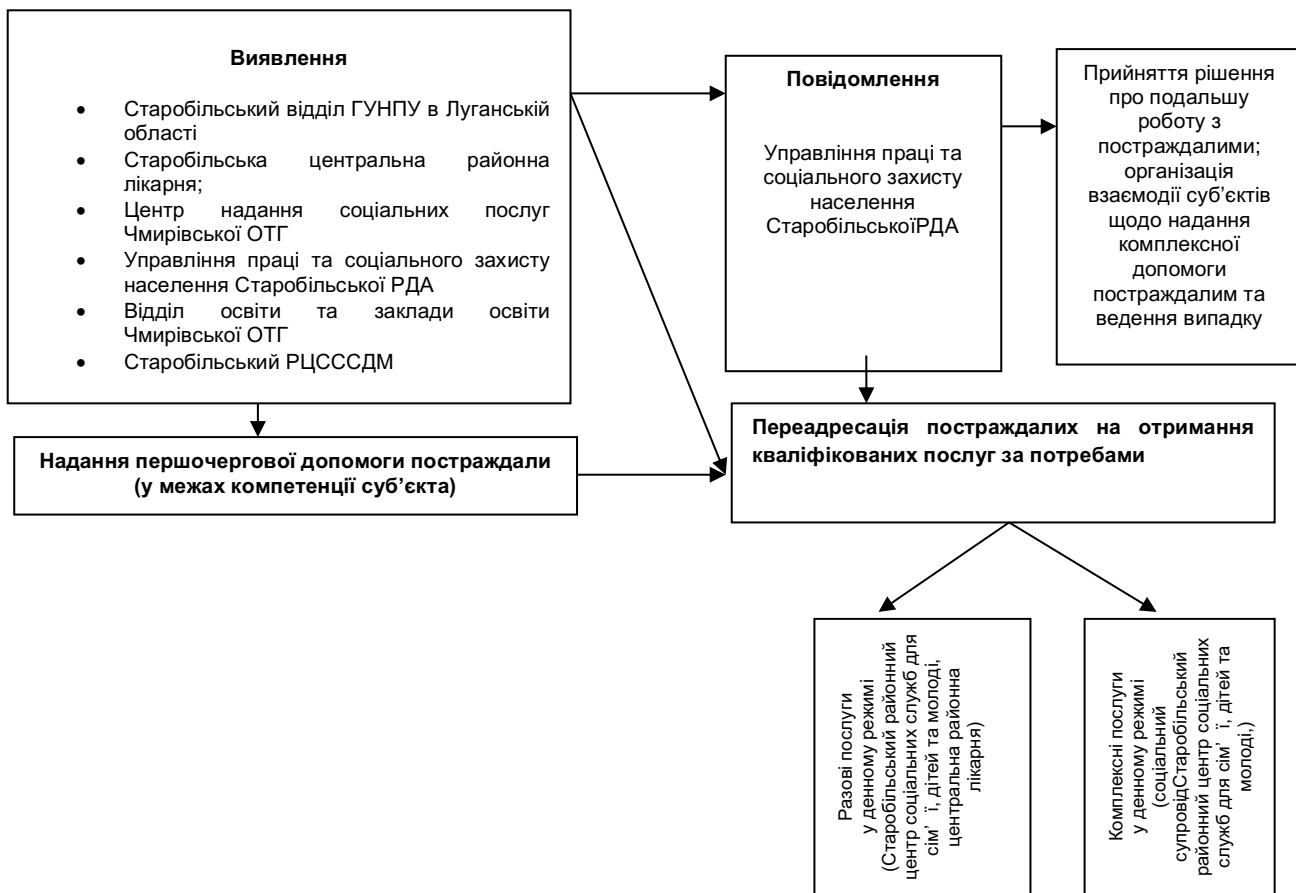
Станом на 01.10.2018р. у Банку даних сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, Старобільського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді перебуває 64 родини, у яких виховується 96 дітей, мешканців Чмирівської ОТГ.

З питань домашнього насильства на обліку у Банку даних перебуває 1 сім'я, яка мешкає на території Чмирівської ОТГ.

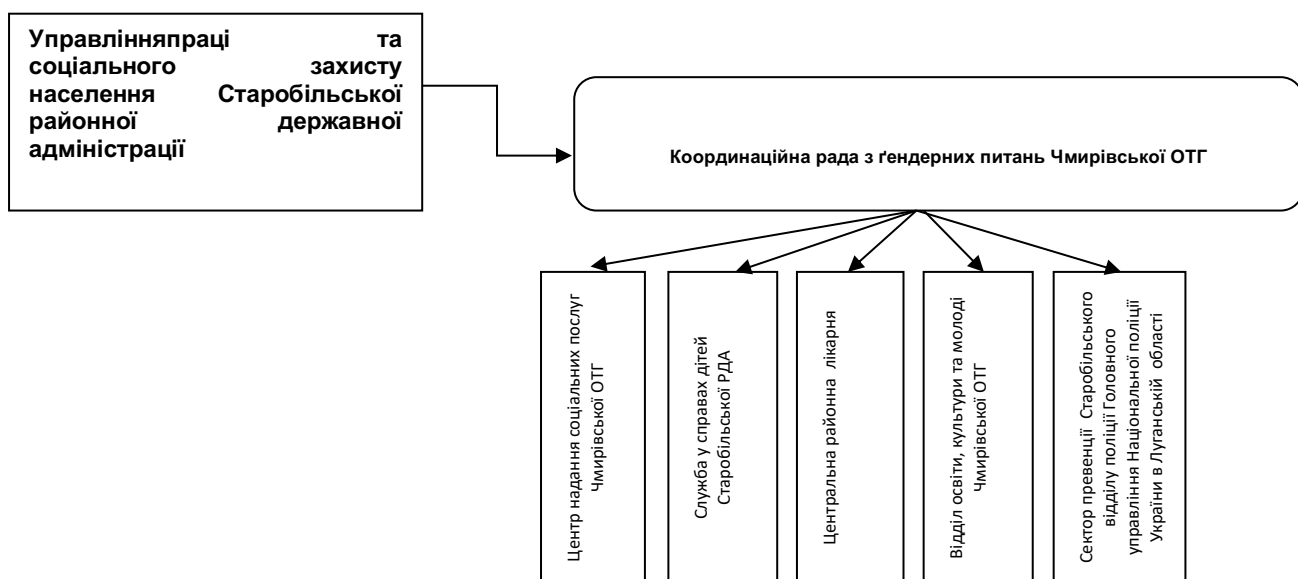
- **Загальна інформація по громаді про виявлені випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми за даними:**

За даними	9 міс.2017р.	2017	9міс.2018р.
Департаменту праці та соціального захисту населення (по ОТГ)	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/0 жінок	0 чоловіків/0 жінок
Головного управління Національної поліції України в Луганській області (по Старобільському району)	78 зареєстрованих заяв; 20 адмінпротоколів; Інформацію про 12 фактів внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	112 зареєстрованих заяв; 25 адмінпротоколів; Інформацію про 13 фактів внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань	237 зареєстрованих заяв; 79 адмінпротоколів; Інформацію про 10 фактів внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань
Міжнародного благодійного фонду «Українська фундація громадського здоров'я» (по ОТГ)	Допомогли у 19 випадках 15 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловіків/ 14 жінок 1 хлопчик/0 дівчаток	Допомогли у 52 випадках 36 – дано згоду на розповсюдження даних 1 чоловік/34 жінки 1 хлопчик/0 дівчаток	Допомогли у 55 випадках 44 – дано згоду на розповсюдження даних 0 чоловік/43 жінок 0 хлопчики/1 дівчаток

- Існуюча в громаді система роботи із зверненнями громадян щодо домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми

- Існуюча в ОТГ система координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорсткого поводження з дітьми

- **Існуючі в громаді послуги для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**
 - Інформаційне консультування;

Актуальні незабезпечені послуги, які потребують запровадження та розвитку:

- Психологічні послуги;
 - Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги;
 - Корекційна робота із особами, які вчинили насильство;
 - Послуги медіації;
 - Соціальний супровід сім'ї.
- **Взаємодія громади із недержавними організаціями**
Громада має досвід партнерства із ПРООН, ООН Жінки.
 - **Наявність в громаді місцевих громадських організацій, які працюють в темі запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми**

ГО «Чмирівський світанок», ГО «Вишневий цвіт», наявні ініціативні групи громадян. Із темою насильства у зазначених громадських організацій досвіду роботи немає, але активісти мотивовані розвиватися.

- **Наявність в громаді місцевих Програм (програма підтримки сім'ї, програми конкурсів соціальних проектів – бюджет участі; програм соціального замовлення; програми підтримки рівних прав та можливостей чоловіків та жінок; програми запобігання та протидії насильству) та їх змістове наповнення. Обсяги фінансування існуючих програм**

У громаді прийнято Програму «Соціальна підтримка сім'ї, дітей та молоді, попередження насильства в сім'ї, забезпечення ґендерної рівності та протидії торгівлі людьми по Чмирівській сільській раді ОТГ на 2017 – 2021 роки».

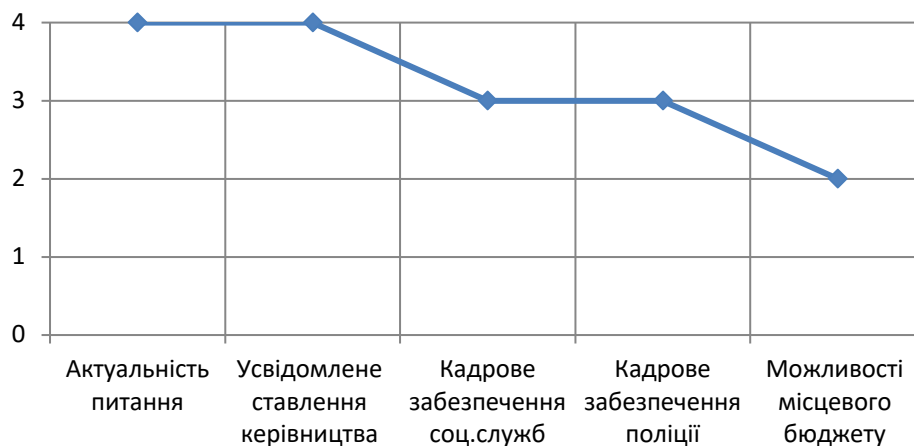
У розділі Програми «Здійснення комплексних заходів щодо попередження насильства в сім'ях, формування ґендерної культури населення» передбачено такі активності:

- Захист та надання допомоги особам щодо попередження насильства в сім'ї та здійснення соціального супроводу цих сімей – фінансування не потребує.
- Всеукраїнська акція «16 днів протидії ґендерному насильству», спрямовані на утвердження ґендерної рівності – фінансування за окремим планом; при формуванні бюджету.
- Тренінги, засідання круглих столів за участю представників засобів масової інформації, громадських організацій з ґендерних питань, питань демографічного розвитку, протидії торгівлі людьми та попередження насильства в сім'ї – за окремим планом.

- **Сильні сторони та зони розвитку у забезпеченні якісної роботи з питань запобігання та протидії насильству, жорсткому поводженню з дітьми у громаді**

Сильні сторони	Зони розвитку
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе ставлення керівників громади до проблеми; • Мотивований персонал Центру надання соціальних послуг; • Досвід роботи у міжнародних проектах та безпосередньої реалізації власних проектів; • Наявна місцева програма підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечення її фінансування із місцевого бюджету. 	<ul style="list-style-type: none"> • Створення Координаційної ради з ґендерних питань, насилля, молодіжної та сімейної політики; • Розвиток системи соціальних послуг із запобігання та протидії насильству (психологічне консультування; мобільна бригада соціально-психологічної допомоги; корекційна робота для осіб, які вчинили насильство, у громаді); • Закупівля послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Старобільській РДА; • Організація взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи із запобігання та протидію насильству; • У місцевій програмі підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству передбачити фінансування заходів із запобігання та протидії насильству із місцевого бюджету; • Залучення місцевих ініціативних груп, громадських організацій до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Спроможність Чмирівської ОТГ забезпечувати роботу із запобігання та протидії насильству

**** Спроможність об'єднаної територіальної громади забезпечувати роботу із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на місцевому рівні досліджено за критеріями, наведеними у таблиці 1 на сторінках 7-8 даного звіту за шкалою від 4-х до 0, де 4 – спроможна, 0 – неспроможна.*

Таким чином, аналіз спроможності органів місцевого самоврядування у забезпеченні роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі показав, що громади – пілотні території проекту – достатньо спроможні проводити таку діяльність. Однак разом із тим важливо працювати на посилення політичної волі керівників громад у забезпеченні роботи із запобігання та протидії насильству та підвищення професійної компетентності офіцерів поліції та фахівців соціальних служб щодо організації та виконання цієї роботи.

IV. ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

За підсумками дослідження спроможності органів державної влади та місцевого самоврядування Луганської області щодо забезпечення роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі можна зробити наступні висновки та сформулювати такі рекомендації:

Регіональний рівень

Луганська обласна державна адміністрація, Департамент праці та соціального захисту населення проводять системну роботу щодо координації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі, а саме:

1. Забезпечують роботу координаційної ради з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми.
2. Систематично проводять інформаційні заходи на рівні громади про домашнє насильство та насильство за ознакою статі з метою підвищення обізнаності серед членів громади, особливо серед чоловіків (флешмоби, вуличні театри, волонтерські акції з питань профілактики та протидії насильству), а також інформаційні кампанії з питань протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в навчальних закладах серед студентів і персоналу.
3. Заохочують громадськість щодо реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі, особливо поблизу контактної лінії шляхом навчання та супервізійної підтримки «контактних осіб», які на волонтерських засадах працюють з населенням.
4. Забезпечують роботу обласної «гарячої» телефонної лінії для психологічної підтримки постраждалих від насильства.
5. Сприяють процесу запровадження та інтеграції соціально-психологічних послуг постраждалим від насильства у життєдіяльність громад, а саме: передачі мобільної бригади соціально-психологічної допомоги, яка зараз знаходиться під управлінням МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» і фінансується Фондом ООН у галузі народонаселення та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), під управління і фінансове забезпечення відповідної об'єднаної територіальної громади/міста/району.
6. Розвивають місцеву систему якісної переадресації постраждалих від насильства для забезпечення наступності роботи з отримувачами послуг від суб'єкта, який виявив факт насильства, до суб'єкта, який надає комплексну допомогу.
7. Сприяють створенню притулку для постраждалих від насильства та забезпечують роботу центру соціально-психологічної допомоги.

8. Сприяють діяльності кабінетів довіри для жінок, які постраждали від сексуального насильства та які працюють при місцевих лікарнях за організаційної та фінансової підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення в межах проектної діяльності.
9. Сприяють запровадженню соціально-психологічних послуг у громаді із корекції поведінки для осіб, які вчиняють насильство шляхом організації навчання фахівців для здійснення такої роботи.
10. Реалізують Регіональний план заходів із реалізації Національного плану дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року, який містить такі розділи та активності, пов'язані із темою запобігання та протидії насильству та Регіональну цільову програму вдосконалення та розвитку системи надання соціальних послуг в Луганській області на 2016-2019 роки «Турбота», на виконання яких передбачено певне фінансування із обласного бюджету.

Однак разом із тим, рекомендується посилити роботу на виконання таких завдань:

1. Сприяти зміцненню політичної волі керівників регіону/міст/громад у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі шляхом проведення з ними інформаційно-роз'яснювальної роботи.
2. Розробити регіональну *Стратегію гендерної рівності* та *План дій* як загальний стратегічний документ, який передбачає заходи із запобігання та реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі та передбачити їх фінансування коштами обласного бюджету.
3. Створити регіональні консультативні групи громадянського суспільства при обласній державній адміністрації з метою зміцнення громадянської активності, відповідальності за гендерну рівність, заходів із запобігання насильства, посилення питань миру та безпеки.
4. Сприяти забезпеченню надання соціально-психологічних послуг постраждалим від домашнього насильства та насильства за ознакою статі на кожній відповідній адміністративно-територіальній одиниці, у т.ч. шляхом запровадження соціального замовлення.
5. Провести аналіз роботи наявних координаційних рад з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми і розробити «дорожню» карту міжсекторальної взаємодії.
6. Включити до складу регіональної координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій для проведення нагляду, моніторингу і оцінки скоординованих державними партнерами заходів із протидії насильству у регіоні.

7. Створити довгострокову регіональну цільову програму щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, передбачивши її щорічне бюджетне фінансування.
8. Сприяти систематичному проведенню консультативних зустрічей та спільних заходів поліції з громадянами громади/міста для організації неформального спілкування, обговорення проблем безпеки в громаді.
9. Сприяти проведенню спільних із поліцією та громадянами акцій: «Безпечне місто», «Сусідська варта», «Безпечний дім» та ін.
10. Ініціювати виділення коштів у видатках регіонального бюджетів на підтримку цільових ґрантів для здійснення заходів із запобігання та протидії насильству для регіональних/місцевих неурядових громадських організацій, які надають послуги та цільову допомогу на регіональному та місцевому рівнях постраждалим від насильства та особам, які вчиняють його. Забезпечити проведення конкурсів ґрантів із прозорою оцінкою пропозицій щодо отримання державної підтримки проектів та послуг, які надаються місцевими неурядовими громадськими організаціями.
11. Організувати на базі Луганського обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді навчання керівників громад та фахівців за навчальною дисципліною «Запобігання та протидія домашньому насильству та насильству за ознакою статі». Ініціювати співпрацю у реалізації цього завдання із міжнародними недержаними організаціями.
12. Клопотати перед регіональними медіа про систематичне виділення безкоштовного ефірного часу для фахівців та громадських діячів з метою інформування населення про домашнє, насильство та насильство за ознакою статі.

Місцевий рівень

Аналіз спроможності органів місцевого самоврядування у забезпеченні роботи щодо запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі показав, що громади – пілотні території проекту – достатньо спроможні проводити таку діяльність. Узагальнення на *рис. 14*.

**Спроможність об'єднаних територіальних громад Луганської області
(пілотних територій проекту) забезпечувати роботу
із запобігання та протидії насильству**

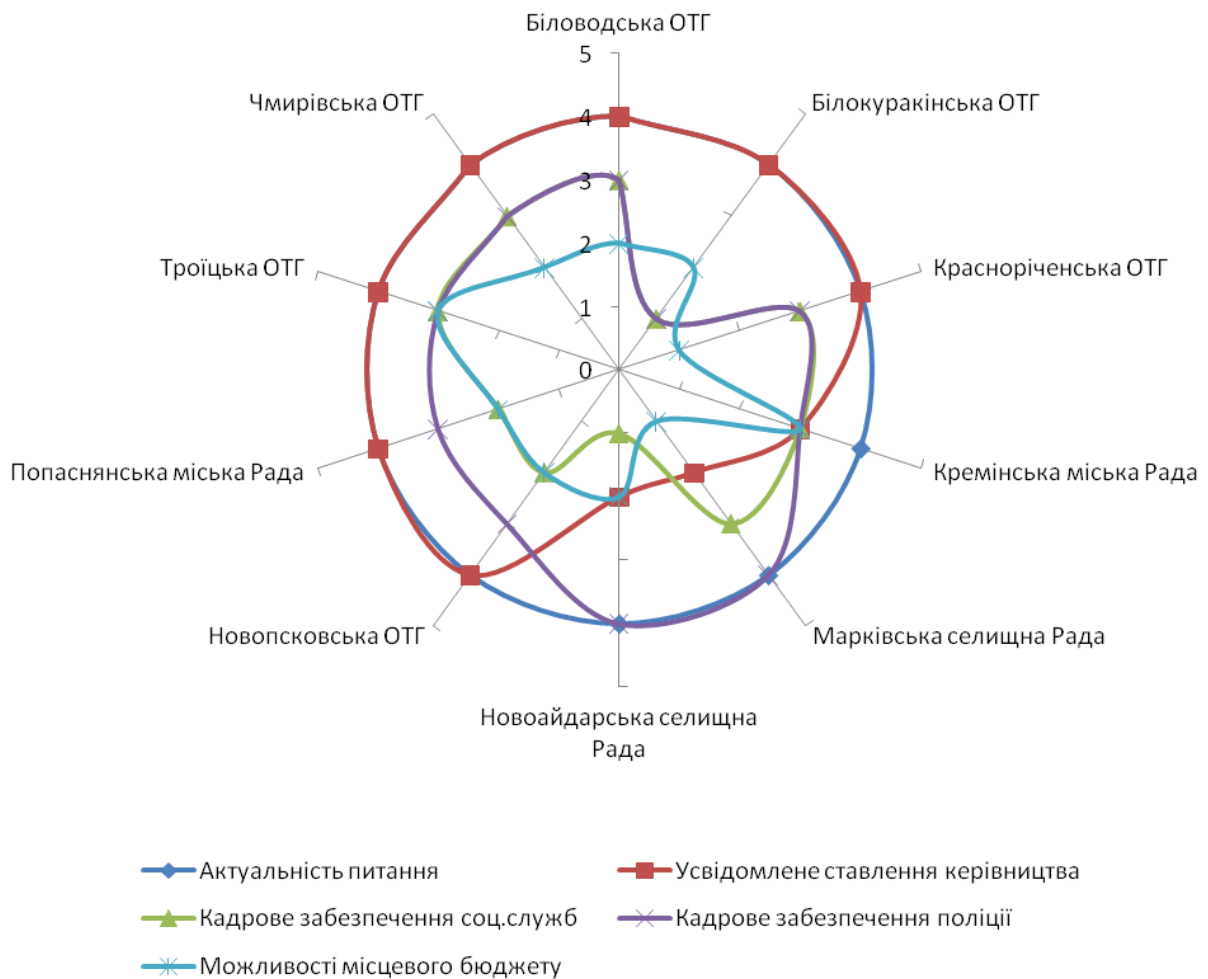

Рис. 14

Проблема запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі є актуальною для усіх громад – пілотних територіях проекту.

Динаміка звернень громадян та статистичні дані суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері протидії насильству, по громадах свідчать про тенденцію до зростання.

У кожній пілотній локації необхідно упорядкувати систему координації, збору статистичних даних, міжвідомчу взаємодію щодо виявлення та реагування на випадки насильства у громаді (затвердження персонального складу Координаційної ради та плану засідань, підписання міжвідомчих меморандумів, затвердження спільних планів заходів тощо).

Ставлення керівництва органів влади до забезпечення постійної профілактики та кваліфікованої протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі не в усіх громадах однозначне. Так, питання посилення політичної волі вимагає

додаткових зусиль у Кремінській та Попаснянській міській Раді; Новоайдарській та Марківській селищних Радах).

У більшості локацій кадрове забезпечення соціальних служб є на достатньому рівні, але у Кремінській міській та Новоайдарській селищній Радах, Білокуракінській ОТГ питання створення або збільшення кількості штатних одиниць вимагає політичної волі керівництва громади.

Кадрове забезпечення поліції у цілому скомплектоване у повній мірі, однак у Білокуракінській ОТГ є вакансії, фактично працюють 2 дільничних офіцери.

У громадах наявні місцеві програми ґендерної рівності, підтримки сім'ї, запобігання насильству в сім'ї та передбачене фінансування просвітницьких заходів (Біловодська, Білокуракінська, Чмирівська ОТГ, Кремінська міська Рада). Але у більшості громад питання розробки та затвердження таких програм є актуальним.

Фінансове забезпечення передбачених у програмах заходів із запобігання та протидії насильству перебуває на рівні виділення коштів на просвітницьку діяльність, проведення акцій, однак розвиток системи послуг із запобігання та протидії насильству на даний час не є забезпеченим у жодній громаді.

Органи місцевого самоврядування мають потенційну можливість щодо купівлі послуг мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства в інших органів місцевого самоврядування на рівні міжмуниципального співробітництва або міжбюджетних трансфертів (субвенцій) (Красноріченська, Чмирівська ОТГ, Попаснянська та Кремінська міські Ради, Новоайдарська селищна Рада).

Потенційно ресурсними у забезпеченні повного циклу послуг для постраждалих від насильства та осіб, які його вчиняють, та системної роботи у цьому напрямку є Кремінська міська Рада та Кремінський район та Троїцька ОТГ.

У кожній громаді наявні діючі місцеві недержавні громадські організації, які мають досвід проектної діяльності та потенційно можуть залучати соціальні інвестиції в громаду на вирішення питань із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми.

Відповідно до результатів даного дослідження (див. розділ III) громадам рекомендується здійснити такі **першочергові заходи з організації роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі** у громаді:

Біловодська ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;

- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету селищної Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.
- Внести до посадових обов'язків фахівців із соціальної роботи такі функції, як: ідентифікація і перенаправлення постраждалих від насильства, а також здійснення профілактичних заходів;
- Забезпечити у місцевій цільовій програмі «Біловодська родина» кошти на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
- Сприяти систематичній роботі кабінету медико-анонімної допомоги жінкам, постраждалим від насильства, Біловодської центральної лікарні;
- Забезпечити проведення корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді.

Білокуракінська ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організовувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету селищної Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Забезпечити поновлення інституту фахівця із соціальної роботи у структурі апарату об'єднаної територіальної громади і виділити відповідні суми з місцевих бюджетів на утримання відповідної кількості соціальних працівників згідно з нормативами Міністерства соціальної політики.
- Внести до посадових обов'язків фахівців із соціальної роботи такі функції, як: ідентифікація і перенаправлення постраждалих від насильства, а також здійснення профілактичних заходів;
- Створити мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства у Центрі надання соціальних послуг та виділити відповідні суми з місцевих бюджетів на забезпечення її діяльності;
- У місцевій програмі «Соціальна підтримка сім'ї, дітей та молоді, попередження насильства в сім'ї, забезпечення ґендерної рівності по Білокуракінській селищній територіальній громаді на 2017 – 2022 роки» забезпечити кошти на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому

насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;

- Забезпечити проведення корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді.

Красноріченська ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету сільської Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Розробити місцеву програму підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечити її фінансування із місцевого бюджету;
- Розглянути можливість закупівлі послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» для постраждалих від насильства у Кременській районній державній адміністрації;
- Організувати корекційну роботу для осіб, які вчинили насильство, у громаді;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Кременська міська Рада

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету міської Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Забезпечити поновлення інституту фахівця із соціальної роботи для надання соціальних послуг населенню громади через замовлення у Кременській районній державній адміністрації і виділити відповідні суми з місцевих бюджетів на утримання відповідної кількості соціальних працівників згідно з нормативами Міністерства соціальної політики;

- Внести до посадових обов'язків фахівців із соціальної роботи такі функції, як: ідентифікація і перенаправлення постраждалих від насильства, а також здійснення профілактичних заходів;
- Розглянути можливість закупівлі послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Кремінській районній державній адміністрації на умовах міжбюджетних трансферів або у місцевої громадської організації «Наша громада» на умовах соціального замовлення;
- Сприяти в організації корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді, а саме: виділити приміщення для тренінгових занять;
- Забезпечити у місцевій цільовій програмі соціальної підтримки сімей, дітей та молоді кошти на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
- Сприяння створенню у місті притулку для осіб, які постраждали від насильства, через діяльність громадської організації «Соціальний добробут та фінансова грамотність населення».

Марківська селищна Рада

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організовувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів районної державної адміністрації та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Створити мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги;
- Забезпечити у місцевій цільовій Програмі з утвердження ґендерної рівності в українському суспільстві на період до 2021 року кошти на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
- Сприяти в організації корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді, а саме: виділити приміщення для тренінгових занять;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Новоайдарська селищна Рада

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організовувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі

- людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету селищної Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Розробити місцеву програму підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечити її фінансування із місцевого бюджету;
- Розглянути можливість та оптимальні шляхи передачі послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги для постраждалих від насильства» із проектної діяльності на утримання коштами місцевого бюджету;
- Сприяти організації корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Новопсковська ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організовувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету селищної Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Розробити та затвердити місцеву програму ґендерної рівності, підтримки сім'ї, запобігання та протидії насильству та забезпечити її фінансування із місцевого бюджету;
- Створити мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги та забезпечити утримання її діяльності коштами місцевого бюджету;
- Забезпечити організацію корекційної роботи для осіб, які вчинили насильство, у громаді;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.

Попаснянська міська Рада

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та

- насилъству за ознакою статі, особисто організувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету міської Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі;
 - Розглянути можливість закупівлі послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Попаснянській районній державній адміністрації на умовах міжбюджетних трансферів;
 - Сприяти в організації корекційної роботи для осіб, які вчинили насилъство, у громаді, а саме: виділити приміщення для тренінгових занять;
 - Розробити місцеву цільову програму з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насилъству в сім'ї та протидії торгівлі людьми та виділити кошти на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насилъства.

Троїцька ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі, особисто організувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насилъству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету селищної Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насилъству та насилъству за ознакою статі;
- Розробити та затвердити місцеву програму ґендерної рівності, підтримки сім'ї, запобігання та протидії насилъству та забезпечити її фінансування із місцевого бюджету;
- Забезпечити утримання мобільної бригади соціально-психологічної допомоги коштами місцевого бюджету;
- Вдосконалювати корекційну роботу для осіб, які вчинили насилъство, у громаді;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насилъства через проектну діяльність.

Чмирівська ОТГ

- Керівникам громади проявляти політичну волю у питанні забезпечення якісної роботи із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, особисто організовувати та контролювати заходи із вищезазначеного питання;
- Створити координаційну раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, забезпечити її систематичну роботу та включити до її складу представників місцевих неурядових громадських і жіночих організацій;
- Забезпечити регулярне та систематичне проходження тренінгів керівниками структурних підрозділів виконавчого комітету сільської Ради та фахівців служб та організацій із питань ефективного управління та координації дій із запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Забезпечити їхню участь у тренінгах, які проводяться міжнародними організаціями в рамках місцевих проектів, з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі;
- Посилити взаємодію на рівні громади із суб'єктами, що здійснюють заходи із запобігання та протидію насильству, заключити угоди про співпрацю сільської Ради та відомств, дотичних до теми насильства, щодо взаємоінформування про випадки насильства та проведеної роботи із сім'ями, які перебувають у конфліктній ситуації;
- Забезпечувати розвиток системи соціальних послуг із запобігання та протидії насильству (психологічне консультування; мобільна бригада соціально-психологічної допомоги; корекційна робота для осіб, які вчинили насильство, у громаді);
- У чинній Програмі «Соціальна підтримка сім'ї, дітей та молоді, попередження насильства в сім'ї, забезпечення ґендерної рівності та протидії торгівлі людьми по Чмирівській сільській раді ОТГ на 2017 – 2021 роки» внести доповнення щодо забезпечення коштів на проведення інформаційно-роз'яснювальних та просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, жорстокого поводження з дітьми та на роботу мобільної бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства;
- Розглянути можливість закупівлі послуги «мобільна бригада соціально-психологічної допомоги» у Старобільській районній державній адміністрації на умовах міжбюджетних трансферів;
- Залучати місцеві ініціативні групи, громадські організації до розвитку послуг для постраждалих від насильства через проектну діяльність.